

1

Talwoszewicz Bolesław Zejtwid.

Nice 1882, 7. VIII.

7

1 Sierpnia 1887. 1

Czcigodny Panie!

Gdy cały kraj polski składał Ci Łaskawy Panie [illegible] hołdu swoich uczuć i wdzięcznej wdzięczności za Twe nieśmiertelne pieśni, które [illegible] ojczyźnie [illegible] piastowały, ni tułim [illegible] narodowej, [illegible] od lat kilku [illegible] chory, że ję samotnie [illegible] codziennego życia. Lecz [illegible] dowiedziałem się [illegible] Najukochańszy nasz Wieszcz [illegible] wiersz i [illegible] go, [illegible] z prośbą [illegible] moją ubogą pracą.

Że [illegible] że [illegible] Łaskawy Pani [illegible] czytać z mego serca, [illegible] że [illegible], ale [illegible] rękę moją.

Zostaję na zawsze z najgłębszym [illegible] i wysokim poważaniem Łaskawego Pana i [illegible]

Najniższy Sługa i wielbiciel
Bolesław Żejtwid-Żalnieszewicz

Nice
rue des Voûtes
№ 4.

[illegible]

[illegible]

do mnie o godzinie 7mey z rana i moiey stużącey powiada „dites à Mr Czarnowski „que je suis allé consulter et que je ne „puis lui faire voir les papiers du „défunt de ce pauvre Antoine. Je puis „les faire voir seulement à quelqu'un „de sa famille. Si Mr Czarnowski veut „produire un titre quelconque de cette „nature. Alors qu'il produise. —

w Skutek tego udaię się do pana Prokuratora Imperatorskiego, poszedłem do niego, i po obiaśnieniu sprawy prosiłem ażeby mnie raczył ułatwić widzenia papierów po nieboszczyku; dodałem nawet że pani Bruat, niewiem z jakiego powodu niechce mnie pozwolić zrobić tylko przegląd, opieraiąc się że niemoże pokazać à personne que seulement à quelqu'un

de la famille, i że wiem dokładnie że ona sprzedaie rozmaite rzeczy po nieboszczyku. (Ja sam nabyłem od niey directement Violonczely a sygnet proponowany po Pani Stefanie nie zgódziłam się z nią o cenę.)

Pan Prokurator Imperatorski, zrobił przez policyę tutejszą pewne kroki. Na co Pani Bruat odpowiedziała że rzeczy po Witwickim „sont de veritables „fatras, sans valeur. Mais si ont veut „lui payé la somme de locatair, que le „défunt lui doit. Elle sera prite à „rendre tous les objets, à qui reclame."

Nierozumiem jakim sposobem ona może rendre tous les objets kiedy już ona pozbyła się o tyle o ile mogła?

Pan prokurator mnie radził, żeby można otrzymać list de la famille de Mr Witwicki, la quelle Vous autoriserait

de prendre connaissance de ces papiers.
Et alors je lui [illegible] mettre la [illegible]!

Przepraszam że tak późno odpowiadam Panu na [illegible], ale ważne [illegible] nie mogłem zrobić prędzej. Albowiem jak Pan wie, nie było mnie w Clermont prawie przez całe lato, ponieważ moje zdrowie wymagało użycia wód mineralnych; słowem 18. Sierpnia opuściłem Clermont i dopiero jest temu 10 dni jak przybyłem z powrotem. —

Zostawiam tedy Panu ten interes podług jego appretiation, zawsze zostaję na jego usługi, względem co mogę Pan mnie zechcesz użyć.

Zostaję z prawdziwym Szacunkiem

A. Tarnowski

Mon Adresse Mr Tarnowski Prof. de Musique à l'École communale professionnelle et Directeur de la Société Chorale de Clermont-Ferrand. Maison Onslow. [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1850.
[illegible]
[illegible] 1852
[illegible] 1853
[illegible] 1854
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Paryż 17 grudnia 1846.
24 rue Longchamps à Chaillot

Moi Drodzy.

Nadspodziewanie rychlej wyjeżdżam do Nîmes
bo pojutrze już to ten wyjazd X Hieronima-
jący na wezwanie Matki [illegible] i tuszę
sobie dobrze o moim zamiarze. Niech w tem objawia
się wola Boża — Radbym bardzo na drodze zjechać się
z wami i trochę pogadać i dlatego piszę ten list
proszę o odpis lub do Lyonu pod adresem [illegible]-
[illegible] Quai [illegible] N° 70 lub
do Nîmes poste restante albo do [illegible] je-
śli macie jego adres — [illegible] w Orlea-
nie z kąd prosto do Lyonu gdzie przepędzę święta
jeśli tam pojmuję powinien [illegible] myśli
[illegible] tam najmniej tydzień potem wstąpię do X
Piotra chciałbym jednak zawsze najdalej około 10
do Bożego Stycznia przyszłego roku być w Marsylii
[illegible] bardzo tam [illegible] zastać [illegible]
[illegible] z Marylanim o statku bo go ja nie znam
i mniej lubię [illegible] od Waszego wyjazdu nie [illegible]
[illegible] nie mam bo ~~w ...~~ tej nie [illegible] — [illegible]
[illegible] że 100 Polaków [illegible]
[illegible] ze znajomych naszych są [illegible]

Cześć Ci Chrystusie jeśli takie mianowanie nie
mogą tylko się, potrzebując dajesz, pracującym z [illegible]
strapieniem tego ostatniego ambasador wraca d[illegible]
mu i pierwsza czynność będzie dla niego narodz[illegible]
kiedyś, powstali królowie i książęta ziemscy p[rze]
ciwko Bogu i Chrystusowi Jego" ale Chrystus pr[ze]
zwycięży i zdruzgoce wszelką potęgę, nakazując
i krzyż polski będzie panował nad światem [illegible]
Bóg z Nami i Matka najświętsza Królo[wa]
nasza w niej ufność i nadzieja nasza [illegible]
da — Módlcie się za mną bardzo niegod[nym]
grzesznikiem.

Wasz Brat w Chrys. P.M.

A. Jełowicki.

Jest do Was list od Stefana ale X. Edwa[rd]
nie wie gdzie go podać więc ja go zabieram
i tak z Bogiem. Wam to zdadzą, jeśli nie m[a]
do kogo napisać.

à Monsieur Monsieur
Joseph Zalewski
à ~~Marseille~~ Hyères
~~[illegible]~~
poste restante
Var

Z Carskoho horoda: Rymnu dnia 16 Apr. 1847 – o pereij hodyni po piwnoczi w chati naszo ho kochanoho Stepana!

Moi myłeńkii Bohdane i Josyfe i Sofyjo!

Wydno szczo Bih nas myłujie bo daje nam chresty, oto nasz luby Stepan za – nemih a tak tiażko szczo i wraczi ne – rokiat bahacko nadeżdy – wid wczera tretioi hodyny z rana do sioho czasu Łeżyt bez piznania, nahoworeczy, niczo ho, a wedyhoi horeczei – Życho poszedeś wid joho boliw, potomu kryszi joho trasło a w subotu weczerom poszadyłaś rosty na hołowi – Dumadyśmo wsi z po – czatku szczo bude wispa wyskocza, buwaw bo nasz Stepan w chati jednoj laszki u kotoroi wsi diwczata kaczaju mu nadukn czerez niat' . . . – No nyni ho kazataś wispa wedykuja po wsim tili korże wedykaja i zaniada hołowu – Ne spodiwatymo sia toho i jak dalbosie napada

ni win sam ni my nedumadyimo o spod
di a tu tak tiażko wid razu rozpuw - wsze
weczerom dadymo jomu ostatneje ma
szczenia świątym maszczeniem - w kej chw
zdajetsia buty krysztun duszy - Tam znowi
z parasja pyszut nam o Xiądzowi Edwardi szczo
cżyt na smertelnoi postili a likary ne wedia
ju dajut otuchu - ale Bih wedyt a my
szyni Joho nema miny - win napominaje
win poteszaje nas nyszczych i bidnych
dij - w nym nadezda - Nepyszu ja wam kto
tu wid naszych je storon bo Stepan meni ka
zaw szczo wsze wam teje buw pysaw to i tepe
nebudu toho pysaty a neznaju bakaluo
dej ne chodzu ot po nych - Mija a bilsze nas
wsich dumka o naszoi cerkwi spasy Bih
ide dobre - Dan Erzbiskop Hadtyszanin (
uz) wedyt wsim cerkwiam woronu
buw u świętoho Batka i jomu naforenu
o moim pysanii na szczo win widkazaw
szczo naznaczyt komissiu szczoby tu riecz
harne rozibrat a i sam je perecztaje -

jaka my tomu i Hospoda Bohu na-
ho – O kryjowej kołonyje dumajem tutki
nuty wże wam pysawem a niżej o wo
emo wam donesty – teper choczemo
obyty bratwo kotroby zawsidy mohy to
za naszuju cerkow – potomu najpyszu
ltse bo teper maji tiażkuju budowu
ję Z cerkwy prawyłaja budyna z pudanejnoju
w piwnycy – wczerasznioi nacky napysawem
brathvi tam – maty makryna cidyn remen pry
ida se – peredamo koju mysl swiatomu
podpyszemo troje ~~[illegible]~~ lutai ka o kkto
wżem Wam kommuju maty i ja – Teper
kaju Wam o Stepani – wczera o odynadciatoj
cidyni pryszow krysztu do sebe tak szczo mo
em jomu daty odpust wid hrichiw – ale o
ym napyszu po tachi to i meni budo da
wijne i nebuda tebi B. Danielen petri o
kowaty twojiji kudubci – oloż jak mowiz
jednaki pryszedł niecco do siebie i nawet
kaciaż z trudnością i niewyraźnie odpowiedział
i że przedtem niemoże dałem mu zatem rozgrze-
wanie i na moja prośbę wziął lekarstwo – wszakże
zapadł jeszcze gorzej nie przytykał nie
mówił ani mówić chociaż czasem przynajmniej roz-

miał, oddech miał ciężki i puls żadny, ospa musiała
zaatakować błony wewnętrzne, żadnego lekarstwa
niemożna mu było dać — o 6 po południu przyszli
doktorowie i oświadczyli że niema żadnej nadziei
że pewnie umrze jeden nawet oświadczył że już
nieprzyjdzie bo niema poco — napisałem przez
parę słów do Matki o jego stanie — sam posiedzi
wypocząć parę godzin abym mógł znowu czuwać
noc — Matka odpisała kilka słów i Jastrzębski kto
je przyniósł poszedł do nas aby mi je doręczyć
Stefan zaczął mówić i domagać się Świątyków, przy
X Hieronim dał mu raz jeszcze rozgrzeszenie przyjął
Świątych z rozrzewnieniem i zupełną przytomnością
Ja przyszedłem o godzinie 10 i przez jakiś cz[as]
mówił przytomnie mógł połykać potem zaczął
bredzić wszelkie połykać może i dosyć często
ja mu pić a co jest ważną rzeczą — teraz jest
godzina 3cia bo tak piszę że co chwila muszę
się odrywać — co dalej P. Bóg da? obaczymy — tym
razem módlmy się — ale zapomniałem dodać że
Stefan który niewiedział że posyłałem i pisałem
do Matki kiedy X Hieronim przyniósł zapytał „
gdzie list od Matki!" i potem dodał niech
cie tych co są u mnie — miałbym jeszcze dużo pisać
alem i zmęczony i co chwila odrywać się muszę
więc Was wszystkich troje żegnam i oddaję Boga
i Najś. Pannie Królowej naszej a proszę o mod[litwę]
tym gorącą — pomagaj Bóg — a przyjeżdżajcie

Wasz Brat w Chr. St. U.
X Tadeu[sz]

[illegible] kwietnia 184[illegible]

[illegible]

[illegible] szedł na mszę, pierwsi wstrzymaniem wyziewów
[illegible] zostały także zajęte — kilka dni leżał
między życiem i śmiercią o czem wam w osta
tnim liście pisałem. [illegible] przeniesiony
[illegible] jego do kościoła a we środę na smentarz
[illegible] wieźliśmy go w pięknym grobie z niesłychanym
[illegible] podobny — Dzisiaj w piątek o 8ej
[illegible] infra o 11 godz: odbędzie się żałobne
nabożeństwo za jego duszę — Jedna z pań mi
pierwsza ofiarowała się podjąć kosztu [illegible]
aby, na pogrzeb zebrała się składka — [illegible]
[illegible] znalazłem 600 fr. które wraz z ne
[illegible] zabrałem do nas aby przestąpić
[illegible] podle rozporządzenia brata jego mieszka
jącego w Clermont ferrand który jest jego

sekretarzem i do którego dziś kilka
o tem napiszę — Byłbym Wam zaraz napi[illegible]
alem tak zmieniony i sam [illegible] za[illegible]
ko zachorzeje i teraz jestem niemożny
trzeba było zatrudnić się pogrzebem i [illegible]
drugi drugiemu chorem jeszcze: Klickiem
w którego mieszkaniu piszę i który w
chwili jest już konający i zapewne [illegible]
umrze — gdy więc co o jego papiera[illegible]
i [illegible] trzebaby o tem dać zn[illegible]
jego brata bo w papierach żadnej [illegible]
ki o tem [illegible] równie jak żad[illegible]
rozporządzenia w przypadku śmierci

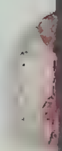
Polecam Was Bogu i opiece

Boskiej i przyjaźni Wa[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

Rzym 5 Maja 1847 r.
58 vicolo del Mortaro
12

Kochani moi Bohdanie i Józefie!

Dziś odbieram list Bohdana z [illegible] kwietnia
radością czyniąc jego żądaniu odpisuję, na
[illegible] do Florencyi i Genuy chociaż sądzę iż
[illegible] musieli odebrać mój list ostatni w którym
[illegible] donosiłem tym nader smutną wiadomość
[illegible] zakończeniu życia naszego kochanego Ste-
fana [illegible] to cios dla nas wszystkich [illegible]
[illegible] potrzebni byli jednakże [illegible] i [illegible]
[illegible] i [illegible] w [illegible]
[illegible] jako [illegible] związkami z niebo
[illegible] porzuconym — [illegible] taka była wo-
la Boża, stąd dusza jego [illegible] do
[illegible] do nieba a nam trzeba było [illegible]
[illegible] dla tem dokonalszego [illegible]
[illegible] od świata i [illegible] naszych
[illegible] śmierci tak bliskie [illegible] po sobie
Stefana i Jenerała [illegible] tak mi cały czas
[illegible] i tak zmyszyły iem ani chwili
[illegible] niemiecki [illegible] zaraz po śmier-
ci tej [illegible] ani [illegible]
[illegible] nawet [illegible] list [illegible]
[illegible] wcześniej jak ten który posłałem
[illegible] — [illegible] ów list
[illegible] Nam [illegible] śmierci kochanego Ste-

Żona ci tylko powtórzy że umarł 19 kw
o 5ej po południu — Spodziewam się że w
cześć z Genuy obrócić drogę na Krym;
raz będzie nas porozumienia się, i uorg
żowania naszych robót, bo wielkie i ujęte
rzeczy przed nami i wiele modlić się i dz
dać potrzeba — Napiszę Wam nieco obsze
niej przez Krzemińskiego który bardzo się
i wygląda pożegnania się z Wami i dla teg
nawet już nie pojedzie do Neapolu ale
6. m. wyruszy stąd do Genuy — Tyż żona
da dzisiaj wyjechać i wrócić do Genuy —
Polecam Was wszystkich troje Panu i opiec
Bożej i przyczynie Najś. Panny a Józef
proszę aby stał silnie przy swojem no
ciemięzcom — klaszcząc Bóg niechaj Was po
cieszy i pomnoży i uzdrowi —

Wasz brat i ...

A. Lipski

A Monsieur Monsieur
Bohdan Zaleski
à Florence — Stato di (Toscana)
poste restante

Rzym 5 Maja 1847 r. 1 14
58 vicolo del Mortaro –

Kochani moi Bohdanie i Józefie!

Dzisiaj odbieram list Bohd[ana] z 19 kwietnia
i tą mnie radością jego zdrowie przyszła
m do zdrowia i pewny chociaż rzadko
cie już miesiąc odebrali ostatni mój
list w którym Wam smutną oświadczam
m wiadomość o śmierci kochanego na
szego Stefana – Boleśny to nader cios dla
nas wszystkich a dla Was tem boleśniejszy
y im ściślej byliście z nim po duszy. Ale
niech będzie wola Boża snadź dusza tego Ste-
fana była już dojrzała do nieba a dla
nas krzyż ten musiał być potrzebny dla
naszego uświęcenia się – Niezapomnę Wam
ostatnich chwil nieboszczyka bo my
ście odebrali list mój ostatni wspo
mniany tylko że umarł 19 kwietnia o 5tej po
południu. Śmierć ta i druga zaraz w
kilku dni potem Jenerała Klickiego tak
razy nas zajęły i tak zmęczyły mo
cnie i przyznaję że pomimo najszczer
szej chęci niebyłem w stanie napisać
Wam kilku słów chociaż miałem długo

poslać je lądem i nieprędzej jak
kuriera doszłaby Was ta wiadomo
Życzyłbym bardzo sobie abyście wra
nazad przez Rzym bo należałoby się
bliżej porozumieć o pracach naszy
wspólnych których już się musi na
a rzecz ciężka wiele modlitwy i wy
tości potrzebująca. Napiszę Wam
obszerniej przez Rzewuskiego który
jest rad bardzo waszego poznania
dla tego już nie pojedzie do Neapo
ale 16 b. m. wyruszy do Ferrar
Żona jego miała dzisiaj być
jechać z Wenecii także do Ferrar
Polecam Was najmilsi moi
Ełka troje dusze i opiece Boż
i przyczynie Najś. Panny Któ
Bóg niechaj Was błogosławi
i patrzaje —
Wasz Brat w Ch
X Hipolit
Terle

À Monsieur Monsieur
Bohdan Zaleski
à Ferrara (Stato Pontificio)
poste restante

6

P.S. możnaby Piotrowskiemu napomknąć nieco przy tym do niego badając czy miałby powołanie

Rzym 12 Maja 1847 r.
58 Vicolo del Mortaro

Moi Najdrożsi Bohdanowiczu i Józefie!

Myślałem napisać do Was obszernie dłużej przez Mazurkiewicza, a oto czas tak uciekł że ani spostrzegłem i zaledwie będę mógł coś niecoś Wam nadmienić. Lubo co do mojego projektu rzecz dotąd zostaje jakem Wam był o tem pisał na tejże stopie to jest że nie wiem czy zrobię co czy nie, ale za łaską Bożą mam jak największą nadzieję i z całego toku rzeczy wnosić mogę że się dobrze skończy, jutro będę prosił o nową audiencję by przypomnieć całą rzecz i dodać to o czem tu uważam Wam nadmienić — Ale przedewszystkiem koniecznie Was wzywam abyście tu przyjechali, gdzie pracujący dla naszej cerkwi i dla innych cerkwi wschodnich coraz się zbliżający do projektu bardzo dobre i nadto ważne mogące bardzo stanowczy wpływ wywrzeć na całą Słowiańszczyznę, trzeba koniecznie byśmy się dobrze porozumieli wiele obmyślili wiele zrobili, może nawet jeden z was będzie musiał zająć stanowisko nader ważne dla cerkwi a wszyscy jak się musiemy razem przez modlitwy Boga szczególnie nam dać siły bo [illegible] ale o tem wszystkiem będzie mowa tylko między nami to jest Wam i mnie i [illegible] — Teraz jest do zrobienia: ściągnąć do Rzymu kilku unitów z 6 [illegible] i tych którzy już byli w ogniu prześladowania i którzy się [illegible]

na naszej Rusi po różnych kątach ukrywające,
byłby to piękny początek zawiązku nowych bazy-
lianów apostolskich tj missionarzy (taką bowiem
za łaską i miłosierdziem Boskim mają być
ta nowa naszej cerkwi kongregacia) - przed-
stawiam to Ojcu i i jestem pewny że będzie zgadzał
na ich sprowadzenie bo gdyby nawet kongrega-
cia nie przyszła do skutku czego ani przypuszczam
to znajdzie się tu dla nich zajęcie i utrzymanie
czy to w kolegium unickim czy to przez odebra-
nie kościoła Sst. pascalo - bowiem jeśli możemy
mieć jakie stosunki z krajem to starajcie się
byłaby to ważna nader rzecz - Myślę bardzo nad tem
aby na początek mieć kilku xięży można by było
dość prędko zacząć robotę w Sorbonie itd. - o czem z
widzeniem się ustnej pomówimy tymczasem
starajcie się pilnie o sprowadzenie kilku Xięży
niedługo zapewne Ojciec i pozwoli na założe-
nie bractwa coś środkowego między propa-
gation de foi i bractwem Niepok. Serca Ś. Mar.
wsparcia wspierania kościołów wschodnich i in-
stytucii do nich należących a to modlitwą pienią-
dzmi piórem itd. - parę osób wpadło tu na myśl
suma, myśl a jeden Biskup ma to koniecznie
mi Ojcu i przedstawić - Zdaje mi się że teraz
już należy i można myśleć o fundussach by
może sprowadzi się peczeerin w tych dniach
napiszę do niego a Ojcu i już nawet napisa-
ła aby on przyjechał tylko oczekuję - ma

miło teraz sposobności dobrzeby było abyście tam
omyślili coś i zebrali co można będzie i urza-
dzili najprzyzwoitszy sposób ściągania funduszów bo
pierwszych kilka lat nader będą trudne lubo
mam zupełną ufność w Bogu że jeśli w tem jest
święta wola Jego on na wszystko poradzi a i za tru-
dności jakich doznaję błogosławię Boga bo czuwa-
przychodzi to na mało się zda; i nie takie jeszcze
trudy nas czekają Zapraszam więc kochanego Józefa
kassiera kassy w której dotąd żadnego grosza
niema bo tu taj i niegadałem dotąd o tem poza
rmem a i w domu mało komu i przy tylu wyma-
gniach jednym nie śmiałem — od naszych też bra-
zmartwychwstania nie spodziewam się pomocy
i sami nie mają do zbytku i nie rozumieją na-
y prócz jednego X Aleksandra który przez zbliżenie
się do matki Makryny więcej pojmuje. A teraz
epewne i tym mi przyjdzie bo mi Babka
pisała że chce go oddać ~~por~~ Tylu mi teraz rze-
czy jest potrzeba bo zdaje mi się że przejście na
obrządek słowiański nie dozna żadnej trudności
dź prosić Krzewuskiego aby mi przysłał z Wiednia
lub z Galicji książki konieczne do służby Bożej i sa-
kramentów a mianowicie brewiarz (bo kosztów)
mszał — rytuał — nowy przynajmniej testament
i t. d. — dawniej książki liturgiczne drukowano w Wene-
cji może by tam można było gdzie wynaleźć.
Gdyby to wielkiem utrudnieniem było ci mi je
przysłać mogli — teraz tak blisko Wenecji będąc
chciejcie się tem zająć a wielką mi przysługę zrobicie
ochronicie od niewoli a tu jak wiecie i bez tego
sprawy wszystkie powoli się robią. Druk książek o lito

rych wam pisałem musi się opóźnić już to dla zwykłej rzymskiej powolności i ostrożności pism dla tego że cyrylskiego charakteru w propagandzie nie mają owej myśli się o to wszędy starać aby ten charakter sprowadzili — przysyłam wam dla wszystkich trojga rożeczki naszych bazylianek — płótno jest z owicia głowy jednej z tych które umęczone nasz[ych] Matek. Matki Makryny skonały — sukno zaś jest z habitu samejże matki który ona przechowywała przez wszystkie lata nędzy i jako najdroższą sobie pamiątkę wszędy z sobą nosiła możecie nim [illegible] [illegible] — Ten rok jakoś ciężki na polaków oto znowu panna Czucha mocno zapadła na zapalenie którym brzusznej wnętrzności jest już lepiej — pobo-nia rozjeżdża się już niewiele zostało a co my długo poświęcona na różne gościńce — Nasz X Kiernik wyjechał także do domu z Grocholskim zapewne na jakie parę tygodni wróci — przyjeż-dżające tu bo naraz Rzym teraz i po drodze wam prawie będzie a snadź słuszna aby Bóg danowa zobaczyła stolicę świata chrześcijańskiego — Od miodów trochę napisać a tu pióro jak się rozkasało to się i napisało sporo za co niech Bogu będą dzięki a niech się Jego i wola we wszystkiem pełni — Módlcie się za mnie gorąco bo nader potrzebuję wsparcia modlitwami w mojej strasznie wielkiej nędzy. Oddaję Was Bogu i Najś. Pannie królowej naszej —

Wasz Brat w Chr. Pbl

X Terlecki

[illegible] Września [illegible]

[illegible] w Bugu

[illegible] pismo [illegible]
Wam udzielić wiadomości o mojej podróży i o wrażeniu
[illegible] sprawił tam widok [illegible]
[illegible] odpowiedniego miejsca [illegible]
[illegible] niespodziewanej [illegible]
[illegible] o koniecznej potrzebie zaprowadzenia missii w obrzą[dku]
odpowiednich [illegible]
[illegible]
[illegible] tem skoro będzie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] z grobami [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] następnie [illegible]
zadziwiać [illegible] nie ulega [illegible] dalej [illegible]
[illegible] wrażenie [illegible]
[illegible] widząc mnie [illegible]
[illegible]
[illegible] lub z podziwieniem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] missiadan [illegible]
Do Bugu w sobotę [illegible]
[illegible]
[illegible] zawsze tęsknię dlatego że przyjęła [illegible]

wasie podróż morska nietwardzo pewna [illegible]
się wrócę do [illegible] i po 19 dniowej kwarantannie naszej [illegible]
[illegible] Grzegórów podróży opisywać Wam nie będę [illegible]
dla tego że [illegible] pozwoli nam [illegible]
Wam [illegible] spieszę [illegible] śmiesznie zwalczane [illegible]
[illegible]
skiego Schyzmatyka dobry [illegible] ale do [illegible]
[illegible] chociaż [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pismo [illegible]
[illegible]
jeden [illegible]
za miesiąc [illegible]
[illegible] pismo jest [illegible]
[illegible]
w niánie stan [illegible]
pismá lubo niepisecznej katolicyzmowi nesiałem [illegible]
[illegible] o Rossii [illegible]
[illegible]
[illegible] tylko po Moskwie [illegible]
[illegible] spodziewam się że za [illegible]
Boża [illegible]
[illegible]
[illegible] wydanie [illegible] trzeba będzie wspomagać [illegible]
[illegible] książkami – spodziewam się nawet w takim [illegible]

wa

[illegible] potrzeba [illegible]

[illegible] francuski [illegible]

[illegible] starał o zebranie [illegible]

[illegible] francuskiej [illegible]

[illegible] największej książek [illegible]

[illegible] nowożeńczych [illegible]

[illegible]

[illegible] z Monastyrów [illegible] Trzeba się

[illegible]

[illegible] dzieła [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] można [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] jeśli [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] dzieło [illegible]

[illegible]

[illegible] w miesiącu październiku [illegible] Może by się

[illegible]

[illegible] rozebrane [illegible]

[illegible] badania [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] na [illegible]
[illegible] w całe[illegible] 12 [illegible]
[illegible]
[illegible] może [illegible]
[illegible]
[illegible] najtędamsi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] drogą [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
więcej [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Smyrna 5 listopada / 24 października 1847 –

Moi Najdrożsi Bracia w Chrystusie Panu Naszym

List obecny piszę [illegible] w Smyrnie [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] i spieszę do miejsca gdzie za łaską Bożą będę, mogąc jeśli nie wypocząć [illegible] [illegible] [illegible] ziarna i przygotować materiały [illegible] do [illegible] wszyscy wspólnie całemi siłami i duszą, jak się powinniśmy – Kiedyś [illegible] opiszę wam podróż która wszelkie nieomal się bez przygód jak [illegible] [illegible] się nadto rozciągnąć – może kiedy P. Bóg pozwoli opowiedzieć [illegible] ustnie lub piśmie [illegible] bo spisywałem ile mogłem jak najstaranniej [illegible] wam tylko żem z Bayrouth jechał konno przez Sajdę ([illegible]), Sur (Tyr), S.t Jean d'Acre (ptolemaidę), górę Karmelu, ruiny Cezarei [illegible] że przez słońce arabskie tak mi twarz spaliło że mi z niej cała skóra zlazła – [illegible] łem u X.X. [illegible] Bazylianów, odwiedziłem nawet główny ich klasztor w górach Libanu przy Sydonie leżący gdzie byłem serdecznie przyjęty i goszczony przez [illegible], a ledwiem się wyprosił od dłuższego czasu dla niechybnego [illegible] statku parowego w Bajrucie – zatem widziałem się rzeczy i dowiedziałem i nauczył z których może P. Bóg dozwoli korzystać – w Jaffie [illegible] w Bayrucie Dobrowolski tu w Smyrnie drugi [illegible] [illegible] najserdeczniej pozdrowić – [illegible]
łem Br. Władysława ~~[illegible]~~ – [illegible]
natrafiam o naszej [illegible] aż owo dowiaduję się że [illegible]

[illegible] wczesnie [illegible]

Bracia i już bezogródek mówiliśmy o [illegible] która on

[illegible] sercem przyjęcia [illegible]

[illegible] o to [illegible] brata i współpracow[illegible]

[illegible]

Boży i [illegible]

Dorężny [illegible]

[illegible]

ruskiem [illegible]

Nazajutrz po naszem zobaczeniu [illegible]

[illegible]

który nie umiał od mnie więcej objaśnić [illegible]
względzie do Czajkowskiego którego uważ[am] [illegible]
-cznie i gorliwie pracującego – daj Boże ab[y] [illegible]
wszakże Boże chociaż [illegible] rozumie myśl przyjęcia gorliwie [illegible]

[illegible] 100 piastrów [illegible]
[illegible] przypatrujemy się do rzeczy naszej – Bardzo mi się to p[illegible]
[illegible] pod zimę trzeba się [illegible]

Krzyżem był wyrzuszy w towarzystwa i każe do każdego pamiętać [illegible]

Teraz [illegible]
[illegible] usiłować potrzeba [illegible]
[illegible] rzeczy a cóż dopiero [illegible]
położenia wiadomo [illegible]

[illegible] niezgłaszana rzeczy [illegible]

[illegible] Listopada poniedziałek – Już od soboty wyszedłem z kwarantanny – [illegible]
[illegible] do [illegible]

Renguilly

Mme Sophie Zaleska

à Batignolles

Le 19 noms partie ex[illegible]
rue d'antin 19
à Batignolles

19

Konstantynopol 6 Grudnia / 26 Listopada 1844 r.

22

Kochani moi w Chrystusie !!!

Na tyle listów moich nie odbieram żadnej odpowiedzi pomimo tego wszystkich przyrzeczeń a jednak nie ustać w pisaniu i kołataniu jest bezwątpienia dowodem cierpliwości i wytrwania niepospolitego — wpadam na różne domysły ~~dla~~ i nieraz przychodzi mi obawa czy co niezaszło smutnego dla was — wszakże i w takim razie pisać byście powinni — spodem się posmucić w ulżywa smutku a i słowa pociechy z serca przyjacielskiego płynące stąd wsparciem bywają od drugich. Ja tubo bardzo inwazniko tu siedzę rozpatruję wszelkie położenie. Przyszłej dla tej walki — zaiste zmiana tu obfita — trzeba [illegible] plan wojenny ale dziwnie wielkiej roztropności potrzeba — Diabeł oszańcował się i na około najeżył rohatynami ostremi broniąc zewsząd przystępu [illegible] niemyśli [illegible] — Porta jest dziś przeto [illegible] [illegible] jest z katoli[illegible] [illegible] chciałaby go wspierać ale jej opiekunowie [illegible] [illegible] się jej trzymać związane ręce — a [illegible] kassyjki jest [illegible] [illegible] to jest walka sprzecznych z sobą [illegible] [illegible] dla siebie [illegible] korzyść ciągnąć także na [illegible] [illegible] nie można aliby [illegible] [illegible] [illegible] rozmaitych [illegible] — Wszystko to jednak nie odstrasza [illegible] tem bardziej [illegible] to dzieło Boże niedy z poc[illegible] [illegible] wszakże zawsze musiał [illegible] [illegible] z wielką ostrożnością aby żadnych podejrzeń nie obudzać [illegible] [illegible] [illegible] gdzie i kiedy będzie można z [illegible] tego coś do tego zbierać. [illegible] trzeba koniecznie razem z missiami zakładać szkoły które także [illegible] i znajdę wiele współczucia w ludzie i torować będą drogę [illegible] missii — zaczem w początku samym potrzeba mi będzie mieć braci [illegible] na professorstwo do szkółek mniejszych i większych — [illegible] abyście i między naszem towarzystwem jeśli by się znalazł jaki na to [illegible] [illegible] mi ludzi i jeśli który do kraju wracać będzie abyście za tu [illegible] [illegible] [illegible] stosunki z Litwickim [illegible] [illegible] [illegible] niech pamiętają o [illegible] [illegible]

Niezmiernie mnie cieszy przyrzeczenie [illegible] funduszu na [illegible]
[illegible] w [illegible], że [illegible] z sobą [illegible]
[illegible] jeśli [illegible] się naprzód w sposób [illegible]
[illegible] mam już [illegible] jednego [illegible] na braciszka a może [illegible]
[illegible] którego [illegible] do [illegible] ręki takiemujść bo ma [illegible]
ty — ale spodziewam się [illegible] największego żniwa wśród [illegible]
[illegible] węgrzech tłaz [illegible] mniej pospieszę do Galicii — jeśli Bóg po-
zwoli to z czasem w Bulgarii można będzie rzecz wielką zrobić — myślałem
już się tego tenuż ale potrzebaby mi na to upoważnienia Ojca [illegible] i [illegible]
sparaliżowałoby to moją podróż i dalsze zamiary — podróż tutaj jest
dosyć kosztowna trzeba ją odbywać konno albowiem i bryczką samemu
niemożna bo i zbójców niemało i drogi trudne a i przewodnikom [illegible]
[illegible] się niemożna — wszystko jednak obliczywszy wypadło że najlepiej
jest kupić konie trzy i tak wszyscy wyjść na drogę puścić się we [illegible]
[illegible] ostro i zbrojno — to co mam zdaje się że mi nie wystarczy [illegible]
mi więc nie zubraknie a [illegible] postanowiłem [illegible]
na procent [illegible] 600 fr. które za [illegible]
jakoś się wypłacę. Czajkowski jest [illegible] i dał mi [illegible]
mieć [illegible] polecenie od X. w skutek owego listu o [illegible]
[illegible] jest dyplomatyczne i rodzi we mnie [illegible]
prawdziwe obawy że pragnęliby chociaż pośrednio mieć wpływ — czego [illegible]
[illegible] się nie chce — Czajkowski ma tu rzeczywiście wielki wpływ
i wstęp do ministerium [illegible] i niezawodnie gdyby stanął przeciwko
mógłby bardzo wiele [illegible] tembardziej że zatem posłałby i am-
basada francuska [illegible] ma zupełną wiarę i lazarystów których
[illegible] Francia protegruje a który także w jego sp[illegible]
[illegible] i na zdaniu jego całkiem polegają — Jest to dra-
żliwe delikatne położenie wszakże zadatku i pomocą Bożą [illegible]
[illegible] się te trudności [illegible] a rostropnością i prostotą — Książę [illegible]
[illegible] pisał do mnie w liście jego taż myśl przebija się — z resztą
[illegible] mi się że Książę tak jak mnóstwo naszych rodaków myśl[illegible]
naszej nie rozumie i ściąga ją do rozmiarów polityki — i lubo
[illegible] jest dobry wszakże zostawia jakieś przykre uczucie — nie[illegible]
je się w nim serca gorącego — O tem co tu piszę proszę nikomu

nikomu niemówić tak jak ja o tem tylko Wam piszę. Otrzymałem także list od P. Montalemberta list pełny [illegible] i gotowości do popierania naszych zamiarów [illegible] Dobrym byłoby abyście weszli z nim w stosunki bliższe i [illegible] z nim o całej [illegible] bo chociaż on sam niemoże wiele wesprzeć [illegible] jednak swoim [illegible] mógłby nam być bardzo użytecznym — jeżeli [illegible] będziecie jeszcze [illegible] list Wam zadączę abyście mieli sposobność być sami u niego i poznać się z nim — Szkoda że niemogę Wam zakomunikować [illegible] listów — Odebrałem także list od Łitwińskiego zapewne pisany po [illegible] zobaczeniem się z wami żądającym tu muszę odpowiedź którą muszę [illegible] zostać — przed wyjazdem napiszę Wam raz jeszcze i doniosę jak ostatecznie udoję — Zach jest agentem Księcia Czartoryskiego w Belgradzie Czajkowski ma mi dać listy do niego i do innych agentów — Nienapisałem Wam też że byłem przez trzy dni w [illegible] polskiej zwanej Adampol jest tylko [illegible] dworek proboszcza w niem mała kaplica — [illegible] Bośniacy [illegible] dano [illegible] grunt [illegible] — ziemia [illegible] [illegible] mają wszakże jest to [illegible] dobra — pozdrawiam [illegible] wszystkich jak najserdeczniej i oddaję Bogu i najś. Pannie — proszę o gorące modlitwy których bardzo i bardzo potrzebuję —

Wasz Brat w Ch. [illegible]

PS. Hankiewicz musi już być w Rzymie [illegible] Kazimierz napisze mu że mój powrót do Rzymu musi się opóźnić — iżbym [illegible] po wielkiejnocy pojechać do Francji i potem wrócić do Rzymu [illegible] bardzo dobrze bo dla sprawy jest konieczną abym się [illegible] mówił —

do P. Montalembert niezdążyłem napisać bo mi przeszkodzono

6 grudnia 18..

A Madame

Madame

la Baronne

de Lengue

à Paris

44 rue Clichy à Batignolles

au bonheur à Mlle Sophie Lalisse

Les 9 noms parle rue d'Antin 4 bis

près Batignolles

Konstantynopol 4 [illegible] [illegible]

Kochani moi i [illegible]

[illegible] jeszcze tutaj [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nadzie
[illegible] jak mówi [illegible] – [illegible] pierwszy [illegible]
[illegible] z przyłączenia [illegible] [illegible] zatrzymany [illegible] tutaj
[illegible] [illegible] zamiast [illegible] taka była wola Boża – teraz już
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] puścić się w dalszą drogę, w [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] kalendarza z [illegible] muszę to uczynić bo
i konie kupić których utrzymanie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] utrzymam – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] przysyłam 600 [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] miesięcy
[illegible] co mi jeszcze zostało mam 1000 piastrów
[illegible] – parę koni kupiłem [illegible] [illegible] przyjęty
[illegible] i drugi [illegible] we trzech puścimy się
[illegible] tę drogę bo trzeba będzie około 60 dni na [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] co
[illegible] [illegible] [illegible] niebardzo wygodnie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] trzeba opuszczać stanowiska widzieć [illegible]
[illegible] i to trudno bo po [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] w prawdzie [illegible] się tutaj ale niemogłem
[illegible] a niemyśląc tak długo [illegible] niedołęży
[illegible] wszelkiego starania [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mnie – Czajkowski [illegible] mi że [illegible] [illegible]
[illegible] do niego wszelkie listy mi nieprzesłał [illegible]
[illegible] niepisali – mówił mi on [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i tych dopytać niemogłem – [illegible] [illegible]
[illegible] sam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ale trzeba [illegible]

nukać aby to i tego oko zmac – jeśli inny wszakże [illegible]
dla dobrych stosunków – interesu [illegible] [illegible]
ga tutaj katolicyzmu – wśród stanowisk przez [illegible]
tylko mogą oni mieć wpływ i tylko w [illegible]
tej myśli katolickiej mogą zwiększać liczbę [illegible]
sprzymierzeńców. [illegible] [illegible] pomocy i [illegible]
więcej za jego zarzeczeniem przyrzekłem 600 fr. [illegible]
na mi konia aż do Belgradu daje mi listy [illegible]
dawnymi w [illegible] wszystkimi brat jest w [illegible]
się [illegible] [illegible] [illegible] z tych [illegible]
i jest [illegible] [illegible] [illegible]
tego [illegible] [illegible] przeciągnąć to jest stosunek
z ludźmi wpływowymi tak w kraju jak w rządzie tutej[szym]
tego mi nie zrobić [illegible] Bóg to się zrobi inną
z czasem i jeśli będzie taka wola Boża – podróż m[oja]
ta będzie mi wszakże wielką pomocą [illegible]
osiągnę, większą możność działania – Daje [illegible]
do Rossyi [illegible] mogą zaś [illegible]
[illegible] najwięcej [illegible]
[illegible] agentom po Turcji – [illegible]
mogą mieć wiele przykrości [illegible] oddaję się w[oli]
Bożej – Ach! jak często wspominam sobie Jo[...]
jak on był mi potrzebny w tej podróży – [illegible]
podpory moralnej jakiej nieraz potrzebuję i [illegible]
[illegible] [illegible] w wielu sprawach byłby [illegible]
ku pomocą i mógłby wiele interesu [illegible] –
[illegible] jest [illegible] najwięcej [illegible]
czy [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] z językiem [illegible] Bułgarskim
najznajomszy [illegible] tylko [illegible] jest
[illegible] wielkiej [illegible] którzy [illegible]
[illegible]
[illegible] pisze [illegible]
wiele inaczej [illegible]
[illegible] trzeba książek a te trudno znaleźć [illegible]
[illegible] których w tych djalektach [illegible]
[illegible] królestwo boże trzeba [illegible] i będzie
[illegible] prosiemy wszystkich [illegible]
[illegible] znowu może drodzy [illegible] Drzewoli
[illegible] szczęśliwie do [illegible] ten sam tylko
[illegible] ja mam wielką nadzieję dla sprawy naszej

bo widzę wielkie trudności widzę iż to rzecz
[illegible] kiedy djabeł zawsze stawia przeszkody [illegible]
[illegible] Nasz [illegible] przygotowanie [illegible] to mo
[illegible] upatrywać ludzi, [illegible] i [illegible] bo
[illegible] widzę prawie nic gotowego nie mamy wszystko
[illegible] potrzeba — [illegible] Bazylianie nie [illegible]
[illegible] że żadnego widoku nie mieli na słowian
[illegible] — teologię nawet wykładali po [illegible]
[illegible] — we wszystkiem byli [illegible] — a nie
[illegible] matkę są w tem ubogich — trzeba by nam
[illegible] ludzi umiejących dobrze język słowiański i [illegible]
[illegible] do tłumaczenia dzieł teologicznych [illegible]
[illegible] co najpotrzebniejsze [illegible] może [illegible]
[illegible] duchownego

dowem ogromna praca przed nami jeśli u...
chcieli chociaż zniemo nauczę na tę bezpieczną...
nej do st. Bog wzruszenia potem bliżej nowe i ...
niedoroku na chwilę Boża ...ęż nam das mor...
i niech nas Pan Bóg błogosławi i zachowa ...
przyjmuj Najś. Panny — Mój Brat w ... ...
Xidentlich zobowiąz...

Xiężnie [illegible]

[illegible]

[illegible]

P.S. niosę mu u XX dawniejszym których ...
nosić wszędzie bardzo uprzejmy i chrześcijańsk...
Dostanie ... kielich o którym Wam pisa...
przeciwny kiedyś dał mi darem...

Adrianopol 30 Stycznia 1848

Moi Najdrożsi w Bogu!

Otrzymałem ten list od podpisania kochanego Brata Józefa
podpisania bardzo ostrego a rzecz idzie o medale które
jeszcze odebraliśmy i za które dziękujecie dając za adres aby
[illegible] missii księży polskich na wschodzie, niewiem kto
wpadł na koncept takiego napisu ale ktokolwiek uczynił wielkie
[illegible] zrobił bo naprzód żadną aby księża polscy mieli mie[illegible]
na wschodzie — jeśli się to mnie tyczy to niejestem wcale
[illegible] missii ani wcale nazwać jako ksiądz polski — Na ukara[nie]
[illegible] tego grzechu [illegible] Bóg dopuścił że z Ambasady
[illegible] te medale do księdza [illegible] Marii dawniej polskiego
[illegible] do Austrii należącego z kąd dostały się do Ambasa[dy]
austriackiej zkąd znowu do Ambasady Francuskiej
[illegible] napis ten ściągnął uwagę i baczność tych którzy
najmniej by wiedzieć o wszystkiem powinni a tylem
[illegible] pisał że trzeba we wszystkiem największej ostrożn[ości]
i tajemnicy — Missia polska jest i byłaby pozbawiona wsz[elkich]
[illegible] wiadomość o jakiejkolwiek missii może podać, niezaw[odnie]
przeszkodę, wszelkiemu nadal działaniu — bo ludzie się nie
[illegible] nikt nam protekcji nie da a wielu przeszkadzać będzie
[illegible] bez protekcji nic zrobić niemożna — w Bogu tylko
[illegible] zaufanie nasze złożyć ale trzeba wszystko baczno
[illegible] uczynić tem bardziej że i ci na którychby [illegible]
którzyby gdyby rzecz rozumieli powinni pomagać więc
[illegible] dalej nam obojętni a niedaliby z nas sobie korzyść
[illegible] — Módlcie się zatem aby nam go Bóg darował ten

grzechy głupstwa i niedorzeczności nasze w dobre i nachu[illegible]
swoje przemienił — tu podaję się kilka słów o sobie — 21 stycz[illegible]
wyjechałem z Konstantynopola z dwoma ludźmi jednym
[illegible] drugim Bośniakiem jako dotkliwe dwa konie kupił[illegible]
a trzeciego dał mi Czajkowski aby go w Serbii oddał na sprz[illegible]
gdzie z zarobkiem mógłby być sprzedany — Dwa dni pogoda [illegible]
sprzyjała tylko błoto ogromne utrudzało podróż — [illegible]
się niepogoda [illegible] stanęliśmy na [illegible] bez śladu i [illegible]
na ziemi [illegible] leży rozrzedzony [illegible] to jest przyjaciel [illegible]
i [illegible] i [illegible] a i [illegible] także trudno dostać [illegible]
kilka [illegible] lub ryżu — trzeciego dnia [illegible]
[illegible] powrót i nagle [illegible] w [illegible]
że nasze [illegible]
[illegible] przez do wioski [illegible]
i tam [illegible] bez okien i ze sparami [illegible]
[illegible] więcej [illegible] mogli nas [illegible] nazajutrz za
śniegowi wielkie błoto przymarzło z wierzchu utrudzony [illegible]
[illegible] i przyjąć mnie [illegible] polak [illegible]
i w [illegible] sobie [illegible]
nas nagle [illegible] koni od Czajkowskiego [illegible]
[illegible] się otwarty [illegible]
dni i na szczęście sprzedaliśmy konie lubo z ogromną stratą
i wziąwszy pocztę już bez przygody [illegible] stanęli — wyjech[illegible]
ze Stambułu o kilkanaście godzin już teraz jest [illegible]
nami dalej [illegible] że nasze [illegible] przedstawi[illegible]
[illegible] powitanie [illegible] nad [illegible]
nasze [illegible] dobre ale ciemny [illegible] sobie [illegible]
się [illegible] karczmarza z którym gadałem i który o [illegible]
[illegible] najmniejszego wyobrażenia niemiec — razem niem[illegible]
[illegible] w schyzmatyckiej — prosiłem [illegible]

[illegible]ami o medaliki i Matkę Bożą i papieżem aby na chorem
[illegible] zawiesić – Tłum. tłady to jest pięćdziesięciu [illegible]
[illegible] jest u nich w wielkim znaczeniu i z tego względu
[illegible] powiązała, nie wypiąć się, [illegible] że [illegible]
[illegible] tak to obudziło podejrzenia i [illegible] mnie w [illegible]
[illegible] zetknięcia się z poganami greckimi [illegible]
[illegible] tutaj jest dom franciszkanów i jeden ksiądz
katolików tylko 2 rodzin – stanąłem gospodą u nich. [illegible]
[illegible] miasta obok ma być ogromny dla gotów na [illegible]
[illegible] i na wszystko mieć [illegible] już potrzeba [illegible]
zapewne już nie [illegible] tu przybyciem – ale Bóg [illegible]
[illegible] i opiekę – po [illegible] Boża przenoszę się dalej
[illegible] tu wielkie mnie [illegible] lepiej to jak

a któreby w tych stronach podróż niepodobna [illegible]
[illegible] do Filipopolis (32 godz. od [illegible] mają być ogromne
[illegible] – spotkałem tu [illegible] jadącego do
Konstantynopola – [illegible]
[illegible] się za mną moi najdrożsi i [illegible] bo nader
[illegible] wiele łask Bożych – takim samotnym [illegible]
[illegible] i nader [illegible] mogą
[illegible] wszystko [illegible] i potrzebnie [illegible]
[illegible] modlitwa. (Wasz Brat w Chr. [illegible])

Matka Makryna pisze aby na [illegible] do Rzymu
[illegible] jej list [illegible] (tym [illegible])
[illegible] wszystkich przeciwnościach których doznawałem [illegible]
[illegible] na powrót do Rzymu

à Monsieur Monsieur
Bohdan Józef
Zaleski
à Paris

Belgrad 26 Lutego 1848 – [illegible] 28

[illegible] najdroższa a jedyna!

[illegible] temu przybyłem jak drugi [illegible] [illegible]
a [illegible] z większemi trudy i niewygodą – [illegible]
[illegible] nas za przyczyną naszej panny [illegible] przygody
będę wam po szczegółowie opisywał później, z której [illegible]
[illegible] do przekonania się naocznie co jest [illegible]
[illegible] jak robić można – dla lepszego zbadania [illegible]
[illegible] jako doktor – już przeszło 30 dni [illegible] [illegible]
[illegible] – Stan [illegible] Bułgarów jest nader smutny – od [illegible]
[illegible] który jest [illegible] aż do ostatniego popa wszy[illegible]
[illegible] jest przedajny wszystkie święcenia przedają [illegible]
[illegible] jest największa wystawia sobie [illegible] sam mówi
[illegible] który nie umiał Ojcze nasz – wszakże [illegible] narodow[illegible]
[illegible] się szkółki się zakładają – jedną z nich zwiedz[illegible]
[illegible] – professorowie największej ze szkoły [illegible] [illegible]
[illegible] nad [illegible] dla Bułgarów – pole pracy obszerne
[illegible] się [illegible] obfitego plonu spodziewać [illegible]
[illegible]ników ani duchownych ani świeckich znaleźć tam nie
można tylko jeśli [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] młodzieży i dzieci które mi obiecano przysłać jeśli [illegible]
[illegible] kolegium słowiańskie dla świeckich [illegible] przewod[illegible]
[illegible] naszych katolików [illegible] widzę konieczną potrzebę;
[illegible] duch antykatolicki jest bardzo silny [illegible]
[illegible] oświata przeniknie [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dosyć [illegible] dla mnie [illegible] [illegible]
[illegible] takie pole [illegible] odebrał – znalazłem tu [illegible]
serbskiego który rozpalił się naszą myślą gdy [illegible]
[illegible] wszakże związany partią niemiecką – [illegible]
[illegible] działania [illegible] pracę rozpoczęcie będzie najtrudniej[illegible]
[illegible] się i tu [illegible] przyjazne z których można będzie [illegible]
– Rossja w ogóle [illegible] [illegible] jeszcze niezmiernie.

W Pesztu jest 5 młodych Serbów wysłanych na naukę [illegible]
b[y]ć dobrze abyście się z nimi poznali, serdecznie zaprzyjaźnili [illegible]
i nich [illegible] na potem [illegible] dla Serbii [illegible]
[illegible]
potrzebni [illegible]
[illegible] brat [illegible]
kosztować prosty, czemuby to chociaż te ostatnie mogły [illegible]
sprowadzić — to pobliżu ale z tamtej strony Dunaju jest [illegible]
ksiądz katolicki który z taką myślą, jak nasza chciał jechać [illegible]
Krymu aby go [illegible] przysłanie jest to Serb i ma być nam[illegible]
by pisać spodziewam się że za łaską Bożą będziemy w ni[illegible]
mieli węgo pracownika — Teraz zbliża się bardzo ważna
mnie chwila za kilka dni zaduszki. Boża bez w[illegible]
[illegible] sobie że to [illegible] lękać [illegible]
[illegible] paszportu [illegible] niczego[illegible]
trudności — widoczna łaska i opieka Boża — [illegible]
i najgorszej trudności nie znalazł — Bo od już od dawna nie
go listu nie odbieracie ani do mnie nie piszecie — o! jak
bym chciał abyście do Krymu zjechali na mój powrót a przy[illegible]
mniej brat Józef który mi koniecznie potrzebny będ[zie]
[illegible] się radzić tyle rzeczy rozpoczynać i rozbierać [illegible]
[illegible] — We wszystkich spodziewam się za łaską Bożą [illegible]
[illegible] i nieco funduszów — nasi słowianie katolicy [illegible]
tę czują i pojmują jej ważność wszechstronną. A kiedy [illegible]
łaską Bożą będzie już coś stałego wszystkie plemiona [illegible]
skie dostarczą najlepszej kaszy — Starałem się też [illegible]
[illegible] serbskich i bułgarskich zebrać też ostatnie za n[illegible]
[illegible] — szkoda że mało mam funduszów a i to [illegible]
50. fr. się zadłużyłem — ale Pan nasz łaskawy zaradzi [illegible]
mu — [illegible] o tyle tylko będzie pomocny o ile będzie [illegible]
żeśmy mu potrzebni do jego celów — a jego powoda [illegible]
studiować i naśladować — mógłby być bardzo pomocnym [illegible]
[illegible] dać objaśnień a wszystko używać słowami nadzieja[illegible]

[illegible]kiwiami – skutki aby nigdy ich [illegible] – wydatny
[illegible] i [illegible] jakiegokolwiek ściągania (potrzeb) mieli jakiś kon[illegible]
[illegible] i [illegible] – mamy [illegible] za to i na mnie spada
[illegible] odebrałem od niego list w [illegible] i powinien [illegible]
którego ze [illegible] musiałem na [illegible] sprzedać [illegible]
[illegible] do niego i pytałem czyby niemożna było zrobić
[illegible] niesłuchowni – a na to ciągle mnie straszyć – niech
Bóg wybaczy a tego w tem nikomu a nikomu nie mó[wić]
[illegible] wszystko musimy z nim [illegible]
[illegible] aby nie szkodzić rzeczy Bożej – kończę na tem
mam wiele pisać listów i zapoznać się [illegible]
[illegible] a wszystko [illegible] bardzo [illegible]
[illegible] twoje [illegible] Boży [illegible]
[illegible] Panny [illegible]

[illegible] niektóre
[illegible] i [illegible] naszej myśli – aby mnie prokuratorem
[illegible] w Krymie mianowali – o Braciach Władysła[wie]
[illegible] naszym ukraińcu żadnej wieści nie miałem
Bóg z nami – Amen –
[illegible] dał polecenie [illegible] aby był ze mną z [illegible]
[illegible] i widzę tego skutki

A Messieurs Messieurs
Bohdan et Joseph
Zaleski
à Paris.

Rzym 3 czerwca 1848 r.
Via dei Zingari N.ro 3. (Madona del pozzo)

Najdrożsi moi w Chrystusie!

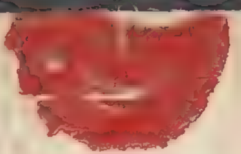
[illegible] już dawno niedaliśmy o sobie wzajem żadnej wiadomości – a tak potrzebuję skomunikowania się z Wami – dusza moja potrzebuje wylania się – ostatni list pisałem do was [illegible] z Belgradu potem przebiegłem Sławonią i Kroacią w Zagrebiu bawiłem tydzień i potem przez [illegible] i Tryest i Ankonę wróciłem do Rzymu – przebiegałem te kraje w czasie kiedy rewolucyjne rozpoczęły się w Europie – wszystkie umysły skierowały się ku polityce i trudno [illegible] cokolwiek zrobić dla sprawy której się poświęciłem która już stała się życiem mojem [illegible] przeto abym mógł to zyskać wróciłem – wszakże pono lepiejby było udać się ku [illegible] i tam nawet dotrzeć – wróciłem więc i dlatego że mnie Matka Makryna nagli [illegible] do tego – Tymczasem przyjechawszy tutaj znajduję wszystko zmienione usposobienia które były zdawały się zapowiadać dla naszej cerkwi a przez nią dla całej słowiańszczyzny ustąpiły miejsca nieufności i niechęci – potrafiono nawet wmówić Ojców i że to się [illegible] niczego że w całej tej robocie jest wiele [illegible] – że moja missia była wysłanie [illegible] publiczna – Towarzystwo wschodnie o którem Ojciec bardzo przychylnie wyrażał się [illegible] w liście do konwiatów wschodnich rozwiązało się oporem propagandy – wreszcie [illegible] matce Makrynie aby pozostała w obrządku łacińskim – miała zostać pod zwierzchnictwem duchownym [illegible] [illegible] [illegible] ale potem [illegible] [illegible] dla tej myśli [illegible] [illegible] – [illegible] za zmianą światła [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] których nawet i niepoznawałem się prawie wszyscy [illegible] robota tajna potężna i przebiegła która ochłodziła i przerobiła wszystkie usposobienia – o! wiem ja żem jeszcze niedojrzał do tak wielkiego dzieła – trzeba było aby te wszystkie [illegible] przetrawiły serce moje – abym się nauczył raz przecie Bogu jednemu ufać i w nim [illegible] moje całe i oderwać się całkiem od ziemi – ale niestety ciągle dziękuję Panu Bogu za [illegible] które na korzyść duszy mojej obrócić ich jeszcze nieumiem – radło [illegible] to [illegible] mnie [illegible] [illegible] – tu bez widoku żadnego bez sposobu do życia sam z towarzyszem który przyłączył [illegible] jednak na [illegible] [illegible] [illegible] ścieśniony i ciężko doświadczany [illegible] [illegible] [illegible] Ojca który przyjął mnie ze zwykłą [illegible] [illegible] za łaską Bożą nic [illegible] – Byłem u Ojca którego [illegible] [illegible] [illegible] teraz o drugą audiencią [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – od przyjęcia jakie to [illegible] u Ojca i zależeć będzie powstanie moje [illegible] [illegible] rzecz – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – tymczasem niektórym osobom mogącym przemówić [illegible] [illegible] jednego [illegible] myśl naszej – [illegible] [illegible] że w Zagrzebiu [illegible] Biskupa X. Smiciklasa z Krzyżewca (Crisio) który bardzo dobrze całą rzecz [illegible] i sam rozpisałem listy [illegible] do innych Biskupów w Węgrzech – i sam [illegible] [illegible] [illegible] samo prosili [illegible] Biskupów [illegible] całą rzecz i domagając się aby wszyscy o tej samo [illegible] [illegible] [illegible] pełnomocnictwo do działania tu w ich imieniu – dotąd niemiałem [illegible]

Odpowiedzi moje listy mieć ich niedoszły a może obecne zaburzenia powstrzymały ot[illegible]
Dal myśli jeśli mi tu nie się ~~nie~~ zrobić nic [illegible] starać się o paszport do Galicii i tam wśród
ich [illegible] pracę na mniejszej skali która za łaską Bożą rozwinie się potem i rozrośnie [illegible]
kie drzewo ocieniające lud Słowiański — nie wiem czy i to mi się uda wszakże niech się
wola Boża z tego wszystkiego tylem skorzystał że wiem dzisiaj jak mi wielkiej jeszcze [illegible]
wewnętrznej potrzeba abym na [illegible] przydać się mógł w [illegible] [illegible] — rozbudzić potrzeb[illegible]
tego ducha wiary i miłości Bożej — stanąć nowym człowiekiem — w każdym razie i [illegible]
p. Bóg rozrządzi i konieczną jest rzeczą abyśmy się porozumieli abyśmy skupili nasze siły [illegible]
tem po modlitwie i skruchach przed Bogiem utworzyli plan działania — abyśmy zawsze [illegible]
o sobie i niedali się rozegnać burzom jakie przyjść mogą — w dzisiejszych wypadkach [illegible]
nam [illegible] się razem możemy jeszcze to za łaską Bożą i dla rusi i dla [illegible] wiele [illegible]
[illegible] — pisz mi więc obszernie zaraz po odebraniu mojego listu i pisz obszernie [illegible]
[illegible] jest — co myślicie na dal — jakie są nadzieje [illegible] — wiadomości z Emigr[illegible]
[illegible] adresuję list według adresu w górze — Może by dobrze było jakiś manifest [illegible]
[illegible] żebyście wy zebrawszy [illegible] utworzyli komitet ruski i napisali [illegible]
[illegible] niego do [illegible] mamy się spodziewać wszego domagać jakie uwagi [illegible]
[illegible] w dzisiejszych okolicznościach — umieścić co o Cerkwi naszej [illegible] — jeśli by była [illegible]
[illegible] mnie zapisania i mnie na listę komitetu może będzie poważniej [illegible]
[illegible] jako cerkwi — chciałbym także i bardzo nalegam na Bohdana aby [illegible]
[illegible] znajomych i przyjaciół w Galicii abyśmy z niemi zawiązali korespond[illegible]
niech nam [illegible] więcej o Cerkwi o ludziach na których więcej liczyć można ludziach ducha
mających — możeby kogo z duchownych albo i świeckich gorętszych można namówić aby
ze mną był w korespondencii ściślejszej — Brat Władysław obieżdżawszy Egipt [illegible]
[illegible] ze mnogą [illegible] którzy dobrze rozumieją z [illegible] propagandy [illegible] swoją [illegible]
[illegible] i w swoim domu są katolikami — tam dopiero się oni o sobie [illegible] dowiedzieli [illegible]
[illegible] — ruchy teraźniejsze trochę go rozbiły — będzie on jechał tu na [illegible]
potem [illegible] — ale [illegible] sam o sobie mówi — X. Edward zapewne mówi[illegible]
o [illegible] Mickiewicza — X. Aleksander pojechał wszystko i przynajmniej [illegible] takie [illegible]
nie i teraz jeszcze napisał według mnie najgorszy list do Adama, który [illegible] chciał
chce drukiem ogłosić — Adam pisał do mnie [illegible] abym do niech przyj[illegible]
na kapelana dotąd mu nie odpisałem bo [illegible] rzecz [illegible]
iem chciał o nim wspomnieć Cezar i z [illegible] audiencja jakoś [illegible]
dziś już i do niego napiszę. — Bohdan [illegible] dawno pisał ale słyszałem że [illegible]
[illegible] więc nie wiedziałem gdzie Was szukać — [illegible] kilka dni była bardzo [illegible]
o was i z gazet wiecie lubo w nich wiele było [illegible] mianowicie w l'Univers — [illegible]
[illegible] Gioberti miał [illegible] [illegible] Pija 9 — [illegible] go przyjmowa[illegible]
[illegible] i mówił i napisał do [illegible] bardzo pięknie — Pija 9 [illegible] [illegible] on [illegible]
silnego na [illegible] — [illegible] Karola Alberta — [illegible] się dobrze i dobrze im [illegible]
pozdrawiam Was wszystkich [illegible] i [illegible] i Bogu i Matce Najśw. oddaję — módlcie się za mnie [illegible]
[illegible] H. Jełowicki

Chciał mieszany Wam osobiście — Chciał raz pierwszy do Was
— pozwólcie jednak abym Was pozdrowił i uściskał — jako Brat
[illegible] — w miłości dla Ojczyzny naszej — i w miłości Kochanego [illegible]
[illegible], co górzy się dziś z pozostałym może tobie w rodzinnej [illegible]
Ziemi naszej! Piszę do Was i łzy mi nabiegają na oko — łzy [illegible]
boleści — Bo w około mnie grzmią okrzyki — wiwaty — Dzwony — Lud
[illegible], jakby drugi z grobu powstały Stary lud Rzymski wali
[illegible] na Kapitol — i z tamtąd wydaje w tej chwili odebrane
[illegible] wiadomości o zdobyciu Peschiery — i wzięciu przy niej trzydziest[u]
[illegible] Austriaków. Lud Rzymski prowadzi z sobą pod [illegible]
[illegible] Gioberta, którego podnosi do godności Obywatela Rzy[mskiego]
[illegible] na Kapitolu — I Gioberti za Tronem w oczach — dziś
[illegible] i zapowiada im bliską Koronacyę Karola Alberta na Króla
[illegible] Włoch północnych — Słowem Lud Rzymski powodowany [illegible]
[illegible] — [illegible] i [illegible] radosny dzień dzisiaj — jakby [illegible]
[illegible] oswobodzenia Ojczyzny — Ach! i któżby nie radował się z nimi —
[illegible] w duszy odzywa się żal i smutek — bo nasze tryumfy to [illegible]

[illegible]. Jam wrócił na wielkanoc jeszcze do Rzymu z dalekiej wędrówki
Azii i Afryki — Wróciłem i w różnych wypadkach [illegible]
[illegible] Kościoła po Stawie — Niewiem Wam jak pisać — wy tam to bliżej
[illegible], [illegible] się wydarzyć [illegible] bratnie rady — Powiedzcie co robić —
robić — kiedy i [illegible] sposób [illegible] być użytecznym — Co mam [illegible]
abym choć raz już przystawił mą rękę do [illegible] — Zmarno
[illegible] lat tyle — przebolałem lat tyle — Na Cmentarzysku ojczystem [illegible]
[illegible] popioły ojców, [illegible] się życiu Kościoła Boga i Ojczyzny
[illegible] się [illegible], by zawsze być dla niej na [illegible] gotowym —
[illegible] dobrą wolą — chęcią — siłą i czekam co stan[ie] [illegible] — aby [illegible]
[illegible] i niepotrzebnie i nie zmarnować i reszty żywota. [illegible]
[illegible] od Was, jak najprędzej [illegible] — rozkazów — rady — [illegible]
[illegible] Wam [illegible] od rodzonych Waszych — po bratersku [illegible]
[illegible] Brata [illegible] modlimy się za Was — [illegible]
[illegible] Serca — My tu z Ojcem Hipolitem modlimy się za Was — [illegible]
[illegible] — i posyłamy Wam błogosławieństwo i najserdeczniejsze uściśnienia
[illegible] — i [illegible] Wam [illegible] z okazii której mu podał lud [illegible]
[illegible] Burbon 15 maja, [illegible] z okazii którą mu podał lud [illegible]
[illegible] swobód, zdusił go Szwajcarami i kartaczami — Wziął [illegible]
[illegible] Samowolnie tam panuje — ale za późno! Włochom idzie dobrze
[illegible] zdaje się że będą wolni zupełnie! Szczęśliwi! Szczęśliwi — [illegible]
[illegible] i tylko [illegible] radosne okrzyki będą dla Ojca [illegible]
[illegible] obrońców swobody ich. Bądźcie zdrowi i spokojni
Brat wasz Serdeczny
Władysław —

3 Czerwca 1848.

T.S.2.

16

A Monsieur Monsieur

Bohdan Joseph Zaleski polonais

à Paris

Passage de l'Eglise St Philippe du Roule No 1.

recommandé aux soins obligeants de Mr l'abbé Charles Kaczanowski aux Batignolles

Rzym 30 Lipca 1848 - via dei Zingari N° 3 (madona del pascolo)

32

Moi najdrożsi w Chrystusie Panu!

Już blisko północy a jednak chcę kilka słów - Bóg za
[pła]ć a szczodrze łaskami i wszelkiemi dobrodziejstwy
[na]grodź i Tobie kochany Bohdanie i nieznanemu dobro
[dz]iejowi - da Bóg osobiście może podziękuję - Ale do rzeczy -
[Li]st Twój rozbudził wiele uczuć w sercu - obaczyć ojczystą ziemię
[i] pracować i może się na co przydać - obaczyć syna - tylu
[...]ków - wielka to pokusa że nie powiem pokusa dla serca
[...]wieckiego - więc od razu przyjąłem wszystko - ale potem przy-
[szł]a mi myśl że jednak ja sam dzisiaj tu w Rzymie kończę
[...]rzecz tak wielką dla całego kościoła i Słowiańszczyzny -
[...]chociaż wszystko idzie oporem jak z kamienia wszakże go-
[dz]i się opuścić to? i byłem zachwiany - bo sprawa nasza
[...]st teraz pod roztrząsaniem nie wiem jak słów bo jest w ręku
[Kon]gregacji spraw nadzwyczajnych gdzie tajemnicą największą
[...]mą wszystko jest zakryte - ale Mgnor któremu już Ojciec
[p]owierzył jest bardzo całej rzeczy przychylny - sam należał
[do] Słowian wschodniego i robi mi nadzieję że lubo nie wszy[stko]
wiele się jednak otrzyma - Przed twoim listem przyszedł
[l]ist od Morawskiego pisany do X Hieronima lubo
[...] bardzo dawny bo z maja ale nader ważny obejmujący
[...] Słowiańszczyznę - Moraw obiecał ją poznać i przeko[nał]
się że jedyna nadzieja w naszym kościele - szczęściem że
[je]go X Józef pokazał - więc wszyscy go popchnęli ku pośpiechu
[s]prawy - w nim nagli aby relacje unii z rzymem więcej
[...] rychlej wysyłać na Słowiańszczyznę XX. Słowian ~~dla~~
[u]ramienia Ojca i dla odwrócenia grożącego niebezpie-
[cze]ństwa i żąda także abym jechał do Lwowa - Owoż w tej
[...]wili robię propozycję iżby albo mój Ojciec i wysłał niby
[...] Księdzowie albo sam pojadę ale w tym ostatnim razie

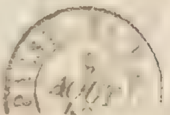
niechciałbym także z próżnemi rękami przyjechać ca
łem serdecznym Ojca Ś. do Władysławów z pozwoleniem
układania bazylianów etc. — szkoda tylko że czas się
Ojciec i jest nadzwyczaj zmęczony zdawany rzeczami k
się tu dziejące przeczuwają tu coś strasznego — partie za
mne — ultra rewolucjoniści i retrogradyści wspólnie
różnych celów działają — a wszystko po kocierzu zdradliw
w ciemności — w tych dniach szczególniej w czasie Ojciec
ulicy wieczorem zamordowano księdza bardzo znanego
wicka liberalnego redaktora dziennika katolickiego
go biorą na ultra obojej strony — kilka innych zabójstw
nido się wśród białego dnia — nadto gwardia z wyprawy
chiej powróciwszy samowolnie zajęła mury Jana Lebre
Ojca Ś. przy okładach liberatów i tam niecnie hulają
i pogrozić klątwą i to pono niewiele pomoże — to go ta
czy i wymieszana że prosi się aby mu wszystkie rzeczy jak
krócej przedstawiać — Zdaje się że z dopuszczenia Bo
a dla oczyszczenia kościoła i poprawy tego co wyszło
bów przyjdzie i tu do czegoś krwawego — gwardia chce
wać pretoryańskie dawne wojska — Bóg wielki i spraw
a oko i ręka jego nad nami — Owoż jak widzisz daj
się jechać jeśli będę wysłany to może się nieco opóźni
śli nie to chciałbym stąd 14go wyruszyć z Civita
a zawsze radbym skierować drogę na Paryż — Sprawę
moją czy naszą tu polecę kilku osobom a mianowicie
Wołkońskiej która bardzo i teraz gorliwie się nią zajm
Bratu Władysławowi dałem do czytania Twój list: zu
go zupełnie inaczej niżem się spodziewał to jest zupełnie p
wnym zdaje mu się że ta rzecz jest z uszczerbkiem na
wości polskiej — żarza korzyść rosyi — napróżno usiłowa
przekonać że rzecz istnieje że zabić jej niemożna że pow
przeciwko temu duchowi zniechęci i odepchnie sądzą
czyt na tem że nich rosyi dla rusinów pracują on zaś chł

po polak dla narodowości polskiej pracować - wszakże dla 33
ścia naszego oświadczył się z gotowością ku wszelkiej
y - zniechęcił się on tu bardzo i rozbił na drodze - życie
tą liberałów a chociaż widzi ich nikczemności wszakże
ich gadania wywierają nań wpływ - Jesteśmy z sobą
ie serdecznie bo dobry to chłopak i gorącego serca
ony tylko trzeba by mu wyrobienia - chciałem aby
lcie odbył ale przy obecnych niepokojach ani my
o tem - Niech się we wszystkiem wola Boża dzieje
l 3 kwadranse na pierwszą - pisaniu tego listu
wszyscy ciągle ogromne strzały w całem mieście
ałem niewiedziałem co znaczą aż od sąsiadów
edziałem się że kurier przybył z wiadomością
jakiem zwycięstwie nad niemcami - pisałem
rzeba już że z Matki Maleryny niebywam odległ

nia skłoniła się do obrządku łacińskiego - bo nie
y potwierdzić rzeczy którą uważam w dzisiejszym
e za nader szkodliwą - Jestem przekonany że
u tenero bardzo X Aleksander (co dla Was) potem
y polskie które otaczały Matkę i z niechęcią
akimś poniżeniem o tym obrządku mówiły
ście słabość Matki dla zebranych niby nowych
ownic a chęć mienia swego klasztoru -
drawiam Was wszystkich uworo jak najserdeczniej
ej i polecam Bogu i Najś. Pannie -
Wasz Brat w Chr. J. K.
śli będę miał jaką odpowiedź to kurierem napiszę
Józef dał mi 106 skudów —

T.S.2.

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph Zaleski
en France Paris à Paris
No 18. rue Basse

Rzym 3 sierpnia 1848 r. 34
via dei Zingari No 3 (Madona
del pascolo).

...si ...u Drożi w Chrystusie!

...z i na kuriera wygotowuję list jakom Wam pisał
...kilku dniami – Już jam był zdecydował się wyruszyć
14. t. m. ale jakem Wam nadmienił niechciałbym jechać
...nemi rękami, chciałbym jakieś słowa dla naszej cerkwi
...ieść z Rzymu – Dla tego podałem na ręce tegoż Monsignora
...jej się tą rzeczą zajmuje krótkie przedstawienie do Ojca
...którem wystawiwszy smutne położenie religii na Sło-
...szczyźnie i konieczną potrzebę podniesienia naszej
...i z wszystkiego wyjątkiem z listu morawskiego . nieco
...wającego – dodałem że muszę tam jechać – ale że mogę
...e albo jako wysłannik Ojca św. a wtedy prosiłbym
[illegible] osoby zaufałej zbłożyłbym ułożył projekt
...ukcyi dla mnie i ułożył sposób działania – albo sam
...e i wtedy proszę o serdeczny list od Ojca św. ... [illegible]
...yków z nadzieją wszelkiego dobrego dla Cerkwi – pozwole
...na piśmie zakładania bazylianów misjonarzy
...inowania niektórych osób z obrządku łacińskiego
...a[illegible] – bo wcale gdym mówił wczoraj onemu Myrowi że pra
...ym wyjechać 14. on mi odradził mówiąc że tak
...by to zniepokoi Ojca św. i może tylko przeszkodzi nie
...ymania tego o co się prosi gdy tem czasem robiąc
...ważnie można nietylko to ale i nieco z tamtego
...jektu który dawniej przedstawił otrzymać, tak
...że muszę się jeszcze zatrzymać nieco zamierzając
...nalizę wnet po otrzymaniu jakiejkolwiek odpowiedzi
...ruszyć – o tem wszystkiem nie mówcie chyba jano dzi-
...dzonym ludziom – U nas tu cięgiem niepokój – kiedym

Wam pisał ostatni list donosiłem o radości z pobe-
ców owej pokazało się że włochy się pospieszyli i zawcześnie radości
pobili ale ci okropną porażką porazili karola Alberta - ...ssii ...
włochy przerażeni i boią się chcą wojny - a skarb próżny - ta...
liby srebra z kościołów pozabierać i dzwony na działa - Ojca P...
Ojciec i zawsze niechętny wojnie i nie pokojem ... Wa...
tejszemi coraz więcej się zraża a partia realistyczna ... pa...
stęp i uzyska przewagę - zdaje się że przyjdzie tu do ... dla ...
rzeń a może i krwawych jeśli p Bóg jakoś nieodwróci nie...
nieszczęście wysokie duchowieństwo nierozumie ducha w ...
trzeba czasu i zawsze chce się trzymać średniowiecznego ...
jej arystokracii - ja jestem przekonany że z tej wa... buro...
dzie kościół w całej świetności - i jeszcze imie Ojca ś ... jest...
prawdziwie jest aniołem dobroci - może zbytkiem tak...
się kiedyś uwielbiony na świecie - X.X. od 12 lelau ... chce...
się na wsi - X Alexander do Genui a zkąd tam małej ce...
zna i do Galicii - boję się aby tam głupstw nienarobi... może...
jest [illegible] niechętny unii - Gwardia która wróciła i...
była mury Gesu po namyśle ustąpiła z tamtąd w ...
groźby klątwy jaką jej Ojciec i porzucił - Teraz mo... aby ...
polska lepiej pójdzie bo dotąd i karol Albert i kulejsze... ...
iberium niechciało jej - po świeżej porażce zapewne p...
ją się za nienapełnie są bohaterami - Niewiem czy ...
Dydaw napisze dzisiaj bom go niewidział a zastać go...
nigdy niemożna - wziął się teraz do malarstwa - po...
że ogromne postępy robi w tej sztuce - Kozak ma ...
chce przybyć i ożenić się z włoską malarką - pi...
mnie z Genui prosząc abym tu poświadczył że nie...
em i uczynił bo chce wyprość z bryczki do szlube - ...
teraz parę zakonnic włoszek po domińskim z kon... - ...
ii kanonika del Bufalo której pozdrowiony raczej ja ... X. ...

42
35

...ssii a nawet przystają aby przyjść obrządek naszej
...próżni — tak to kiedy matka Makryna zawiodła nasze
...działaniu p. Bóg może innym sposobem wynagrodzi się
...najdalej Bazylianie z któremi mieszkam bardzo pożyteczni bo
...na kąt patrzący na wszystko z małego kątka swojej kongre
...tu do dla tego w pojęciach o tej rzeczy zgodzić się niemożemy — ra
...odwrócić niemożemy ale zawsze będą nam przydatni bo chętnie
...i ducha w pomoc z nauką śpiewu itd. — pisałem do X Maszkie...
...badał woli Bożej czyby nie było aby się ze mną połączył
...tej nau... bardzo przydatny dla nowicjatu i nauk — kiedybym bardzo
...jeszcze Frankelkiego i innych w Paryżu możeby się dało
...zebrać jaki fundusz na zakład — jeśliby miał wcześniej
...chce to niechby Bohdan o tem pogadał — niewiem jaki
...mają cel towarzystwa słowiańskiego ja mam jedną myśl
...narobi możeby się dało wcisnąć w obręb ~~cało~~ jego zamiarów

—

...aby ustanowić premia na dzieła teologiczne w słowiań
skim językiem bo musimy przyjść do tego aby Bohdanowi
...po słowiańsku się wykładało — jeśliby to mo
...być to radziłbym aby naprzód dzieła mające tłumaczyć za
...potrzebne tłumaczyć np Liguorego Homo apostolicus (to
...ma teologii moralnej) — jako teologią dogmatyczną
...pierwszego — zrobiłoby się tym sposobem wielka przy
...w naszej literaturze słowiańskiej i wielki wpływ na sło
...ale trzeba aby razem towarzystwo obmyśliło i koszta
...— Napiszcie mi zaraz to jeszcze list wasz może odbiorę i do
...co jest owo towarzystwo? jeśli warto tobym wszedł
...X. Edw: wiadomości wiadomości udzielić a do niego ani do list
...więcej bo z czasem skąpo mi teraz a wiadomości im udzielam
...mi [illegible] Was wszystkie czworo jak najserdeczniej i Boga
[illegible] Marii pozdrowić Waszą Frank[illegible]

À Monsieur
Monsieur
Bohdan Joseph Zaleski
Paris à Passy
rue Basse No. 18

Rzym 23 sierpnia 1848 r.
Via dei Zingari N.ro 3. (Madonna del pascolo)

przed samem oddaniem listu dowiaduję się że X. Jełowski jedzie do Paryża — miał
jechać do Drezna i potem do Galicyi z P.nią Łopacińską ale jej córka umarła w Livorno
więc wrócił z ciałem a tymczasem matka co ją miała czekać w Genui ruszyła dalej
Polaków niema tu nikogo — postępki się ocenić — pobłogosławiłem ich związek —

Moi w Chrystusie Panu Najdrożsi!

Niewiem czyście odebrali ostatnie dwa moje listy jeden przez
pocztę w odpowiedzi na list Bohdana drugi przez następnego zaraz
kuriera gdyż być może żem w obu mylny adres położył niemogąc dobrze
przeczytać z listu Bohdana N.ru i położyłem 18. rue Basse — Od tego
czasu odbyłem małe rekolekcye w Albano a miłosierny P. Bóg tak zrządził
żem tam znalazł silnego protektora dla sprawy naszej cerkwi w bardzo
blizkim ostatnim tamtejszym Biskupie człowieku światłym i bardzo gorliwym —
był on profesorem teologii i pod nim swe nauki odbywał Ojciec s.
później przez jakiś czas był nuncyuszem w Wiedniu i jest dobrze obeznany
z tamecznemi sprawami — wstęp do niego ułatwiła mi księżna Wołkońska
była taka pełna gorliwości dla cerkwi — po wysłuchaniu całej rzeczy wziął sobie
bardzo na serce powiedział mi „ja biorę na siebie tę sprawę trzeba ko-
niecznie utworzyć patriarchat i patriarchę" dodał „ma Nicolà
fa il diavolo on chce u siebie zrobić patriarchę" odrzekłem gli
il diavolo a co do patriarchatu wytłumaczyłem że to wbrew prze-
ciw jego polityce — Owczas kardynał chce koniecznie aby wstrzymał
mój wyjazd i już z gotową decyzyą pojechał do Lwowa gdzie na dzisiaj
będzie stolica patriarchalna — Byłem 3 razy u kardynała a P. Bóg
tak zrządził że Mgr. Ferrari który był referentem tej sprawy przyjechał

także do Albano i ostatnią razą wspólnie z nim i kardynałem mówił
o sprawie – Ten Mgr. każe mi także zatrzymać się i ma nadzieję że ot
podoway przyszłego miesiąca rzecz rozstrzygniętą zostanie, jest on związa
jemnicą niemoże mi więc powiedzieć na jakiem stanowisku stoją
rzy ale robi mi wiele nadziei – a skąd inąd wiem że Ojciec s. jest
ułat wszystkiemu – Tak więc jak widzicie jest za co Bogu dzięko
wać i mam mocne przekonanie że organizacja dobra Kościoła pocią
gnie za sobą większość rusi naszej a straszny odgłos mieć będzie w
szczęście całej – Ale razem trzeba gorąco prosić P. Boga o błogosławień
stwo i łaski dla nas abyśmy naszemi grzechami nieprzeszkodzili w
niu miłosierdzia Bożego – Dla tego proście X. Deszaneta aby polecił
naszą modlitwom arcybractwa – Zatem także idzie że muszę tu ję
zaczekać i być może że razem pojedziemy do Galicji z czego bym bardzo
się cieszył a tymczasem jeśli robicie jakie kroki dla siebie o pozo
nie udania się tam to starajcie się spokojnie i dla mnie co w dzisiej
okolicznościach dla mnie jako dla sędziego uniwersytetu niebędzie zda
trudnem – Pani Nabogo z Wiednia pisze mi także o smutnych ro
jemnicach Galicyjskich niektóre szczegóły daje mi bardzo ważne ja
to co jest jednym z powodów niechęci ku Lachom że Proboszczo
łacińscy w parafiach ruskich pobierają od naszych dziesięcinę
chociaż mało tylko liczą mają łacinników a tymczasem nasi proboszcz
w tychże miejscach mają tylko mało gruntu na całe utrzymanie
Teraz obmyślajcie tam fundusz na drogę do Galicji – List ten za
odeślijcie zapieczętowawszy go pocztą do Nanny i ofrankowawszy

chciałbym się porozumieć z X. de Lamenais bratem odstępcy który
ożył rodzaj braci szkoły chrześcijańskiej bardzo odpowiednych naszym
trzebom aby jeśli P. Bóg pozwoli przy naszym zakładzie uksztalcić
dobrych braci — Miałbym wam bardzo wiele o różnych rzeczach mó
ale spodziewam się że łaską Bożą wrychle się obaczymy i ustnie
ernie pomówiemy — U nas tu obecnie umysły uspokoiły się
przez jakiś czas było bardzo źle umysły niespokojne ambitne
gnące stanąć u steru rządu a wydrzeć go Ojcu ś. mających burzy
tkę zapaleńców nierozumiejących że wielkość i świętość ktory
wypływa z papiestwa a spodem nieumiejących ocenić wielkiego
Ojca ś. który temi czasy wiele gorzkich łez wylał — wielu kardynał
powiadają że 18 opuściło Rzym ma się rozumieć że między niemi
bliższe retrogradów — Jest tam w Paryżu pni Mysłowska z Galicii
z którą między dobrzem się znał — poznajcie się z nią a przynajmniej
Józef ją nawiedzi i odemnie serdecznie pozdrowi —

m z Mgra Corboli który przedstawiał Ojcu ś. mój projekt powiedział mi że Ojciec ś.
go dać kilku osobom świadomym rzeczy aby dały swoje zdanie i po tem ma projekt pod
wygnienie kongregacii która o nim zawyrokuje zatem niesądzę aby tak prędko się skoń
ale obiecuje Mgr. Ferrari będę się wszelkie starał aby jak można przyspieszyć a to za pomo
ordynała Ostini — pragnąłbym bardzo rychłego rozwiązania aby chociaż z wami razem
chać do Galicii i jeszcze trochę odetchnąć rodzinnem powietrzem a co P. Bóg zostawi
na chwałę Bożą i na pożytek braci — Z tego co wam piszę widzieć możecie że jednak
zawsze się tukaj zajmować naszą rzeczą — Pozdrawiam Was najserdeczniej wszystko
i wszystkim gorącym modlitwom się polecam a szczególniej Marianka niech tam za mną
z grzesznikiem poserebiorze do P. Boga — Władysław wyjechał pono do Galicii nie widzi
się z nim bom był w Albano kiedy przyszedł się pożegnać więc nawet i niewiem kiedy
wiem tylko że kwestia ona burzy go radby wyłącznie polskości a to już być niemoż

Wasz Brat w Chrystusie X Kajsiewicz(?)

ziecie mi —

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph
Zaleski
à Paris – Passy 18 rüe Basse

Rzym 3 Września 1848 – Via dei Zingari Nro 3. (Madona del pascolo)

Moi najdrożsi w Bogu!

Trzebaby nam jakoś urządzić naszą korespondencią bo oto już 4ty list piszę po odebra-
niu listu od Bohdana a niewiem czy który z 3 uprzednich doszedł rąk waszych tem
bardziej że i Józef w swoim liście nic o tem niewspomina – pierwszy pisałem wprost przez
pocztę drugi przez kuriera ale nie na ręce xięży – trzeci na ich ręce równie jak i ten obe-
cny – Być może że przyczyną temu adres który w liście Bohdana był zamazany i na do-
myśl położyłem 18 rue basse à passy – Bogu najwyższemu dzięki sprawa naszej cerkwi za-
czynając Bożej rodzicielki staje coraz na lepszej stopie, nadzieje są coraz pewniejsze będzie
że niepowiem pewność że otrzymamy bardzo wiele jeśli niewszystko czego się domagamy
tylko o tem niemówcie jeno osobom z nami jednomyślnym lub tym którzych przygoto-
wać należy ku dalszemu działaniu – Abyście zaś całej rzeczy świadomi byli wypiszę wam
wypadki zaszłe po ostatnim moim liście – Owoż byłem u kardynała Ostinego który z równą
przychylnością zawsze oświadczył mi się dla projektu nowtórzył że bierze tę rzecz na siebie
jako własną sprawę i miał o tem mówić z Ojcem św. i wreszcie kazał mi koniecznie być u je-
go Mgra Cardoni do którego mi nawet dał parę słów – poszedłem tedy zaraz i znalazłem
jednego z referentów sprawy jak najprzychylniejszego wszystkiemu – prosił on abym mu objaśnił
jeszcze wszystkie punkta i wszystko mu się wielce podobało – jedna tylko rzecz zdawała mu
się trudną do wypełnienia to jest przyjmowanie do kolegium Rzymskiego słowiańskiego schy-
zmatyków co mogłaby według jego zdania szkodliwy wpływ wywrzeć pokazując niby obojętność
co do Rzymu dla różnowierstwa – Co do patriarchatu powiedział mi że mu Mgr Corboli mó-
wił że to już jest rzecz przyjęta – Naturalnie iem się niesprzeciwiał przy myśli niezgodnego kolegium
ani to rzecz podrzędna i może się gdzie indziej zrobić – Byłem potem u Mgr Cesari który za-
cne najżyczliwszy i kazał mi czekać w Rzymie – Chciałem wszakże bliżej poznać usposobienie
Ojca św. a bałem się zakomunikować mu wyjątki z listów tak morawskiego jako też
[illegible] w Albano aby
[illegible] więc X. Wodkowską która całą duszą jęła się tego projektu bawiąca
[illegible] do Ojca św. z temi pismami – szczęściem wszakże przybyliśmy do kardynała Ostini u którego wprzód
[illegible] zostawiłem kopię projektu przyjął uprzejmie i zapewnienia uprzednie powtórzył – potem
[illegible] u Ojca św. sam zaczął rozmowę o naszej Cerkwi powiedział że to jest dzisiaj najwa-
żniejsza sprawa dla kościoła że kazał ją rozbierać że jest zdecydowany utworzyć patriarchat
patriarchę i bardzo wiele innych rzeczy mówił których spamiętać niemogę – Tak więc jak widzi-
cie łaską Bożą rzecz stoi na dobrej stopie – Byłem potem u Corboli i podałem mu notę
wyjaśniającą niektóre punkta i naglącą do spiesznego działania i korzystania ze chwili pomy-
ślnej kiedy rząd austriacki nie będzie przeszkadzał – Odpowiedział mi że jeśli zdanie sprawy
referentów niebędzie długie to on wygotuje raport w bieżącym miesiącu i przedstawi go kongre-
gacji ale jeśli będą referata długie to niezdąży a na przyszły miesiąc październik kongregacji
nie zamykają (są wakacie) więc by decyzia mogła dopiero być w Listopadzie – wszakże dodał

niekiedy i w październiku bywają kongregacie — Jeśli przeto na zimę udacie się do
to podobno z wami niebędę się mógł zabrać wszakże jak tylko decyzja tu zapadnie zaraz wyj
zawsze na Paryż bo chciałbym znieść się z rządem i udorgę się aby nam zapewnić protek
na wschodzie — Jeśli tam fundusz na drogę z Paryża do Lwowa obmyśleć będziecie mog
byłoby bardzo dobre, wszakże nie trzeba go tu przysyłać ale niechby mnie tam czekał.
Jeślibyście wprzód wyjechali to mi napiszcie kto tam jest z Polaków w Paryżu z którymiby
wejść w stosunki bliższe — Zapomniałem dodać że kardynał Ostini zarzut mi zrobił
względnie pieniędzy tak to ważna jest w rzeczach nawet duchownych ta nieszczęśliwa
skia pieniężna — trzeba więc obmyślać sposoby zgromadzenia funduszów — jeśli mi Pan
pozwoli dostać się do Galicji to pomyślę nawet o założeniu w naszej cerkwi takiego to
warzystwa jak Lyońskie rozszerzenia wiary dla wsparcia naszych missii — Coraz jaśniej
daje mi widzieć jak rzecz ta około której się krzątamy jest ważną, jak wielką ma przyszłość
dla całej słowiańszczyzny — nowy świat tam będzie — a i dziś to jedno zdoła pogoić rany i
te smutne istniejące u nas — ale bez wiele jeszcze boleści wiele cierpień nam przejść trzeba
tod swoich — upokarzam się w prochu przed Bogiem z nędzy mojej bezmiernej i proszę aby d
lepszego i sposobniejszego i silniejszego do prowadzenia tej rzeczy bo się lękam abym moją
twymi niewiernościami Bogu i podłościami mojemi strasznemi nie stanął na zawadzie
nin się łask i miłosierdzia Bożego aby zły robotnik niepopsuł świętego dzieła — och. bra
módlcie się za mną módlcie się gorąco proście o modlitwy pobożne drugich aby Pan Bóg rzeczy
go lepszego do dzieła albo żeby mi dał łaski potężne bo tu świętym być potrzeba a we mnie
ści przewyższyły głowę moją rozmnożyły się nad liczbę włosów moich — Boże zlituj się nade
Jeden Ksiądz polak bardzo zacny który już nawet cierpiał nieco dla wiary z obrządku łac
oświadczył mi się z chęcią połączenia się ze mną i pracowania razem spodziewam się za ła
Bożą że będzie z niego dobry missionarz — pisałem także do X. Marchetti aby badał wolę Bo
Dzieli się podobało Panu aby się także z nami połączył snadź namyśla się nad tem bo do
nie nieodpisał a już dosyć dawnom mu pisał — Księża nasi polscy są najobojętniejsi dla
tej sprawy — zdaje się że rzecz ta powinnaby ich zajmować żeby powinni ~~trochę~~ krzątać się
gać w czem — tymczasem w niczem najmniejszej pomocy — zimno największe — nawet wszyst
ich jest bliższe co ich dotyka jest odemnie zdaleka — były nawet osoby które z początku
zajęły się rzeczą naszą a potem różne zarzuty czyniły — nadto X. Aleksander z wielką rad
donosił mi w liście który tu dopiero dogonił mnie a był posłany do Konstantynopola
Matka Makryna przechodzi ostatecznie na obrządek Łaciński i oddaje się na zawsze jezu
ster duchowny — mnie samemu kilka razy mówił „to wyjęty zagrzązł w Unii, podobno
na czas podróży miałeś pozwolenie przyjęcia tego obrządku, kiedyż wrócisz do obrządku
Łacińskiego" itp — jeden nawet powiedział że kościół toleruje tylko inne obrządki
Łacińskiego — piszę to dla tego abyście widzieli jakie stanowisko jest nasze do tej

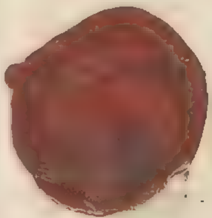
30

tka Makryny u której teraz zupełnie niebywam w ostatnich czasach miała wiele przy-
kości wiele ufokorzeń – zdaje się że p. Bóg doświadcza ją i karze za krzywdę jaką uczyniła
[illegible] bo król jej jest niej rzeczywiście ale już zagrzęzła za daleko niema odwagi ani siły
[illegible] się – zdaje się że zakład jej skończy się na niczem – miała taką przysłość wskrzeszenia
[illegible] – pole pracy niezmierne – i wszystko zmarnowano – bo klasztorów łacińskich jest w Krymie
[illegible] to – bazylianki bez bazylianów się nieutrzymają – i zakład ten utonie wśród tylu zakonów
[illegible] i rozwieje się tem bardziej że matka już podeszła i sama do kierowania niezdolna,
[illegible] raz chwieje się wszystko i burza się straszna gotuje – biedna matka serce mnie boli kiedy
[illegible] myślę i Bóg wie cobym dał aby ją ochronić i podnieść sprawę zniweczoną – o! niech Pan
[illegible] przy tym którzy do tego rąk przyłożyli i rozdmuchali – Inna rzecz dla mnie także bardzo przykra
[illegible] że OO Bazylianie których tu jest 2 skądinąd bardzo zacni kapłani i ludzie ali rzeczy naszej
[illegible] nie mający widzą oni tylko swój marny interes i swoje przelatynizowane wszystkie obrzędy.
[illegible] przywykł tak jakby zreorganizowany wpływem jezuitów – zaczem częste miewamy dysputy
[illegible] się rozumieć zawsze z miłością chrześcijańską braterską – ale złe że żadnej pomocy
[illegible] niemożna a tak nam ludzi potrzeba bo można zaraz pracę ogromną rozpocząć w Bułga-
[illegible] Dalmacji, Slawonii, Kroacji, na Bukowinie itd więc trzeba by mieć sług – ali p. Bóg da – Je-
[illegible] mojenacie kogo w Galicji takiego coby się zapalił rzeczą a rostropnego toby dobrze było napisać
[illegible] patrywał tam sług tak łacińskich jako i naszych którzy by się chcieli missjom poświęci[ć]
[illegible] przyjechawszy już znalazł przynajmniej co upatrzonego – nowiciat zrobili byśmy da p.
[illegible] na wiosnę pieszo przebiegając wioski galicyjskie i ewangelizując lud – przedmowcie

[illegible] dem chciałbym się zapewnić o siedzibie tutaj – bez wątpienia Ojciec S. da nam jaki kla-
[illegible] ja zamierzyłem sobie S. Klemensa gdzie ciało naszego S. Cyryla leży a cerkiew da się ła-
[illegible] na nasz obrządek przerobić alem jeszcze z tą propozycją niewystąpił – wspominałem tylko
[illegible] nałowi Ostinieremu któremu się to wielce podobało ~~i wpisał za moją~~ ~~tedy~~ teraz pisał do Kroacji aby mi tam
[illegible] sposobiono młodzieży i sług równie jak i do Bułgarii – W czasach tych Bohdan niema
[illegible] stosunków jakbym chciał i tam zawiązać co bo mi się widzi że protestanci czasy niby
[illegible] daleko od naszej Cerkwi mianowicie jeśli będziemy mieli wszechsłowiańskiego patriar[chę]
[illegible] pisałem się Wam jak za dobrych czasów a tu tak mi z czasem skąpo a jak na Boga nie
[illegible] im go dobrze użyć i wielką jego część trawię na próżno a takiemu nie warto że nawet
[illegible] go poprawić się nieumiem a cóż dopiero z większych rzeczy – Niech Bóg najwyższy
[illegible] przyczyną matki naszej i ss. Patronów naszych pobłogosławi nam wszystkim a szcze-
[illegible] łaskami niech nas darzy abyśmy ku jego chwale żyli i potem dostąpili chwa-
[illegible] wiecznej – Oddaję Was wszystkich czworo Bogu i Najś. Pannie Wasz serdeczny

Brat w Chr. P. i c – Hipolit Kiss –
mylostiju Bożijeju –

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph Zaleski
à Passy près Paris –

Rzym 23 września 1848
via dei Zingari No 3
(madona dal pascolo)

Moi najdrożsi w Chrystusie Panu!

Przed parą dniami odebrałam list kochanego Bohd-
a z 9 września domyślam się z niego że wszystkie
moje listy dostały rąk Waszych – Z niego wiecie o całym obro-
ci sprawy naszej Cerkwi która Bogu dzięki dotąd dobrze idzie
jeśli będzie taka wola Boża wrychle otrzymamy pomyślny
skutek nie prędzej wszelkie jak w listopadzie bo lubo już wszy-
stko przygotowane ale w przyszłym miesiącu są wakacie wszy-
wszystkie sprawy się zawieszają – Obecnie drukują się zdania
sprawy z mojego memoriału i sam memoriał dla komisii
kardynałów którą Ojciec św. wyznaczy a która ostateczną wyda
decyzię samo wszakże drukowanie już ukazuje że sprawa
ważną uznaną została – Zdaje mi się że dla nas dzisiaj
jest rzecz najważniejsza będzie to sztandar dla słowiańszczyz-
ny całej będzie balsam gojący spory a jestem pewny że znaj-
dzie własny odgłos w całej Rossii bo jak tu z listów dowiedu-
jemy się Rossya jest cała zorana i przeniknięta duchem
panslawizmu liberalnego tak że Car nieśmie ukazać się
j blizny grożącej zniszczeniem jego potęgi – Owoż czekać
muszę rezolucii jakkolwiek dłuższe przyzostanie uszczu-
pla mój fundusz podróżny jakkolwiek tyle powodów ciągnie
mnie jak najrychlej do Galicii bo ufam że kiedy tam przybędę
pomyślnej decyzii tem samem zajmę stanowisko z którego
prownią korzystniej dla chwały Bożej i dla braci będę mógł
działać – Bolesny to ten rozdział Rusi naszej od Lachów
lecz on bardzo smutne następstwa sprowadzić dla obojga
stron ale jest on następstwem nierozumu politycznego i
niesprawiedliwości Lachów i dziś niema innego lekarstwa
jako szczere pobratanie się – i z ludem ruskim i z cerkwią
ruską i z narodowością przyprowadzenie jej do braterstwa

i równości z narodowością polską to czego duch dzie
zrozumieć niechce i tu zdarzyło mi się mówić z wielkorz
zgadzającemi się na swobody polityczne ale o narodowości
skiej ani słyszeć chcą — Jeśli P. Bóg dozwoli zorganizować
ków naszych wtedy będziemy mogli skupić ludzi co wyko
szych i działać poważniej tak na zachodzie jak i na naszych a
tem kupić przy tem ognisku wszystko co jest znamienitsze
na słowiańszczyźnie całej — Dziś do tego potrzeba znać ludzi
mianowicie z duchowieństwa ruskiego może mnie nawet
tu zapytają o jakich ludzi dla tego pisałem wam o niej
w stosunku z Galicją i teraz nagle abyście tam do kogo z
pewnych napisali i prosili o przysłanie nazwisk księży
tej diecezji odznaczających się pobożnością gorliwością i do
duchem — ponieważ zaś zamiar mój udania się do Galic
zostaje tylko odroczonym więc prosiłbym kochanego Bohda
aby napisał do Gubernatora Zalewskiego o pozwolenie m
nia się tam lepiej mieć to gotowe niż kołatać na razie —
ardystaw musiał być tylko pogłoską że wyjechał do Ga
a tymczasem przesiedział upały w Albano i będąc tam
padłem znalazłem go z wielkiem podziwieniem mówi
mi że chce tu przesiedzieć zimę całą — nie posłał listu do
Dana rozmyśliwszy się nieco radując że go już przed jak
nie znajdę bo możemy kilka słów dołączyć — Odebrałem wa
odpis od Szczulepnikowa z zupełną gotowością do połącz
się ku wspólnej pracy zdaje się że i X Marchetti nie jest
ki od połączenia się tak więc za łaską Bożą na wszelki
dek mały zawiązek będziemy mogli zrobić — Teraz piszę
jekt naszego urządzenia się który myślę przedstawić
i jak tylko zapadnie pomyślny wyrok w sprawie prosząc
tem o wyznaczenie nam jakiego kościoła i klasztoru
ski nastąpi będę się starał urządzić kościół na sposób wsz
to jest z carskiemi wrotami i już do malowania zamó
kozaka który temu wielce rad — Co do Ciebie kochany Boh

do was zdaje mi się że jeśli P. Bóg pobłogosławi bytu jśto moim przyjazdem do Paryża rzeczy się rozjaśni i będziem mu wé stanowczego postanowić - teraz tylko módlmy się gorąco o łaskę ducha świętego prosząc go o światło prawdy i sprawie woli dla nas i dla wszystkich - stawajmy przed panem w coraz większej czystości gotowi na wszystko bo może jeszcze cięższe koleje przechodzić będziemy musieli - wśród gwaru namiętności polityznych wśród zawziętych nienawiści wśród upadku duchowego nam trzeba podnieść sztandar wiary miłości i pokoju - rozpłomieniajmy się w nasze miłością pańską i miłością braci, ukrzepiajmy się siłą wewnętrzną abyśmy za łaską Boża podołali trudom które czekają - wyganiajmy niepokój z serca naszych nietrwożmy rozmaitemi gwarem podnoszącym się na około nas to chaos z którego wyjdzie niby nowe stworzenie odrodzenie dla ów słowiańskich - daleka to przyszłość ledwie wzrok nasz tam nie ale możemy kilka cegiełek przyłożyć do tego gmachu dziś dnia są niecierpliwi budują dla chwili i niecierpliwią bo radziby używać owoców pracy nam twardy budynek wznosić należy być cierpliwemi i wiernemi bo pan z którego imie działać będziemy mocen jest a nie oprzeć mu się niemoże nas z krajowców prawie niemasz nikogo - panna Czacka pani Grabowska z poznańskiego są gdzieś w okolicy z resztą niema prócz artystów Norwidowie pono obaj są a nawet na niespodziewają się nikogo jśto dla rozruchów jaz dla o- tego braku pieniędzy i trudności paszportowych - Matka Makryna w tych dniach chorowała ale już lepiej - P. Bóg jak się skończy jej fundacia daj Boże aby z tego nie wynikła jaka szkoda dla kościoła - co mówiono i co sama twierdziła były fałsze ojciec i dotąd niedał pozwolenia na przyjęcie na obrządek łaciński odesłał to do kongregacii propagandy - jakem Wam pisał z powodu tego i z kilku wszystkich krwawych nierozstropnych straciła Matka całą łaskę u władz kościelnych - a i sama niezdolna do prowadzenia zakonu - to trzymie spokojnie ale pod spodem

wre niewkludzie bo ten obojętnym okiem patrzy
wszystko owszem skarży się na powiększone ciężary ale
w garstce burzliwej pragnącej wydrzeć władzę grabb
i: a utworzyć rzeczpospolitę w którejby sami panowa
wali a co gorsza pono byście i zniecierpliwieni – mówią na
o powrocie do władzy Lambruschiniego któremu ja jedn
niewierny jeszcze – Ministeria przechodzą jak chmury i
raz od kilku dni jest ministrem Rossi ów francusk
dawny ambasador mają nadzieję że on trochę rzeczy
ładu przywiedzie – Jak widzicie wszędzie jest jakaś
niemoc powszechna cierpienia – Byście poznali
Mysłowską – Gdyby kochany Józef chciał się zająć tob
go prosił aby zebrał wiadomości dotyczące zakładu s
Lamenais założyciela braci szkoły chrześciańskiej po
wiosek tj ich reguły konstytucje etc abym te zab
z Was jak przyjadę jeśli P. Bóg dozwoli – Listy Wasze
oddawajcie Mgrowi Lasagni w Nuncjaturze pisz
do niego prosząc aby mi je przesyłał tym sposobem
uniknie się kosztów i adres swój nowy mi napisz
jak najrychlej tj przez pierwszego kuriera abym w
dział dokąd pisać jeśli co zajdzie ważnego – Jeśli
odpis myśli da przy ... na kuriera
to napiszę list do Adama który mu doręczycie. Chciał
napisać do Kitwickiego ale niewiem gdzie jest a jecha
na Clermont trudno mi będzie przy szczupłym zapas
jaki mieć będę na drogę – Niech Was Bóg błogosła
wi wszystko czworo a łaskami swojemi za przyczyn
Matki Bożej darzy – Wasz Brat w Chr. P. N. X Kalin
Z Krakowa jeślibyście mieli jakie wiadomości lub sk
ind nie zaniedbajcie mi ich natychmiast udzielić –

…oz napisałem list do Adama przesyłając go zapieczę-
…tany i oddając i prosząc aby odpisał – bogdajby miłosierny
Bóg sprawił już jego serdeczną szczerą przylgnienie do Kościoła
…dając ten list jutro go szczególnie polecę matce Boskiej
…ofiarze świętej – Chciałbym mieć gotowe pozwolenie od Ga
…by zaraz po tutejszej decyzji wyruszyć bo to co piszę do
…a jest nader ważne owo pierwsze słowo naszego patriar-
…może p. Bóg mi pozwoli mieć w tem jaki udział – jeśli będzie
…wola Boża to się o tem przy modlitwie i potem naradzimy
…wym – ale dlatego prosiłbym cię usilnie kochany Bohdan
…byś pisał do Zaleskiego Gubernatora o rzeczone pozwolenie
…nie księdza ruskiego – Załączam ten list do X Godlewskiego
Ławrynowicza niedawno wyświęconego księdza odeślijcie
… a mnie napiszcie pierwszym kurierem gdzie się on te-
…bawa – w tej chwili odebrałem kilka rzeczy serbskich
…danych Orpiszewskiemu – miałem dotąd tylko okiem
…je rzucić – widzę że się bijąc jest między niemi niezg…
…ków – w jednym miejscu jest wzmianka o walecznym oddzia…
…wo polaków – bijąc się zaś z węgrami – inicjatywę wzięli od…
…tej – metropolita karłowacki który wziął tytuł patriarchy
…kiego stoi na czele ruchu – jeździł on w delegacji do Inspru-
…do Cesarza ale snadź nienajlepiej przyjęty – przemawia
…i grozi rzuceniem się w ręce Moskwy lub Turcji tudzież
…uniem pomocy na zachodzie – odezwa do katolików Węgier…
…w duchu pokoju i miłości napisana – więcej nie wiem
…jest bom nie przejrzał – X. Edwarda pozdrówcie i powiedzcie
…m odpiszę następnym kurierem – udzielcie mu wiadomo…
…ków wam piszę – M. od kilku dni przyjechał tu korzy…
…wości – zmierza on ku Wenecji miał bawić tylko kilka
…ale może i dłużej posiedzi – bo nie wiem czy będzie miał
…olić w Wenecji – wczoraj wojska papieskie ruszyły ku
…ancy aby przecie Austriacy nie mogli tak samopas władzić

do państw papieskich jak to po dwakroć uczynili — Oyciec
oddawił im broń — polecam Was dalee i opiece Twojej, i o
rychłej odpowiedzi a radbym każdym kurierem coś mieć
a wtedy i ja będę musiał odpowiadać —

Wasz X Hippolit —

Albano 12 październik 1848 r. 51
43

Moi Najdrożsi w Bogu!

Piszę Wam kilka słów aby nie pominąć tego
razu i dla tego żem przedtym kwieciem dla
wyjazdu do Albano gdzie od 9 dni bawię a pewno
do końca miesiąca przebędę nic Wam nie pisał.
Od ostatniego mojego listu nic nowego w spra
wie naszej nie zaszło – z pierwszym tego miesiąca
rozpoczęły się wakacje generalne i wszystkie
biura się zamknęły i sprawy zawieszone spo
[dzie]wam się tylko że drukiem wygotowaną rzecz
daną dla komisji która także w tym miesiącu
papież wyznaczy z kardynałów dla zadecydowa
nia – co do patriarchatu zdaje się że ten będzie
ustanowiony – na to jest zgoda wszystkich
w całej rzeczy trzy punkta uważam za głó
wne – patriarcha kardynał i misjonarze
w Rzymie – Módlmy się moi najdrożsi aby
nam pobłogosławił – Ja radbym już w najprę
dzej jechał bo i dla syna mego potrzebuję
bliżej niego pisał: Do X. Józefa o nim
piszę niech pytają się co chcą z nim zrobić
ponieważ zaś mam sam się tam udać przeto

przeto zostawię go jak jest – Do Rzymu przy
jechała Pani Ledóchowska ta z którą miałem
podróż do Wiednia przed kilku laty ma siostr
całej zimy, jeszczem jej niewidział bo po m
wyjeździe przybyła – w tych dniach mają przy
Walery – przyjechała też jeszcze inna Po
której nazwiska niewiem – Tutaj poznajom
Księżnę Dołgorukową rodem polkę, wdo-
Brat Władysław jakem z boku dyszał
się ta ranić z Włoszką niech to więc będ
tajemnicą on mi sam nic jeszcze nie
mówi dla tego że jeszcze rzecz niepewna
tka malarzna poplątała się tak że niew
jak wyśnienie – wszystko robiła jak gdyby
była pozwolenie przejścia na obrządek ła
ski tymczasem pokazało się że Ojciec ś
stał rzecz do propagandy i do kongreg
biskupów i regularnych – owóż pokazu
że chociaż propaganda skłaniała się do
pozwolenia ale kongregacja biskupów
i regularnych sprzeciwiła się i dała po
że zgromadzeń łacińskich jest dosyć
ten zakład powinien być dla kościoła w
dniego – wszakże z różnych stron jest wiele p

ę Was abyście w moim imieniu starali
dla mnie o pozwolenie udania się do Galicyi.

biegów aby rzeczy tej w tajemnicy doprowadzić do
[...]ku — żal się stroja tylu pięknych nadziei
[...] mam najgłębsze przekonanie że i tego
[...] nie będzie a bogdajby tylko bez zgorszenia się
[...]a — w Rzymie wszystko spokojne — mini-
[ster] Rossi idzie dobrze on sam szczerze jest
[...] i zaprowadza porządek — Xię Canino
(Bonaparte) poddał się dobrowolnemu wygna-
[niu] — długo wichrzył tu wreszcie Rossi dał mu do
[wyboru] więzienie w San Angelo lub dobrowolne
[wyg]nanie a miał wzgląd na własnoręczny list Canino
[...]konywający — zatem skłonił się ku ostatniemu
[wy]jechał do Turynu — ale nie wiem czym się [...]

[...] że jest tu Korzeniowski chce się zaciągnąć
[do] wojska papieskiego ale dotąd dosyć jakoś
[...] kulka trudności — On i wszyscy kazali
[...] wam kłaniać serdecznie — Oto są wszy-
[st]kie ciekawsze wiadomości — pozdrawiam
wszystkich czworo serdecznie i polecam
się prosząc o jak najgorętsze modlitwy
[któ]rych teraz więcej niż kiedy potrzebuję)

Wasz Brat w Chrystusie —
X Hiel.

[Pisz]cie zawsze pod adresem zwyczajnym (Via
Zingari Nro 3 Madona del Pascolo

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph
Zaleski

à Paris
Faubourg du Roule Impasse de l'Eglise
Nro 1 chez l'abbé Kaczanowski.

Rzym 2 Listopada 1848 r.

45

[illegible] Najdrożsi w Bogu!

[illegible] powrotem ze wsi — w tych kilku dniach otworzy się [illegible]
[illegible] kodatur imieniu o sprawie naszej Cerkwi i Boga [illegible]
[illegible] [illegible] ukończy albo powoli [illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible] zajęciem [illegible] i tym sposobem [illegible]
[illegible] — miejmy w Bogu nadzieję, że [illegible] odwro
[illegible] — [illegible] się moi kochani [illegible]
[illegible] — mniemania [illegible] powiej [illegible]
[illegible] z drugiej strony — między [illegible] mało jest
[illegible] — co [illegible] — dzieło Boże [illegible]
[illegible] przeciwnicy probierczy [illegible] się i [illegible]
[illegible] — Dla nas samych [illegible] potrzeba tego
[illegible] do dzieła z [illegible] ducha z [illegible]
[illegible] się wcześnie [illegible] jedynie na Boga a [illegible]
[illegible] nad wszelkie [illegible] na ludzi bynaj
[illegible] — podobnie jak wy a może więcej doznają
[illegible] — wiele [illegible] wielu niechętnych
[illegible] a nader mało przychylnych — i nawet którzy
[illegible] się tego powinni, nie rozumieją — chodzą w [illegible]
[illegible] niby ślimak w skorupie, po za którą nie umieją i nie
[illegible] wyjrzeć — Tym czasem wszystko [illegible] przyjść
[illegible] będzie by [illegible] Boży wiernych nam [illegible]
[illegible] mnie się widzi że [illegible] do [illegible]
[illegible] opatrzności wytknęła i że [illegible] w [illegible]
[illegible] ani tego [illegible] ani roli jakiej im [illegible]
[illegible] się że przyjdzie do walki stanowczej [illegible]
[illegible] [illegible] wszystkie [illegible]
[illegible] [illegible] Europy.

nowego świata który jest w przeczuciu — W Słowiańszczyźnie
całej naszej [illegible] się organizacyjny — wyjdzie [illegible]
z wielkiej świątyni i wielka ma przed sobą wielką przyszłość.
Klucz do tego wszystkiego jest w Krymie ten klucz podniesie [illegible]
jest mojej pracy — potrzeba jednak i czas jest potrzebny [illegible] nia
opinii — dla tego wezmę się zaraz do napisania niektórych [illegible]
słów tej rzeczy i radbym je ułożyć na przyszłego [illegible]
aby je można wnet wydrukować a chciałbym i po [illegible]
i po rusku wyspiać się — Boże dopomóż i daj dobre [illegible]
Mickiewicz [illegible] mi nieodpisał — spodziewałem się [illegible]
myślą poruszy ale jak z twojego listu widać jeszcze [illegible]
dalekim. a w tym co o mnie mówił sądzi po ludzku [illegible]
niegodzi się samemu bez powołania bożego a [illegible]
p. Bóg powoła to uchodzi przed nim zawsze i [illegible]
padłe [illegible] można być tylko samowo[illegible]
[illegible] i po odejściu najserdeczniej kiedy go [illegible]
załączam list do [illegible] który mu przesł[illegible]
sał on do mnie słowo [illegible] z gorzkie na księży [illegible]
i pokazujące bardzo niedobry stan w jakim tu b[illegible]
kochana dusza się znajduje — odpisałem mu zaraz [illegible]
[illegible] aby go cokolwiek udobruchać a teraz odpisz Bo[illegible]
powtórz po [illegible] jego listu z Mickiew[illegible]
przybył tu z [illegible] i przywiózł mi kilka słówek
p. Kalergia jeszcze go niewidział — niewiem [illegible]
jest z [illegible] p. Ledóchowska ona [illegible]
[illegible] z Wiednia jeszcze i jej [illegible]
[illegible] — ma przybyć Branicka z [illegible]
[illegible] i reszta w Krymie cicho i spok[illegible]

58
46

…mało kogo widuję, mało gdzie bywam – więc tej…
…widzę co wiem – Brat Władysław pisał mi krótko [illegible]
…dobrano jeszcze tu u mnie, nie był bo [illegible] dni dosyć
…w Smyrnie i niewiadomo dla [illegible] pomieszczony
…nia o [illegible] sułtana – Brat Władysław przysłał
…mi listem [illegible] dziś więc na [illegible]
…niem mszę świętą – bo i tam wiedzą co o na…
…paniarach – proszę teraz Pana Boga żeby mi dał jakiego
…bo trzeba mię ciężko a jam stały a więcej, że
…przedaunemu [illegible] – jeśli mi Pan Bóg pozwo…
…lić się do Galicji radbym miał takiego towarzysza
…jednym czasie i zakurtować się w [illegible]
…jak kiedyś ziemi ewangelizując biednych ludzi
…się jego staraniem – byłoby to nowicjat dla nas dobry

…tkie niech we wszystkiem będzie wola Boża – Wszyscy…
…że na Polaków dzisiaj mało liczyć można w na…
…szych – trzeba więc tem więcej ufać w Bogu – Pan
…mocen jest wszystko uczynić i tem więcej będzie to
…Boże im mniej znajdziemy pomocy naturalnych
…[illegible] – Bóg może z kamieni syny Abrahamowe
…wzbudzić – wołajmy do Niego tylko najgwałtowniej
…aby uczynił swoje wielkie cuda narodowi
…zostaniemy się Matki Przenajświętszej – gwiazdy za…
…– pozdrawiam was wszystkie serdecznie jak naj…
…serdeczniej i oddaję Bogu i Najświętszej Pannie modlitwom
…za grzesznego Brata waszego w Chrystusie Panu

X. Terlecki

franco

A Monsieur Monsieur

Bohdan Joseph Zaleski

Passy lès Paris – rue Basse N° 8

4. listopada 1848. 86
47

Moi najdrożsi!

Dzisiejszym kurierem posłałem przez księży Irlandii ... list — teraz piszę kilka słów przez X Lai synowicę ... zmieszkującego udać się ku Galicji przez Paryż — zdaje mi się że go musicie znać — będzie wam w czym mogąc pomocy — napisałem mu list do X Degenettes gdzie ... go polecam modlitwom arcybractwa naszej spre... że może by kochany Józef zaprowadził X Lai synowi ... o ile tobyłby mu Drogowskazem a spodem dałby pocz... X Degenettes wiadomości szczegółowe o naszej ... o mnie — Wczoraj zacząłem znowu krzątać ... Druk już ukończony (mego memoriału i wszy... ich zdań sprawy z niego) i temi dniami zostanie ... kardynałom którzy będą Ojcu i wyznaczy do tego ... aż około 12 t. m. dopiero otwierają się te sprawy ... się nią zaraz zająć więc myślę że po połowie mi... wypadnie jakaś decyzja — trzeba się przeto teraz gorąco ... — po 12. obiecano mi audiencję u Ojca i abym je... na gorąco mógł co przemówić — Ministerium Rossi ... idzie — Ojciec i ma nominować ministrem Religii ... Kosmowskiego który na pierwszym konsystorzu ... mianowany kardynałem. Módlcie się i za sprawę ... mnie — po decyzji zapewne wnet wyjadę a daj Boże ... razem rzeczy — pokłon Was wszystko ozwarz ... i nasi panie Wasz brat w Ch. Pi.

X Jełowicki

[illegible]

à Monsieur Monsieur
Bohdan Józef Zaleski
à Passy près Paris
8 rue Basse

Rzym 22 Listopada 1848 r.
via dei Lungari № 3 (Madonna
del Frascato)

49 ~~58~~

Moi Najdrożsi w Chrystusie Panu!

Nie pisałem Wam przeszłym kurjerem bo mi tak jakoś przeleciały dni żem się
i spostrzegł i niedoczytałem wyłuszczyć artykułu o którym Wam wzmiankowałem
...ś ledwie w połowie jego jestem — bo i rozciągnął się nad zamiar pierwszy i niespodziane
przeszkody stanęły na zawadzie — Zapewne już doszły do was wieści o rozruchach i niepoko-
ich tutejszych i chociaż gazeciarze mieli może ich opis niezawodnie wszakże kiedy i ja to
opiszę, byłem niekiedy naocznym świadkiem — wiem atoli wszystko co piszę dobrze
...ie — Rozruch ten trzymał i mnie w niepokoju przez kilka dni a co gorsza że przygn...
sprawa w przewłokę — niech się dzieje wola Boża może to i na lepsze i na większą
chwałę wyjdzie — Otóż jak zapewne wiecie pono i jam pisał o wyborze na mi-
[nistr]a Rossi dawnego ambasadora Francuskiego — jedynego może ta zdolność obejmu-
[jącego] z formami konstytucyjnemi a spodem niepośledniej zdolności zarazem mającego
wyprowadzić państwo rzymskie ze smutnego położenia w jakiem się znajduje
...i zaraz wszyscy spostrzegli zmianę — nastała spokojność — zaufanie, kredyt
[w] ministerium i finansach znaczne ulepszenia — Uznano się że Rzym przyjdzie [do]
ministerium porządnego szczerze posiłkującego Ojca św. w jego pracach i polityce — Je-
[nera]ł Zucchi został mianowany ministrem wojny a Rosmini z godnością kar-
dynalską miał zostać ministrem oświecenia i wiary — ten ostatni podał Ojcu św. plan
[utw]orzenia ligi włoskiej zależący na utworzeniu sejmu całych Włoch w Rzymie
[złożon]ego z posłów wybranych przez izby prawodawcze wszystkich państw włoskich
[pod] prezydencją papieża — Ojciec św. przyjął ten projekt i rzecz była w robocie — ale
...ej się rzeczy obróciły — partia radykalna ale ... Mamianiego, Sterbiniego
Canino (Bonaparte) etc. usilnie pragnęła wyrwać rządy papieżowi i postawić
[si]ę na czele rzeczypospolitej rzymskiej widziała w Rossim największą tamę dla wszystkich
ich zamiarów — ~~[illegible]~~ przeto pismem i słowy starali się go okryć jako ...
dążącego do zniszczenia konstytucji co niezawodnie było fałszem — ...
...ego skutkowało postanowili haniebnym zbrodniczym morderstwem otrzymać
...istwo — właśnie 15 miały się otworzyć izby Rossi miał przed niemi zdać spra-
[wę] z kierunku dotychczasowego sprawy publicznej i okazać swój program nadal.
[P]artia lękała się wypadku przeto umyśliła uprzedzić — jakoż kiedy Rossi udawał [się]
na posiedzenie — spiskowi zajęli schody prowadzące do sali i tam czekali na swą
ofiarę — Rossi był ostrzegany o niebezpieczeństwie — chciał wszakże dopełnić obowiązku ...

[illegible] [illegible] nieprzerwanie – jak na tej jeszcze drodze wejść do [illegible] dla uśmierzenia
[illegible] miasta – tam przed kancelarią ministerialną – Otóż gdy Rossi wchodził na schody
[illegible] [illegible] przy bramie, sekcja otoczyli go i pchnęli go, że on bez miejsca [illegible]
Wtem którykolwiek z nich uderza go po ręce a drugi w chwili gdy Rossi obrócił się [illegible]
sztyletem wszystko – ścisk sekciarzy ułatwił ucieczkę zabójcy a raczej odejście bo nikt go niegonił
nieumiała nic lepszego zrobić jak zawiesić posiedzenie – pogrzeb ministra przeszedł [illegible]
pogrzeb był [illegible] – żadna z władz nie [illegible] kroku a wieczorem sekta tryumfowała
[illegible] a [illegible] przechodzą się z chorągwiami i pochodniami [illegible] – [illegible]
mówić [illegible] aby [illegible] okryła się najsromotniejszą hańbą – Nazajutrz circolo popolare
[illegible] [illegible] wybiera swoich kandydatów na ministrów zgromadza [illegible]
[illegible] [illegible] w wielkiej części użyte uprzednio obietnicami i napitkiem a [illegible]
[illegible] z zaprowadzeniem karności wojskowej przez jenerała Zucchi, wszystko [illegible]
[illegible] [illegible] Ojca ś. o potwierdzenie ministrów przedstawionych przez [illegible]
przez circolo popolare, a raczej z myślą wydarcia tego od Ojca ś. – Wysyłają zatem deputacją
a tłum stoi na placu Kwirynału – Ojciec ś. niechce na razie [illegible] podanych ministrów
[illegible] nazajutrz – Tymczasem sekta to lud i wojsko stoją nieruchome jeszcze przed [illegible]
odpowiedzi [illegible] straszliwe okrzyki i rzucają się ku bramie – Szwajcary bronią
się i wreszcie z trudem udaje się im zamknąć bramę, a dwaj z nich stojący na zewnątrz
zostają rozbrojeni [illegible] i ledwie ujść zdołali kiedy gawiedź odbiegła od bramy gdy [illegible]
tego jednego z [illegible] na ministrów ale początkowo od innych których z ganku udzielano
odpowiedź [illegible] – wtedy gawiedź poczęła ciskać kamieniami do okien na szwajcarów
zaś potem ku bramie będącej w końcu Kwirynału na ulicy prowadzącej do porta Pia (ro[illegible]
stojący tam szwajcarowie zamknęli i poczęli się uzbrajać w karabiny) i sprowadziwszy wóz
[illegible] podłożyli pod bramę i podłożyli ogień, inni [illegible] na miasto krzycząc do broni i
że szwajcarowie uderzają na lud – kiedy brama zaczęła się palić szwajcarowie poczęli
[illegible] i rozpoczęto ogień kilku zostało zabitych między innemi przez okno Mgr Palma
to się dzieje na ulicy do Ojca ś. przybyli wszyscy ambasadorowie nawet Rossyjski
[illegible] wszystkich gwarantować bezpieczeństwo i wolność Ojca ś. i dodał że przez
usta całej hiszpania katolicka protestuje przeciwko dziejącym się gwałtom i na[illegible]
i to w obec deputacii której nieśmieli [illegible] inni ambasadorowie. o tych słów – wszyscy
że Ojciec ś. nieustępowanie ~~[illegible]~~, szwajcarowie zaś ze swej strony wykonali
[illegible] jednego z obrońców Ojca ś. – wtedy Ojciec ś. widząc już o [illegible] walki
[illegible] [illegible] jako dziś świecki powinien był to uczynić (że nieustąpi) i uczynił
[illegible] niebo rzekł ja jestem [illegible] niepowinienem dopuścić rozlewu krwi
[illegible] [illegible] nawet usunięcia szwajcarów i aresztowania ich w pałacu [illegible]
skim, oświadczając wszakże że ustępuje tylko gwałtowi ale że niezrzeka tego i dobrej wol[illegible]
całe ta sprawa trwała od południa do 10 wieczór – przez cały ten czas wszyscy amba[sado]
rowie byli w pokojach Ojca ś. – radzili mu wyjechać ofiarując karety ambasad ale ni[illegible]
jąd lękając się aby jego wyjazd niesprowadził rozlewu krwi – Tymczasem gawiedź [illegible]
Kwirynału przyniosła smoły dla podpalenia – sprowadziła dwie armaty i postawiła naprzeciw
bramie głównej Kwirynału i już miała strzelać do bramy drewnianej i [illegible]
szwajcarów broniących jej – aby raz [illegible] przed światem [illegible] i przy [illegible]

stawili barykadę, [illegible] kilkanaście tysięcy i [illegible] niesłychane [illegible]
[illegible]) aby się na przyjeździe zastanie od Szwajcarów — owoż gdy już mieli strzelać [illegible]
[illegible] oddziału karabinierów tam stojących zbliżył się do Szwajcarów [illegible]
[illegible] nie to [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] wszyscy [illegible] [illegible]
[illegible] bez [illegible] zostało — Dla [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] kardynałów, który [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] się wielki ruch — zapewne drugiego miasta tak [illegible]
[illegible] 200 ludzi, bo więcej niema [illegible] [illegible]
[illegible] opanować i kierować [illegible] [illegible] postawienie się, [illegible]
[illegible] dało trochę do myślenia ~~[illegible]~~ przychodzą [illegible] — wszakże tryumfują, codzień
przechadzają się z muzyką po Corso a jutro mają zasadzić drzewo wolności na placu po
— W pierwszych dniach krzyczeli śmierć kardynałom śmierć [illegible] — myślę żeby już byli się
[illegible] gdyby nie postawienie się posłów i nie obawa kilku tysięcy szwajcarów [illegible]
[illegible] ambasadorowie postanowili na każdy wypadek być przy papieżu — który [illegible]
najburzliwszą noc przepędził na modlitwie — Papież jest teraz zupełnie opuszczony
i dzisiaj w kwirynale ani jednego powozu na dziedzińcu [illegible] wczoraj [illegible]
[illegible] — Gwardia Narodowa zajęła straż całego pałacu i można powiedzieć że Ojciec [illegible]
[illegible] — kardynałowie prawie wszyscy opuścili Rzym zostało tylko [illegible]
rozbiegli się po świecie — [illegible] i sprawa naszej [illegible] chyba a o co [illegible]
Ojciec i całą rzecz motu proprio sechce uczynić — Rzecz już była gotowa [illegible]

[illegible] dni [illegible] już [illegible] — ale [illegible]
[illegible] niech Mu będzie we wszystkiem i za wszystko chwała na wieki Amen — [illegible]
[illegible] lepiej widzący uważają i [illegible] że wszystko to obróci się na [illegible]
[illegible] że [illegible] kardynałów [illegible] [illegible] [illegible] że będzie [illegible]
[illegible] rzeczy których by kardynałowie [illegible] — że mają [illegible] to następuje [illegible]
[illegible] w takich koniecznie [illegible] — P. Bóg najlepiej wie co z tego będzie — [illegible]
[illegible] dawniej [illegible] a dziś tem bardziej — wszakże [illegible]
[illegible] — Dodać muszę o [illegible] się Mar. Carboli którego [illegible]
[illegible] papież tak [illegible] [illegible] dawniej [illegible]
[illegible] i kardynał Antonelli z wielkiem [illegible] pozostał przy papieżu — Oto [illegible]
[illegible] widzący [illegible] — Słychać tu i zapewne podają że dwór został [illegible]
[illegible] — to [illegible] nad wszystkiemi sprawami naszemi braci — [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]
[illegible] miłosierdzia Bożego dzień [illegible] — [illegible] z sobą zrobię [illegible] — jeśli
[illegible] i [illegible] sam to będę [illegible] jeśli nie to może wyjadę, bo co tu porabiać
[illegible] pieniędzy które mi przysłali a jakby się przejadły to niemiałbym [illegible] się zabrać
[illegible] Boża spełni się nad nami — Oddaję was wszystkich [illegible] i opiece Bożej
[illegible] naszej panny — a [illegible] najgorętszym modlitwom Wasz Brat w Chr. P. H. [illegible]
[illegible] na [illegible] [illegible] [illegible]

franco

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph Zaleski

à Passy près Paris
rüe Basse No 8.

[illegible] pa lettre à Mr Joseph [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] wszystkim [illegible] [illegible] nowych wrażeń

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] zostawszy tu bo od 8 z rana niemiec-
[illegible] [illegible] 4. Bóg dalej poprowadzi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] do [illegible] [illegible] [illegible] nie wszystkim
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] przedsiębrane są tak ostre że bez szczególnej [illegible]
nadziei wiele nie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bardzo uprzejmie mówiłem z nim długo o naszej [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jak dobre [illegible]
[illegible] [illegible] — w [illegible] [illegible] paszportowe [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tak
[illegible] we [illegible] 6.go Marca [illegible] [illegible] i siadłszy na kolej
[illegible] jedynie pędem drugiego dnia wieczorem bo jest me [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] do Drezna gdzie by
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] przyjechałem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] żadnego [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i to wieczorem już ciemno [illegible]
z wierzchu popatrzyłem się na katedrę [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] austryackiej i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mój [illegible] [illegible] — po [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] do którego Berlioz dał mi list a który doskonale
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] napisać
[illegible] [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mogli mi podpisać paszport — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] kilka [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 4 lub 5 dni

[illegible] list do Jachimowicza bo[illegible]
[illegible] zakład bo jak zapewne wiecie żeby [illegible]
[illegible] że przeszedł konstytucji ale [illegible]
[illegible] jej nie czytał ale tak mi mówiono [illegible]
[illegible] urzędników i urzędników krajowych, wojsko całe w [illegible]
[illegible] w[illegible] niedbaniu; [illegible] granicy [illegible]
[illegible] dawniej mają [illegible]
[illegible] niewłaściwie [illegible]
na rossii i na każdym ruchu liczą [illegible]
[illegible] krótkimi [illegible] jednej [illegible]
[illegible] rozwinięta w całej światłości. Tym [illegible]
[illegible] minutę [illegible]
Bóg to [illegible]
komunikacie [illegible]
przejście [illegible]
[illegible] zapłakana [illegible] oznaczenie [illegible]
[illegible] przez zimę bardzo [illegible]
[illegible] już ale są jeszcze niektóre ze wszystkich stron [illegible]
z innemi [illegible] tak [illegible]
więc, Sobańska z [illegible] [illegible]
manem który mi [illegible] biłek [illegible]
w stanie dziś nich podrzuca [illegible]
dem który przeszedł po [illegible] a [illegible]
[illegible] się na [illegible]
mi który [illegible] polski [illegible] pan [illegible]
[illegible] ze [illegible]
[illegible] papierzyku [illegible]
[illegible] strony [illegible]
[illegible]
[illegible] gotów [illegible] sprawy [illegible]
[illegible] będzie uważał tego kto by bezimiennie śmiał co jeszcze [illegible]
[illegible] ale [illegible]
[illegible] Niemiecka [illegible] polskiej [illegible]
Schloss-Gasse 10 — do mnie pisać [illegible]
lub [illegible] oni będą wiedzieli gdzie, jak się [illegible]
poszło się zimno bo dotąd była wiosna a [illegible] [illegible]

5:

[illegible] że jakie[illegible] — [illegible] bardzo [illegible] w [illegible]

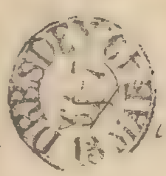
[illegible] — Mieszkam [illegible] bo [illegible] za stancję na dzień [illegible] i hotel nie z pierwszych — w [illegible] kazali [illegible] — [illegible] do Zyblinskiego [illegible] na [illegible] — [illegible] [illegible] Bez [illegible] republikańskiej [illegible] niemczech illustracji [illegible] niebędzie — [illegible] przez [illegible] ale to wszystko [illegible] jeno — tutaj nie jeszcze [illegible] a [illegible] galerią obejrzeć — Odpowiedź [illegible] w poniedziałek lub wtorek [illegible] da — Bezingu [illegible] [illegible] z Pragi jeśli P. Bóg da mi [illegible] — Pozdrawiam Was wszystko czworo jak najserdeczniej [illegible]

[illegible] Manio niech Zdawna Maria [illegible] —

[illegible]

[illegible] trzeba [illegible] na świat — bardzo potrzeba wielka [illegible] — jestem pewny że one znajdą odgłos, wartałoby je [illegible] nasz język przełożyć ale kto to zrobi — — mi wszystko [illegible]

[illegible] niemu odpowiedzi [illegible] emigrantów [illegible] zapalili [illegible]

Madame Madame
Pierre

à Passy près Paris
(en France)
8 rue Basse

56
53

Drezno 26 Marca 1849.

[illegible]

Wczoraj zaś odebrałem najpierwszy list z tego roku pisany
w piśmie, gdzie mnie piszą o możnie wstrzymaniu się tutaj
miesiącach itd. – spodziewałem się, że mi prawie [illegible]
[illegible] wyjechał tutaj mi Hermann [illegible] list przesłał [illegible]
[illegible] tak długo tu bawić a Bóg wie tylko jak długo mi
[illegible] tu posiedzieć – Jakem Wam pisał powiedziałem się za
osoby której byłem polecony moją misją [illegible] poza
[illegible] ten pisał do ministra od którego przed tyg-
[illegible] przyszła odpowiedź w której niby nie odmawia zupełnie
[illegible] ale każe czekać pomyślniejszych chwil – niemniej chcą
[illegible] się starał o więcej i pisał do Jachimowicza wspólnie
[illegible] zajmowano się w krótkiem czasem zapewne tylko mój
Jachimowicza nie ustał – Mając przekonanie zatem jeden
i furtkę ponowiłem domaganie się o paszport podając powo-
[illegible] iako mój obowiązek nie mogę nosić ze wracania do Krymu
[illegible] opieki dla tego itd. i zaraz napisałem list urzędowy
[Ja]chimowicza i inny do kardynała Schwarzenberga prosząc
[illegible] i teraz tego czekał znowu odpowiedzi – tymczasem
[illegible] mi projekt aby się starać o paszport z krakowa
[illegible] tych zaleceń mających do obywatelstwa krakowskiego – je
[illegible] krakowa tu który przyjaciela mi najżyczliwszy
całą gorliwością a zaraz napisałem list do X. Kajsi[illegible]
prosząc go aby i on ze swej strony ile zdoła dopomógł mi
– Dziwna to jak Pan Bóg prowadzi tę rzecz ciągle [illegible]
nemi trudnościami – jakoś mi się zdaje że Pan Bóg chce abym
[illegible] jeno drogę do Rzymu a potem nie kogo [illegible]
jej ~~[illegible]~~ [illegible] i ukończenia – niech się dzieje wola Boża
[illegible] wiele rodzin polskich [illegible] już poczynają się, rozjeżdżać
[illegible] się tylko poznał – bawią się i weselą – [illegible]

b[illegible] i wieści – najczęściej to jeszcze bywam u francuskich [illegible]
[illegible] – [illegible] bez [illegible] ich więcej dotrzymam się [illegible]
[illegible] i nasi polacy tem [illegible] potrzeby [illegible]
już tak mało ludzi [illegible] nazwiska [illegible]
niemal każdemu trzeba [illegible] od [illegible] – tak i ma[illegible]
[illegible] biblioteka [illegible] exemplarzy [illegible]
polania a [illegible] zapewnić długo [illegible] – [illegible]
że to muszę [illegible] zabawić może nawet z miesiąc jaki [illegible]
się co [illegible] mi na ręce Hermana – [illegible]
ni [illegible] z Paryża ani z Krynicy nie mieć [illegible]
i [illegible] jak z Paryża [illegible]
Polscy jenerałowie [illegible] wielka [illegible]
idzie jak się spodziewali – jest wszakże pewna że [illegible]
sterium który zupełnie na Kassię która w [illegible]
czy z pomocą mojej nawet [illegible] pragnął przyśpieszy[illegible]
[illegible] i może sobie nawet pochlebiać że tym sposobem [illegible]
wróci dawny stan rzeczy bo inaczej niepodobna nawet [illegible]
postępowania obecnego zniechęcającego nadzwyczaj [illegible]
[illegible] tu często gazetę czeską Narodni Nowiny w której
teraz na ministerium powstają a z wiadomości [illegible]
nych [illegible] dzienników widziała [illegible]
[illegible] – temi dniami przejeżdżał tędy Berlin [illegible]
[illegible] z biletu – [illegible]
i zrozumieli że ich [illegible] postępowanie [illegible]
sprawie ogólnej zaszkodziło – w poznańskiem gdy duch [illegible]
się objawiać i szerzyć między ludem zaczynają krzyczeć [illegible]
nów że ich zdradzili – mają on niechęć ku Niemcy
a teraz i ku panom zaczyna ją mieć – w krakowie [illegible]
bywają niepokoje wzniecane przez [illegible] zupełnie
[illegible] podniecanych a to wywołuje większą surowość [illegible]
emigrantom i na nich się krupi – tędy przechodzi [illegible]
młodych emigrantów najwięcej kierujących się ku [illegible]
serce się kraje patrząc na tę młodzież biegnącą [illegible]

[illegible] bo [illegible] innego dziś
[illegible] braci bez języka bez rzemiosła bez
[illegible] do życia ?.. gdyby jeszcze [illegible] mi wyjechać do
[illegible] to chciałbym przynajmniej kilka tygodni mojego
i z nim do Francji wrócić aby przyjaźniej dać mu
wychowanie któreby mu też zupełnie [illegible] –
niepotrzebny mego [illegible] aż wyrzeczeń wszystkie
– [illegible] do mnie [illegible] i obierzcie o wszystkiem
ja Wam o wszystkiem chcę, po krótce donoszę
nowinach [illegible] wcale nierozumiany [illegible]
że [illegible] na paszport że mam mszę, po
[illegible] że zapewne nawiedzę Pragę, i że jadę do
??? – dobrzeby to było żeby mnie księdzu katolickiemu
[illegible]owiańskiemu wolno było jechać do Kijowa – boby
to mi niezaszkodziło – Miałem wiadomość o X.
[illegible] pozwolono mu siedzieć w Kijowie w jakiemś
którym katolickim ale niema prawa mszy miewać

jednej podróży kapłańskiej sprawić – jest i kilka
Bazylianów z podobnymi przejściami w [illegible]
prowincjach – mówiono im o moich usiłowaniach
wielce radowali się z [illegible] – Bądźcie zdrowi
najmilsi a niech Pan i Ojciec wszelkiego dobra
was łaską i błogosławieństwem swojem o
codziennie dla Was szczęścia błagam – Módlcie
gorąco za grzesznego Waszego Brata w Chrystusie

X [illegible]

Joseph Bohdan Zaleski

à Passy près Paris (France)

rue Basse N° 8

Drezno 30 Marca 1849 r.

...ki najdrożsi w Chrystusie!

...rza się sposobność a więc piszę Wam choć kilka słów
...nowego nic niezaszło — Daję ten list rodzinnemu tu
...ncowi Freibergowi który pono niezadługo
...ge z Galicji gdzie był na Podolu zakwaterowany się
...wam opowie dużo szczegółów o Galicji tej zapisuje
...dumku ukraińskim, bo ich przepaść wyszło
...czyito jak nasz mniejszych — jak poczuje, to aż na...
...baty chcecie i serce tęskno za swoimi — pisałem
...listy do Nuncjusza do Ks. Kabugi do kardynała
...Larenberga do Jachimowicza kustosza o protekcję
do prezydenta ministrów powtarzając prośbę o po-
...zwolenie wyjechania do Galicji już dla powodów
...litycznych niemożności powrotu do Krymu, położenia
...gielkowego z powodu mojego obrządku, potrzeby opieki
...syna itd. — a z drugiej strony w Krakowie mają kodatai
...obywatelstwo tańsze dla mnie — Słowem uskwiden...
...łyżina bakeria i jak będzie wola Boża to pojadę a
...k nie to chciałbym zdać moje poselstwo do Biskupów
...pów na kogo innego aby sprawa nie cierpiała a
...doczynawszy syna wrócić na południe — Niech się we
wszystkiem dzieje wola Boża na niebie — Więc tam
pono nieźle idzie bo nie myśmy się nie chwalą nas
i niektóre pewno zabiegają wieści że Bem pobił

zadający mścicielską w Klermanstadt – i wo-
miesto od strony piszu takież mi nieuny nie[…]
a nieukontentowanie coraz coraz się szerzy – […]
we wszech bijąd piemonteżyków – i chrzanowski[…]
pomocie tchórzem a tu gadają że to tylko komed[…]
zagrał Karol Albert dla zabicia partii republik[…]
co wszakże niezdaje się prawdopodobnem – Wszak[…]
Dał nowy brossurkę „godła rewolucyjne w obec[…]
namiejsce równości wolności i braterstwa ch[…]
stawił „sprawiedliwość", ład, i wolność" – Nadbyw[…]
najrychlej opuścić Drezno – miasto strasznie prote[…]
życia duchowego wcale niema – a więc poniewolnie
się rozbija i rozpraszą – Może by Freiberger podjął się […]
maczenia słowa rusina po rusku on zna dobrz[…]
nawet wierszyki pisywał – Bądźcie zdrowi moi
drodzy – polecam was wszystko uwoto łasce i miło[…]
dziu Bożemu i opiece Najś. Panny – a piszcie też […]
do mnie – Mamo się pamięta jeszcze X. Teodoru[…]

Wasz Brat w Chr. [illegible]

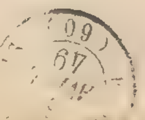
H. Kajsiewicz

à Monsieur Monsieur

Jph Bohdan Zaleski

à Passy près Paris

8 rue Basse

Drezno 11 [illegible] [illegible]

[illegible]

Moi [illegible] [illegible]

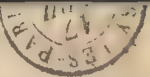
Chrystus [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] w drugim zmartwych powstali i jeszcze w drugim [illegible]
[illegible] chodzili po wszystkie dni żywota naszego a mianowicie
ja [illegible] najnieszczęśliwszy a na wielką prawą [illegible]
Boga niech będą dzięki że [illegible] Marianek [illegible]
[illegible] się [illegible] na chwałę [illegible] a [illegible] potrzeba
dziecię chorowało bez tego być niemoże — [illegible]
[illegible] niedobre zarody z krwi rodzicom [illegible]
[illegible] owocem [illegible] skażonego życia naszego — Dziękujemy
[illegible] a serdecznie i za Wasze pismo i za przysłanie [illegible]
[illegible] i [illegible]. do pierwszego dziś jeszcze odpiszę — biedny [illegible]
cierpi a jak trudno przynieść mu pociechy — z jednej strony
[illegible] daleko zabiegi a z drugiej [illegible] zimny [illegible]
[illegible] tej atmosfery miłości która sama ogrzać [illegible]
[illegible] może — [illegible] dotąd siedzę i wyglądam z [illegible]
[illegible] [illegible] mi otworzy wrota [illegible] pracy dalszej
[illegible] odebrał drugą odpowiedź od Ministra [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ równie jak pierwsza odmowna to jest że
[illegible] dla moich osobistych interesów [illegible] nie jest [illegible]
[illegible] [illegible] o tem mógł lepiej [illegible] nademnie [illegible]
[illegible] wszakże do ambasadora aby mi to [illegible]
[illegible] pomiędzy — odpowiedź [illegible] wypad [illegible]
[illegible] osoby o które starałem się u [illegible] mogły
[illegible] przedsięwzięcie snadź dla tego aby się można [illegible]
[illegible] że już resolucja wydana — [illegible] się dzieje wola
[illegible] nad wszystkiem — [illegible] odpisał mi że się [illegible]
[illegible] jakie musi być w tamtej sferze usposobienie dla
[illegible] politycznych kiedy Bóg wie skąd wsiadł na emigrację
[illegible] jest nie [illegible] i przeciwko [illegible] [illegible]

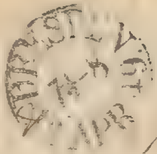
odpisać z należną pokorą ale i prawdą – Teraz moja najwięk[illegible]
nadzieja na Krakowie czy starania które tam się robią, czy [illegible]
[illegible] jeśli [illegible] się [illegible] zdaje się, że tu musi, [illegible]
[illegible] [illegible] więc poczekać jeśli lubiejsza policja [illegible] [illegible]
Pan Bóg ułatwi trudności zupełnie [illegible] [illegible]
[illegible] przeszłości najlepiej droga, żelazną i [illegible] [illegible]
[illegible] przystanie [illegible] je [illegible] za nim [illegible] [illegible]
wyjeżdżać przez które [illegible] [illegible] funduszy na dro[illegible]
z wiosną myślą się rozjeżdżać do różnych wód – Kochany [illegible]
niech mi napisze i wyłuszczenie miejsca które uważa za stałe [illegible]
gdzie kontrowersji – ja pisałem według sumiennego mojego prze[illegible]
konania wszakże jako istota bardzo omylna proszę [illegible]
rady i pójdę za niemi jeśli będą widział je sprawiedliwe [illegible]
Zdaje mi się że najlepiej będzie doukonać [illegible] [illegible]
w Lipsku boję się Bobrowiecka – X. Jachimowicz, nic mi [illegible]
sad niewiem zatem czy robi jakie kroki czy [illegible] niektó[illegible]
że nimi [illegible] – X. [illegible] [illegible] mi [illegible] [illegible]
wielu roboty [illegible] spowiada ich [illegible] że lud i mnie[illegible]
nie są za nim ale cywilizowana [illegible] [illegible]
[illegible] obiecują i mają [illegible] [illegible] jako [illegible]
a gniewy że jest zawarcie w ich demoralizacyjnego [illegible]
miast – z kraju i tu ginęło w Galicii stan oblężenia [illegible]
i [illegible] milczą – na zbliżenie się między rusią i pol. [illegible]
się a mnie się zdaje że to nie rychlej nastąpi aż [illegible]
rozwinie się i lepiej urządzi się i podniesie [illegible]
ducha na rusi naszą aż za [illegible] – niektóre familie [illegible]
jako Dzieduszyccy i inni przeszli na nasz obrządek z kraju
emigrantów wyganiają chociaż niektórym pozwolono [illegible]
ale prusy niechcą ich przez swój kraj przepuszczać [illegible]
[illegible] od granicy wracają nazad a co w końcu tego [illegible]

71
53

[illegible] — Księgi [illegible] tu zimne, [illegible]
[illegible] dotąd [illegible] im bardzo [illegible]. Boni [illegible]
[illegible] 25,000 [illegible] do [illegible]
[illegible] — [illegible]
ale teraz [illegible] że [illegible] i 17 [illegible]
[illegible] potwierdzenia [illegible]
[illegible] punktów — wszędzie w Galicii lud [illegible] na szlachtę [illegible]
[illegible] nawet [illegible] szlachty [illegible]
[illegible] i [illegible] tam [illegible] niepodobne do jakiej [illegible]
[illegible] Galicia lud [illegible] przeciwko panom — [illegible]
emigracii — wszędzie niepewność, bieda i cierpienie — nastawanie
[illegible] niekontentowanie i [illegible] burza się gotuje — [illegible]
[illegible] emigrantów [illegible], Malinowski, [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible] itd. itd. — Ja [illegible]
[illegible] i [illegible] Biskup pozwolił mi słuchać spowiedzi polaków

[illegible] miałem nieco penitentów — bardzo na mnie [illegible]
[illegible] — [illegible] do [illegible]
na księgę który około Bautzen [illegible] starożytne
[illegible] w Łokci pod ziemią wykopane, niemogę [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] wiadomości [illegible] na mnie [illegible] przyjęty — [illegible]
[illegible] w udzieleniu [illegible] — [illegible] wiecie
[illegible] o [illegible] — [illegible] pod moim [illegible]
[illegible] Mr. [illegible] Dresd. — hinter der Frauenkirche N° [illegible]
[illegible] na [illegible] — [illegible] od 10 dni [illegible]
[illegible] do Matki i [illegible] siostry. polecam [illegible] wszystkie [illegible]
[illegible] i błogosławieństwa Bożemu i opiece [illegible]
pozdrowienia — [illegible] do mnie [illegible] — [illegible]
[illegible] przełamaczy [illegible] kusina? —
X [illegible]

Monsieur
Monsieur Bohdan Zaleski
à Passy près Paris
rue Basse No 8
(en France)

PP.

Bruxella 19 Czerwca 1849 71
[illegible] Czer. 6 59

Moi Najdrożsi w Bogu!

Od tygodnia niemal tu jestem i co dnia chcia-
łem się do Was pisać ale taki jestem znużony i osła-
biony że nawet temu podołać nie byłbym zdolny
wcześniej — Ciężka to rzecz więzienie a jeszcze kiedy bez
powodu żadnego a następnie kiedy złączone z wielo-
kimi poruszeniem umysłowym — to też wielki
uszczerbek na zdrowiu poniosłem i teraz myślę do Spa
na kilka tygodni pojechać aby się nieco pokrzepić.
Daleko straszniejszy mi cios moralny zadano — prze-
widzę, że rzuciła rzecz cień na sprawę której się poświę-
ciłem, stąd trudności wielkie — jeśli miłosierdzie Bo-
że nie obróci tego inaczej — bo ludzie snadniej wierzą
złemu o bliźnim a choć on najniewinniejszy nie da
się rzuconą nań plamę, zawieszają w swej pamięci
— Jak wszakże dzieje się, wola Boża widać że potrzeb-
na dla mnie tego upokorzenia potrzebne były te cier-
pienia skoro je Pan dopuścił — Ale jednak szkody nam
[illegible] na duchowieństwo zniszczyć nie przestaną [illegible]
[illegible] takiego uwięzienia idąc w tem za radą moich
przyjaciół świadomych tutejszych publicznych [illegible]
[illegible] jutro każę je drukować i niech dowiedzą się wszyscy
[illegible] najpierw z uwięzienia nie znalazłem od Was na-

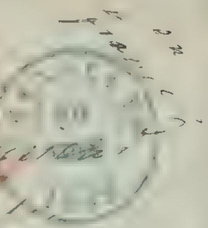
pocztą żadnego listu – niemniej jednem [illegible]
i tak długiego waszego milczenia – mieliście mi
[illegible] przyjmie i jużem się odważył być w druk [illegible]
dzieszynie obiecane mi nawet fundusze na
[illegible] spółnikiście przysłanie. [illegible]
[illegible] i wszystko sprzedali – Napiszcie mi jak najp[rędzej]
do tej poczty restante [illegible]
dzieczynem może się jeszcze do rzeczy natychmiast [illegible]
namyśl na świecie – nie jasno widzę [illegible]
niewiem w a sobą poczęć – przez czas wyspowiadam
w tym może co się wyjaśni – może w ft. Bóg [illegible]
może i z Krzymu mi co napiszą – bo myśl też
dużo mi dać im relację z niedawania się m[illegible]
misji i podać niektóre myśli i uwagi do ja[illegible]
kroku – z Drezna polonia rozproszyła się [illegible]
ze wyszedłszy z więzienia mało ich znalazłem
w mieście – a i tak wszystkich widzieć nie mo[głem]
bom miał tylko 24 godzin czasu – Napisz[cie]
mi wszystko o sobie i o wszystkich i wszystko
Moja uwięzienie [illegible] mi wszystko n[illegible]
przewodu nie stanowiło tak że teraz jakby z
tego świata przybywam – jak się chowa Ma na[illegible]
Pozdrawiam Was wszystkich czworo jak naj
czulej i polecam się modlitwom waszym
jak was i Bogu i opiece Najśw. Panny
Wasz brat w Chr. [illegible] K. Teilc[illegible]

kalitur Skrzyneczny w których zresztą po-
mnieć Was najuprzejmiej polecam —

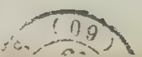
[illegible] Józefa aby przysłał z Krasiłowskim
mi niewiele sprowadził kilka książek ze Lwo-
wa [illegible] je może łatwiej przyjechawszy do Paryża
[illegible] się ze 3 exemplarze Szpilki (Tomik) — 1 Modlitwa
2 gramatyki polsko-słowiańskie wydane w Przemyślu
[illegible] słowiańskie — i dzieła małoruskie jakie wyszły
[illegible] Dawida Kaliszewskiego — tomy [illegible] itd. wszy-
stko przysłać aby nie przenosiło fr. 50 — (gdy) gramatyki ruskiej
[illegible] jaka jest najlepsza może tylko o niemiecku
[illegible] ale nie rosyjskiej tylko naszej ruskiej
mało ruskie dzieła jakie wyszły — byle jak [illegible]

nie przenosiło wszystko 80 fr. — poznając X Wa-
[illegible] Bazyliana — [illegible]
donieście mi —

A Monsieur Monsieur
Bohdan Joseph Zaleski
à Passy près Paris
8 rue Basse

Spa 7 Lipca 1849

Moi Najdrożsi w Bogu!

[illegible] dzięki iżem trochę wypoczął po przeszłych [illegible] i chciałbym iżby się ku jakiej pracy przyzwoitej [illegible] korespondencji zabiorę, zawiązać jakie byś [illegible] stosunki z Duchowieństwem naszego obrządku [illegible] [illegible] tej bardzo trudnem będzie jeśli nie [illegible] przy zajęciu kanonicznym [illegible] przez Moskali. [illegible] tego nie zrobił z Drezna ale właściwie [illegible] do tego [illegible] a Joachimowicz na [illegible] listy ani słowa mi nie odpisał — [illegible] [illegible] [illegible] jak z kamienia a [illegible] [illegible] czasy nie nadchodzą — i nie wiedzieć nawet gdzie [illegible] co [illegible] tak się wszystko wikła i plącze — [illegible] niewiele można a przynajmniej ja nic [illegible] nic dobrego — pisałem do Kr[illegible] czy [illegible] [illegible] o niepowiedzeniu się mojej missii i prosząc aby [illegible] w obmyślaniu sposobów ku podźwignięciu [illegible] kościoła [illegible] a osobliwie aby z bieżących [illegible] wyciągnięto nowy powód o tem [illegible] [illegible] się [illegible] — [illegible] [illegible] tem [illegible] [illegible] [illegible] missii naszego obrządku w Turcji [illegible] o jego przyjęcie nalegając i [illegible] się [illegible] się tam jeśliby tego była potrzeba dla [illegible]

zowania jej — poprosiłem o odpowiedź przez poruszaną przez
brukselską Nuncjaturę — Jeśli wśród dzisiejszego zgiełku
zamętu będziemy mieli czas i chęć zajęcia się tem to mi
wypadnie mi zabawiwszy krótko u was wymknąć
Kodeńskiej i dalej — proponowałem rozpoczęcie mieszkania
kozaków [illegible] w [illegible] Dynastji [illegible]
niemal wszędzie żywi — Panu zdaje mi się żałować
się słowo prawdy przyjdzie bo zewnętrzne okoliczności
zgoła nader sprzyjające były tylko marszałek który
tem więcej kuszować będzie po Turcji [illegible]
z tamtąd — O tym projekcie niemówię nikomu
Od Księży z Duchenle miałem list współcześnie z
szym z współczuciem serdecznem nad zaszłemi
mną wypadkami i z zaproszeniem w gościnę
dzisiaj lub jutro odpiszę im — gościnę czasowo przyjęta
bo może wypadnie mi gdzieś bardziej w środku miejsca
mieszkać później dla tego że tą razą chciałbym być
czynie ze słowianami będącemi w Paryżu więcej
szukali bliższe — Mnie się zdaje że trzeba koniecznie
słowiańskiego zrobić w Paryżu teraz kiedy w Austryi
akcja niezawodnie górę weźmie a kraj tylko [illegible]
jeno z ludźmi — powinniśmy koniecznie gadać
sko jak i dla całego plemienia w którem będziesz
ina lub porozumieć zbliżyć aby wypadki jakie
p. Bóg nastręczy nie zastały nas tak nieprzygoto
wanymi jak ostatnie — a wreszcie sami po tylu zawo
powinnibyśmy już nauczyć się nie liczyć na Europę.

...ki na jednoplemienne współczucia i wspólność
...wiesno — Ale o tem pogadamy za kilka za widzeniem
...które myślę że za 3 lub 4 tygodnie jeśli Pan Bóg da
...nastąpi — Spodziewam się że Was [illegible] mały przyjazd
...[illegible] i że Was wszystkich w dobrem zdrowiu
...zastanę a może i więcej niżli mam zostawić — Opowiem
...wszystko jak to miało miejsce ale o tem nikomu
...mówcie. Krasicki który tu gra i często i wszystkim
...przeszedł do [illegible] [illegible] i [illegible]
...ale kto zmieli za niego postawił 2,500 na jeden
...na ruletę, miał on tę summę [illegible] na [illegible]
...[illegible] ja zaproponował ale to nic [illegible]
...on się uparł — stanęło na tem że jeśli wygra to
...wszystko da dla biednych a jeśli przegra to zawsze przy
...że 2500 fr. dla biednych pozwoli postawić na jeden
...od razu przegrał — i przyniósł z domu 3 rubiny
...które mi dał do rozdzielenia — że raz dodał aby za
...jego śmierci mszę [illegible] za jego duszę odpra
...myślałem że przeznacza część jakąś z tego dla mnie
...raz mieć [illegible] wszystkie spokojne sumienie
...spytałem go jaką miał intencyą [illegible] to czy
...wszystko rozdać biednym oddał wszystko — tak więc
...przekonawszy się o jego intencyi [illegible] mi jeszcze
...z tego posłał [illegible] synowi 200 fr. [illegible]
...przysłał — już z tego rozdzieliłem przeszło 600 fr.
...jeszcze kilku do dania [illegible] raz [illegible] do
...tam rozdzielić — Nie mówcie przecież o tem niko
...gdyby do razu znalazły się potrzebujący więcej
...mógłbym rozdzielić — Krasicki kilka razy daje [illegible]

ście najpierw po kilka i uskanarnie księży ale i przy-
wa tez po parę i 3 tysiące — Bo to tu konwistowy
z ostatnią kwestowana który wszystkich dzisiaj wyjeżdżają z
Homburga — została z księżną przez Hermann i orkie-
nem — Sapiehowie, Czartkowscy, Kościelski i inni ma-
skolim dosyć pięknie było, że dałby nam jakimś wie-
styfunie trzydzieści od dwóch dni jakoś wypogodziło
może zabawię tu jeszcze z 10 dni i pojadę się ku Pa-
ryżowi bo tu okropna drożyzna a ja tu tu wyjadę
z porządnie wyrachowawszy za radą sobie tak nie
chcę żadnego zbytku sobie nie pozwalam — a
Kocie do szczęśliwego zobaczenia się — polecam Ci
wszystko i wrócić jaśnie i błogosławieństwo Bożego
i opieki Najś. Panny —

Wasz brat w Chr. P. N.

X. Kolecki

List do Szembek pocztowa zagraniczna
franco —

Spa 21 Maja 1849. 7/

[illegible] w Chrystusie.

[illegible] mam w Bogu nadzieję [illegible] czy się znow[illegible]
[illegible] wola Boża będzie a tym [illegible] dziany i aby pod
[illegible] na to [illegible] się skończył[illegible] niemniej w
[illegible] z poddaniem się, a pokorny przyjął w Panu
[illegible]
[illegible] dni kilka w Brukselli na [illegible]
[illegible] do Was — [illegible] która podała [illegible]
[illegible] z powodu ciągle [illegible] stan[illegible]
[illegible] i nowych [illegible]
[illegible] że zaś Braci [illegible] danych mi pie-
[illegible] pozwolił mi wziąć dla siebie fr. 600 przeto
[illegible] ją w [illegible] kosztem [illegible] reszty
[illegible] z 1000 fr. zgóry zachowam do [illegible] dla
[illegible] braci a jako je rozdzielić umówiemy się
[illegible] aby dzieło było wedle Boga — [illegible] nikomu
[illegible] dalszej aby [illegible] się [illegible] potrzebuję
[illegible] w rozdania — Czytaliśmy tu notę Kossuth[illegible]
[illegible] był [illegible] francuskiemi [illegible]
[illegible] która jeśli jest prawdziwa [illegible]
[illegible] powinnaby otworzyć oczy [illegible]
[illegible] na [illegible] się zdało przyczepić się do spraw ob[illegible]
[illegible] z ducha Bożego — zdaje mi się że i sprawa
[illegible] okała naszych braci [illegible]
[illegible] niemieckie [illegible] i rozchwytanie
[illegible] publicznego a nawet [illegible] o Min
[illegible] — [illegible] przyjdź

co też, że skończymy się wszyscy i pod [illegible]
stanie, jeśli nie uderzymy na pokorę, jeśli się całe[illegible]
nie nawrócimy do Pana — a tymczasem jak [illegible]
[illegible] my [illegible] nocy, gdyż dobre zastępienie
nasze zatwardzają się — a głos pański wołający
[illegible] niebędziecie wszyscy tak pomrzecie —
Duńskiego pisałem ale myślę że zawsze jest
pełniej temu posłałem do [illegible] list niewiem przeto
dojdzie — kończ, mu uwagi jakie sumienie każe
uczynić bo mi się zdaje że on niebezpieczny [illegible]
drogi, chociaż jak tylko ufam że miłosierdzie Boże
mu niedopuści że dla niego kościół zostanie [illegible]
[illegible] jak [illegible] nauka — Kto jest ks. Leszkowski [illegible]
tak dobrą myśl wpadł i jak myślę w duchu posł[illegible]
i miłości Bożej — pokazywałem listy [illegible] owe
sprawy ale już bardzo mało jest tu polaków [illegible]
[illegible] obiecał mi [illegible] fr. a z tych które
można będzie być kaset dla nich [illegible] — z [illegible]
wszystkiemi da Bóg pogadamy obszernie za
do Was powróceniu — posyłam Wam pono że st[illegible]
[illegible] w Księży który mi u siebie gościny ofiarował
i mógłbym o jej przyjęcie —

Pozdrawiam Was wszystkich czworo [illegible] i wszystkie
najserdeczniej w Panu oddając Was Łasce [illegible]
miłosierdziu i opiece Matki Panny. Dla
o pamięć i modlitwy proszę, życzliwy Brat w [illegible]
J. [illegible]

Kwiatkowski sam chce się dopisać — w części zastępując mu konie, bo kupiłem jeszcze jadąc do Niemiec kilka z stadniny [illegible] których nie używamy i dotąd [illegible] więc je przywiozą Pani [illegible] — Mogą na Wasze ręce przyjść dla mnie [illegible] pieniądze przez Rotschilda [illegible] przed mojem przybyciem [illegible] Mr Joseph Bohdan Zaleski Paris —

d 22 Lipca

Kochany mój Bogdanie — Nadzieja którą pisałem [illegible] się wkrótce [illegible] niczém gdyż wiadomość którą odebrałem z domu o chorobie śmiertelnej [illegible] moiej zmusza mnie do jechania [illegible] Poznańskie — a raczej do Rajnertz (Szląska Pruskiego), za dwa lub trzy [illegible] wyjeżdżam z tąd — Bóg wie kiedy was znowu mi się zdarzy oglądać będę — spodziewam się jednak że za rok niezawodnie pewnie do Paryża [illegible] nowe zawitam, — a tem czasem was wszystkich polecam [illegible] Bogu [illegible] całuję serdecznie. Bardzo byś mnie ucieszył gdybyś mi chciał kilka słów napisać do Beatissa poste restante. Kochający mię tak jak was kocham [illegible] A. [illegible] —

†

16 Maja 1850 r. Monsieur Che-
valier Nro 8 —

65

[illegible] minie przed 10 dniami dopiero była wielkanoc
[illegible] Chrystus [illegible] — Chrystus [illegible] — Chrystus [illegible]
i Wsi Najdrożsi w Chrystusie!

[illegible]dziwiliście się jak widzę kiedy tak długo siedząc
[illegible]wsi o prawie w bezczynności ni jednego słówka
[illegible] napisaliście mi [illegible] przeto mnie do zna-
nia tego listu na los dojdzie li czy nie? bo mi
[illegible] nic [illegible] — Tylkom już dawno wam chciał listu
[illegible] napisać ale nie mniej ile mam roboty nie
[illegible] abo prawie po większej części rzeczy. Ale wszakże
[illegible] to ku chwale Bożej będzie — po krótce oddam Wam
[illegible] o mojej rzeczy bo ile mi na czy i przyjdzie
[illegible] niechciał pozwolić na drukowanie
[illegible] po francusku a miał w części i słuszny
powód bo acz piękne i wymowne ale rzeczy samej
[illegible] i po słowiańsku [illegible] z której jasno się
[illegible] — czuł więc sam że trzeba by je popra-
wić przerobić — tymczasem skutek moralny jak ogrom
wyglądał sprawił ogromnie z tem bardziej że dzien-
niki katolickie dzisiaj [illegible] w całości i zajęte
[illegible] sprawy nie [illegible] tej rzeczy — [illegible]
[illegible] przeto aby dać jaki taki wzgląd sprawie
[illegible] napisać artykuł do Moniteura Catholique
który wam przesyłamy — podobny nieco obsze-
rniejszy artykuł z mojego [illegible] kazania napi-
sałem po polsku i przesłałem Jasiowi do po-
prawki i do drukarni Krzyż a [illegible] niby

jeszcze o tem zamieść w sprawozdaniu szczegółowym
dla ku i myśli, przedłożyć go po ruszeniu, i przed-
do wydrukowania do księgi aby ztamtąd z-
kąd przeszedł. — Można zgrzytać zębami, na-
wet myślę, żem i ja tam na jakąś dobrą rzecz
zarobił — widziałem się odbyć przez razy z tą
a lubo wielu na rzecz gniewni że mną jeszcze
dobre stosunki zachowują — Księża nasi jeszcze w
oziębli od tego czasu dla mnie i chętnie wo-
wydanie się tych zamiarów jak gdyby to od
lub od nich zależało a nie od woli i błogosławień-
stwa Bożego i jakby taką rzecz siłą ludzką mierzyć
można a nie składać całą ufność w Bogu. Księ-
wtedy księża polscy świeccy jeśli się garnęli
mnie więc im brakło umartwienia powstania po-
nie doradzają udanie się na missyą amerykań-
ską — bo wszystko trudności im stawia i trzy
wielu ludzi. — Dla tego też proszę Was o tem co
piszę, o sprawiedliwy jemu ludziom dobre. zaufa-
nym mówić — P. B. po kazaniu zajął się ka-
obiecał P. Kamińskiej przysłać pieniądze p-
Mankowskiego wezwał mnie do siebie. obie-
dopełnić summę do 3000 fr. (było 2300) i d-
koszta druku kazania po polsku — Mankowski
znowu wszedł wśród nas, i już po raz trzeci
przy nim taka fatalność czy co? rzecz znaj-
że niewiedzieć czego się trzymać — Uważaj jeden

Umarzenia na gwałt sprostowałem wszystko
[illegible] wygotowałem przedtem obiecującą [illegible]
[illegible] w Rzymie i paryżu opierając się jeno na
dokumentach publicznych i napisałem do [illegible]
wyznaczając godzinę o której miałem przyjść o tem
mówić — jakoż przyszedłem a on tymczasem wyje-
chał na przejażdżkę a duszący zupełnej zimnej [illegible]
mówiąc przez [illegible] — i owego dopełnienia ni mnie
p. Kamińskiej nie przyszedł — Ofiarowałem to
Bogu i dałem pokój wszystkiemu. Staram się
o sprowadzenie 2. młodych rusinów dyzuniów
galicyjskich którzy już rozpoczęli nauki teolo-
giczne a zdawszy się tu sprawy węgierskiej dziś
w turcji, chcą zaś zostać przy obrządku wscho-
dnim stosownie [illegible] i przemyśleć się pro-
dla słowian owoż zda mi się że się zespolimy
to ich myśl samorodna — nie wiedzieli nic o
naszych zamiarach — to więc będzie zaczątek dom.
który dożywoli — Tymczasem szukam miejsca
dla nich. Kaplicy — [illegible]
dotąd nic pewnego — jedno jest [illegible]
ale za drogie i wielkie na początek.
kosztuje 2200 fr. na rok gdybym znalazł
kilku dobrych a pewnych [illegible]
[illegible] wziąłbym zaraz — a jest 15 pokojów

i cegieł i budynek na kaplicę — Dzisiaj
traktować z założeniem Komitetu lekarzy
wziął na siebie części materialnej spraw
mi ciężko i to i owo robić — A i dla siebie
ty nie znalazłem i w długi brnę — ale inaczej
mogę, bo nie mam sobie nic do wyrzucenia
starałem się jak mogłem i staram się o
i nic z nim — kiedy zaś mówię w długo to
że który z fundatorów kaplicznych. — W
na kilka dni wyjeżdżam na odpust do J
dokąd mnie tamtejszy proboszcz zapro
na prowadzenie wszystkości i z kazan
wrócę da Bóg we środę — a mnie się tam
dużo było kilka z czasem i kilkanaście
sięgnę — odpust jest we wtorek. Widzisz
że tyle mam roboty że i napisanie małego l
brak mi czasu a cóż dopiero na tyle korespon
co oto tu — Ale Walery pisał mi że się dowiedział
wyły mi najważniejsi do Galicji owoc ze wszystkiego
da że w żaden sposób nie dali by pozwolenia. W
jeszcze nie widać — Jak wtedy Edward przyjedzie
go zabiorę i sprowadzę na Was opadnie —
kaplica się otworzy to Wam napiszę aby k
przyjechał na otwarcie. — Pani Zofii n
najserdeczniejsze pozdrowienie — Mamie i
całej społeczności z Wami oddaje Was wszyst
trzyjedliście Opiece Bożej i przyciskam Wasz
a siebie serca i modlitwom Waszym — Wasz brat
X Edward dobrnie się na ten...

18 Czerwca 1850. 81. 67

Moi Najdrożsi w Bogu!

[illegible] z odpisem na list Wasz pragnąc li-
[illegible] X. Edwardowi za łaską Bożą już
[illegible] do zdrowia i jako mającemu przejść
[illegible] Was. Zarazem po krótce o wszystkiem napiszę.
Edward z którym o każdej rzeczy rozmawiam
opowie Wam więcej — Zacznę od siebie aby najmniej
[illegible] rzecz abyś zgóry — Ja za łaską Bożą zdrów.
Z porady Jełgrzowskiego udałem się do Drn̄ specjal-
nego i pokazało się że tylko przechodzi była
[illegible] ze stwardnienia wewnętrznego
[illegible] po kilkakrotnem zażywaniu ustąpiła i dziś
[illegible] — Jałgrzowski przywiózł mi od Branickiego
[illegible] już to dla dopełnienia summy złożonej w
[illegible] biskupa już na druk kazania O. Laurentina
[illegible] dla mnie — rozporządziłem więc tą summą
[illegible] 500 fr. oddaję do Arcybiskupstwa na [illegible]
[illegible] może za 300 fr. wyniesie zostanie mi więc
[illegible] fr. których więc długu zapłacę jako dotąd na życie
[illegible] musiałem — Bardzo to smutna że nasi
[illegible] młodzi zostali wygnani do Rzymu [illegible]
[illegible] ich nigdzie nie przyjmą i mogą się srodze
[illegible] się o tem dowiedział napisałem do [illegible]
[illegible] który już przyjął święcenia kapłańskie do [illegible]
[illegible] a potem do O. Mikulskiego prosząc ich
[illegible] aby z młodzieńców skierował do [illegible] spodem

profesorskiego aby ktoś mógł pokierować według [illegible]
jak najlepiej — mam też i tu jednego [illegible]
ka Dominikanów którému [illegible]
i starać się o uwolnienie od szkółów — Otwarcie
cy zdaje się że odroczy się do października a to dla
uczniów zajmujących atelier których [illegible]
wielkiej roboty nie chcą zostawić teraz a właściwie
go na koszt wielki narażać — a przytem teraz [illegible]
się rozjeżdżają — może miesiąc [illegible]
czasu zgromadzenia [illegible] — X. Arcybiskup jest
zdania aby się wstrzymać do października.
Co do komitetu — [illegible]
się skompromitowanie — przysłałem Wam nie[illegible]
ka mnie tylko brulion, a który istotnie trzeba
poprawić i skrócić — Cel jego jest zbierać su-
pie i składki na rzecz słowiańską — subskrypcyę [illegible]
dzy stanowić associacyą — komitet będzie a) wspie-
wszelkie instytuta słowiańsko katolickie między
missionarzów Grecko-słow.-Katolickich ich obrządku
c) zakładać po krajach słowiańskich szkoły, instytuta
broczynne ale zawsze w duchu katolickim d) sta-
się o drukowanie i rozszerzanie dobrych xiążek
katolickim w języku słowiańskim [illegible] książek
naukowych e) wspierać i wyjednywać dla słowian
katolików opiekę u rządów Europejskich f) oświecać o sp[illegible]
tej europejskiej [illegible] — X. Arcybiskup przyjął pr[illegible]
cy honorowy a wiceprezydentem mianowany X.
który jednak lubo z całą gorliwością chce się
zająć wszakże z powodu tego nader [illegible]
przyjąć tej godności — X Arcybiskup poradził aby

[illegible] wdzięczny się w arcybiskupstwie — i wyszła X. Edward
przysłał to Wam do obiecania..
Dano mi wczoraj karteczkę, którą Wam lub sam posyłam
przysyłam tem, chcę ja, przeczytać sam — Książki które
Kalergia kazała dla mnie kupić i już miały być
wysłane, jej podnamiestnik p. Sarbiewski ze Lwowa,
pisze tu dzisiaj i którego [illegible]
[illegible] do Lwowa, i wielkiemu [illegible]
Wiesz to adwokat ze Lwowa [illegible] nie [illegible]
i [illegible] w rozczarowaniu przeciw ruskim a [illegible]
[illegible] [illegible] przeczytać mi,
do p. Kalergi zaraz za niej, posiada co sprawie
i prawdziwe w [illegible] papierach
i [illegible] rossei i prawie [illegible]
że nie należy mi książek posyłać — Teraz obiecał
już do dworca aby je tu przysłano jeśli [illegible]

Dziś odebrałam list od Gosi z którym [illegible]
powody prawa [illegible]
[illegible] przyjadą do Was to go przywiozą — protestantyzm
[illegible] tłumaczy się szeroko — Wczoraj miałam list
[illegible] od L. Wadkowskiej ale w nim nic takiego
[illegible] interesować mogło — przyjechał [illegible] przyszedł
[illegible] się o Was — był u mnie ale jeszcze [illegible]
pogadali bo było krótko — jutro mam [illegible] do
na [illegible] obszerniejszy — to uradzimy bo Wam
piszę lub opowiem bo jeśli [illegible] do [illegible]
nie przyjedzie to po pierwszym na jakie trzy lub
[illegible] dni do Was przyjadę — bo [illegible] i [illegible]

zamieścili artykuł który im posłałem o księgarni
Ojca Lacordaire i posłałem go też i jasnowielmożny
przegląd - nie wiem czy zamieścili - tłumacze-
nia posłałem do druku a teraz zabiorę się do pi-
sania wstępu - trzeba by nam koniecznie
po rusku pisać tak dawno o tem myślę i
się nie mogę na wszystko mi brak czasu
go ekonomicznie w żaden sposób nauczyć
nie mogę - napiszcie mi też adres Nowińs-
nad tym kiedy do niego posłałem - gdzież
wiť że on był mi przeciwny ale że ... ga-
przerobił może rozmowa serdeczniejsza
by go - rozrzucić to ponad serce ukraińskie
mały ukraina - Dobrze że mi otuchy
jeść i tyczy też, bo mi czasem ciężko - tak
na obłoczku i wyjścia nie widzę - wola

Pozdrawiam Was najserdeczniej wszys-
piszcie a najgoręcej Bogu polecie
proszę o modlitwę serdeczną

Wasz Brat w Chr[illegible]

Honoré Chevalier S. ... Piotr
18 Czerwca 1850

N. Edward nie przysłał mi książki jakiejś
a przez poczte miałem mu ten książkowy
więc go znowu proszę przysłanie.

28 Czerwca 1850 69

Ojcze Najdroższy w Chrystusie Panu!

[illegible] myślałem w najbliższym tygodniu na kilka dni do Was przyjść
ale zachodzą mi przeszkody nie mogące być usunięte. Jak
się macie? X. Edward długoli jeszcze gościć u Was
? — Ja z jednych ambarasów i kłopotów w drugie wpada-
m — prawdziwie się na mnie przydało kiedyś i grzech [illegible]
[illegible] zarządem przez ciężko tyle kłopotów mnie trzeba [illegible]
[illegible] daje mi P. Bóg tem dużo ważnych zadań i pociech
[illegible] wszystkich stron tak że ani się nie godzi już skarżyć na mnie
[illegible] — Cóż my tak bliscy serca pomówić braci [illegible]
[illegible] i w troskach a więcej je [illegible] wyższe. Dwaj młodzi [illegible]
[illegible] się w Marsylii Boga dzięki i [illegible] a to prawdziwie
[illegible] Bożym [illegible] bo już [illegible] z zamiarem do
[illegible] ale w Małkinie [illegible] przyjść do [illegible]
[illegible] przeto [illegible] aż do Marsylii a [illegible]
[illegible] do [illegible] że się decydują jechać do Francji —
[illegible] zrobili [illegible] przyjąć jako [illegible]
[illegible] na [illegible]
[illegible] kilku [illegible] między [illegible]
[illegible] był ten maleński z [illegible]
[illegible] na ulicy [illegible] się [illegible]
[illegible] na kaplicę z [illegible]
[illegible] domek między drzewami ogrodami
[illegible] dole długi [illegible] szkoda że nie [illegible]
[illegible] na kaplicę [illegible]
[illegible] na piętrze [illegible]
[illegible] na [illegible]
[illegible] — być tylko [illegible]

który drugi jedynie pierwszego pisztra najmniejszy jest to
który położe — znam dwa rzeczy jeden z nich Kadli
tylko do nas tak że nawet około ziemi ziema i tak
sprawa drugi i o. Mowiens przez kamienny i żyjący
Druga pociecha jest że komitet się składa i może to
szy tysięcy będziemy mieli pierwsze zebranie przytem
się Duc de Cadore (vice prezydent) — pp. de Coriolis, de Melun
Ozanam, Lenormand, d'Esgrigny, X. Martin, X. Gerbet
a spodziewamy się p. Dumesnil który podróżował po
dziś tęż p. Poujoulat także podróżnika — X. Gerbet
wszyscy zapewne księgi Czartoryskich — składa się na
mowie i wszelkie — Trzecia pociecha list X Kuniewicz
który mi donosi z Poznania że sprawa o której
bardzo zajmuje tak w Poznaniu starofoznańskim
arcybiskupa który się ciekawie wypytywał o mnie
się ta też sprawy z największem współczuciem —
aby pisać do Arcybiskupa i polecić się jego opiece
się przesyłając mu kazanie Lacordaire jego
a to także jest jedną z licznych pociech — Od
miałem list bardzo interesujący o nowem prawie
kościoła — przyjęciem go — z Rzymu X Biskup
pisał mi także że oni X. Kadłubińska z całą
matką popierają tam tę rzecz — Licząc więc Bog
skwałą na współczucie a na ziemi pokój ludziom
dobrej woli — Wy niedadzielem że mnie to kosztowało
około prawie zakładać modlitwa... z któr
pozwolemy się zaliczyć —

Co do książeczków to jest jednaką z pietrzały zagrożona
mi się a więc kupować wszystko — tylko tego
dla dworu... do najpiękniejszego mianuje dla...

…to treba chytro mądro i nie wszystkim kozitom
…nema ni mądrości ni chytrości ni [illegible]
…kołdaszt bude duszne
…pragnie z Wami się widzieć i przyjedzie w Kie…
…to jest po jutrze z Kij[owa] o godz. 10 par train de plai[sir]
…napiszcie mi Waszego adresu bo nie wiem
…mu dać dyrekcji — proszę przeto aby który
…czekał nań w Kielcach a on wyprosi z drugi[ej]
…tam się uda — Jeśli będzie wola Boża to za
…10 dni i ja na pazdzi zabiegnę do Was…

…zapewne wszędzie wcześniej i nabożeństwo
…będę odprawiał ale wszystkie obrzędy zwykłe
…one w Październiku..

[Poz]drawiam Was jak najserdeczniej wszystkie pię…
…i Bogu polecam z całego serca Wasza
…odliczam oddany —

Wasz brat w Chr[ystusie] [illegible]

[illegible]

…[illegible] 1850 —

…Chevalier B.

…przysyłamy [illegible] się [illegible]…

…domu mieszkanie

[illegible]

[illegible] bardzo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
i dziwię się [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] więcej rzeczy [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] co [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

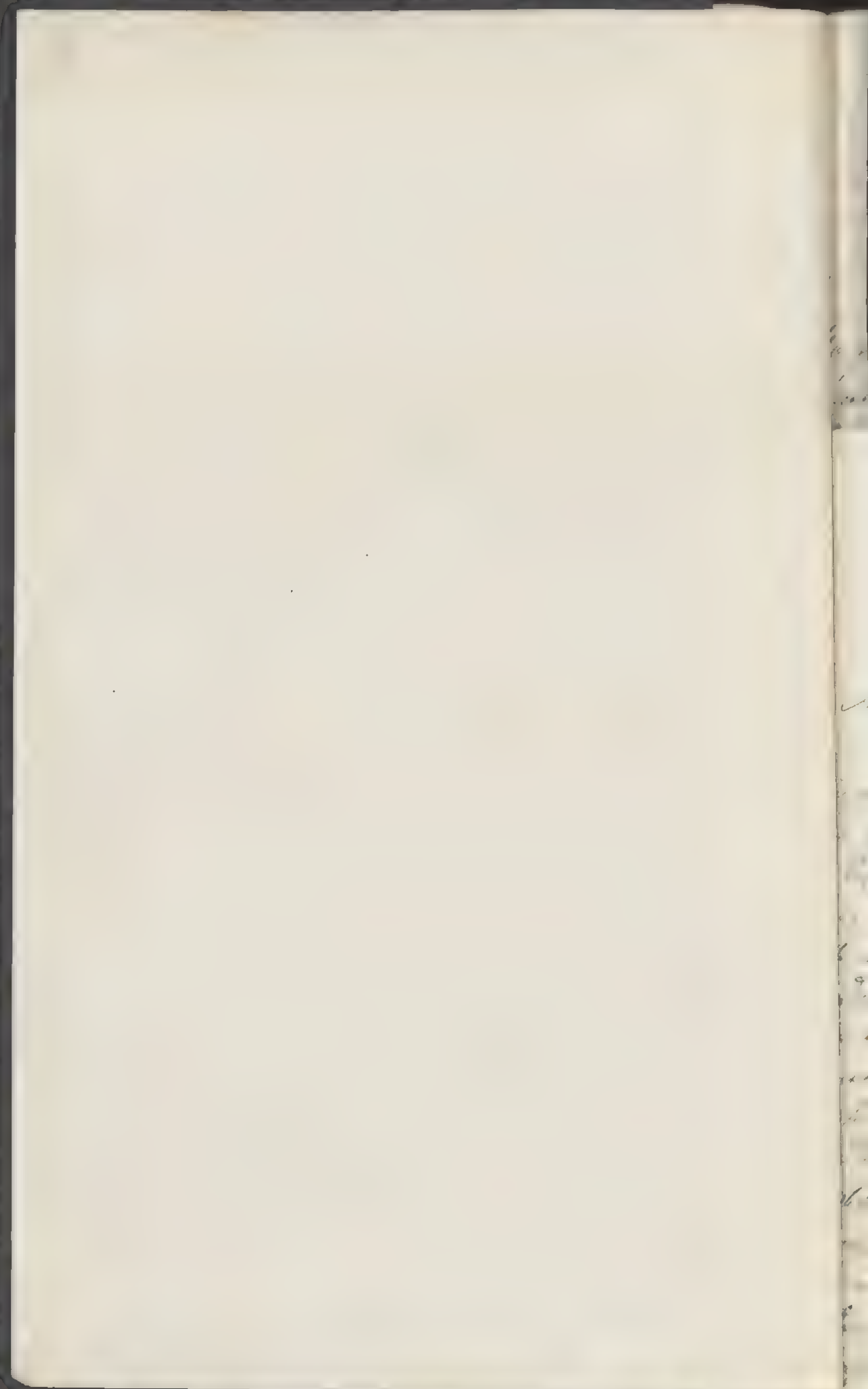
7 Sierpnia 1850.

Moi najdrożsi!

[…]dawno kilka słów napisałem Wam donosząc o nowych
[…]potach a cięższych jak te które dotąd przebywałem z Boga
[…]ja że i te się przebędą z czystym zamiarem dla chwały
[…]pracowania, w sprawie koniecznej i zbawiennej mo-
[…]lawić szedł wszystkim przeciwnościom dopokąd jawnie
[…] woli swej nieobjawi przeciwiającej się rozpoczętym pra-
[…]wszak dotąd wszystko mi wskazuje idę za wolą Bożą
[…]cie kazania O. Lacordaire zostało wydrukowane polec[…]
[…]ili konwiktowi abym Wam przesłał ze 3 exemplarze. Temi
[…]i odebrałem list od Gozzego w którym niektóre uwagi
[…]ważne jak Bóg da że się kiedy obaczymy to ja Wam
[…] przeczytania a myślę że się obaczymy wrychle bo robo[…]
[…]to kaplicy idzie żywo i mam nadzieję za pomocą Bożą
[…] nasze Uspenie Bogarodzicy można będzie zrobić uroczy[…]
[…]święcenie to jest na 24 b. m. Z moją młodzieżą jestem kon[…]
[…]ą się pilnie, przywiązali się do mnie i za łaską Bożą
[…]ją się dobrze jeśli jako mam nadzieję Bóg udzieli mi
[…] dobrego prowadzenia ich w miłości i swobodzie chrześcijań[…]
[…]a szczególniej nauczania ich przykładem. Niewiem czy
[…]ard Wam pisał temi czasy miał on rozmowę z X Superi[…]
[…]ym jeneralnym o rzeczy Towiańskiego w części z powodu
[…]ny X. Piotra. Miał jechać do Baden i potem do Szwajcarii
[…]nagle u XX Zmartwychwstańców zapadł na swój atak
[…]siał u nich przez dni leżeć. Od niedzieli niewidzia[…]
[…]go i niewiem jak tam się ma sądzę, że lepiej bo mi obiecał

dać znać gdyby mu się pogorszyło. – Ptr. Kamieński
dziś może w przyszłej niedzieli do Galicii jeśli zdąży to
przeczytaj parę listów aby jakie stosunki zawiązać – a
tam teraz tak są cierpliwi – Jest tu Jaroszyński z Ukrainy
lub w 1847 w Krzynie biedaki ostępł – zbierano się by
temi dniami – chociaż nie liczę na pomoc wszakże
o tem – koncyji muszę bo mam jeszcze pisać do
skiego który dowiadywał się przez Aleksandra Cha
o miejscu mojego pobytu i chce abym mu kaku
[illegible] potrzebnych mi posłał dla kupienia
w darze od [illegible] – dziwni to ludzie dziękuj by
[illegible] i zapewne są jeszcze i tarłyni miał pisa
tu je przysłał i oto znowu nowa mitręga –
mam się też kochany Bohdanie prosić o list.
daczyny dla Józefa Klimaszewskiego do Nowiń
chciałby on miejsca jakiego w posiadłości Krasi
ukończył szkołę gospodarczą i leśną jak powin
szanie i już mały mając rząd w tym zawodzie
ja chciałem się przekonać o jego prowadzeniu
poleceniem go ks. z kraju nie miał żadnych pa
ale przyniósł mi bardzo dobre świadectwa – od
tu młodej emigracii i od Zawierskiego ze szkoł
skiej gdzie był przez jakiś czas – te świadectwa są
List do Nowińskiego przyszlij na moje ręce –
proszę o rychły odpis – polecam Was wszystkich
w łasce i opiece Bożej i przyciskam Wasz płomienny
i moich wszystkich modlitwom
Paryż 7 Sierpnia 1850.
rue de Monsieur nr 4.

Życzliwy brat w Ch
X Teofil

47

[illegible]

[illegible] – będzie to raczej dla nas prób[illegible]
[illegible]

[illegible]

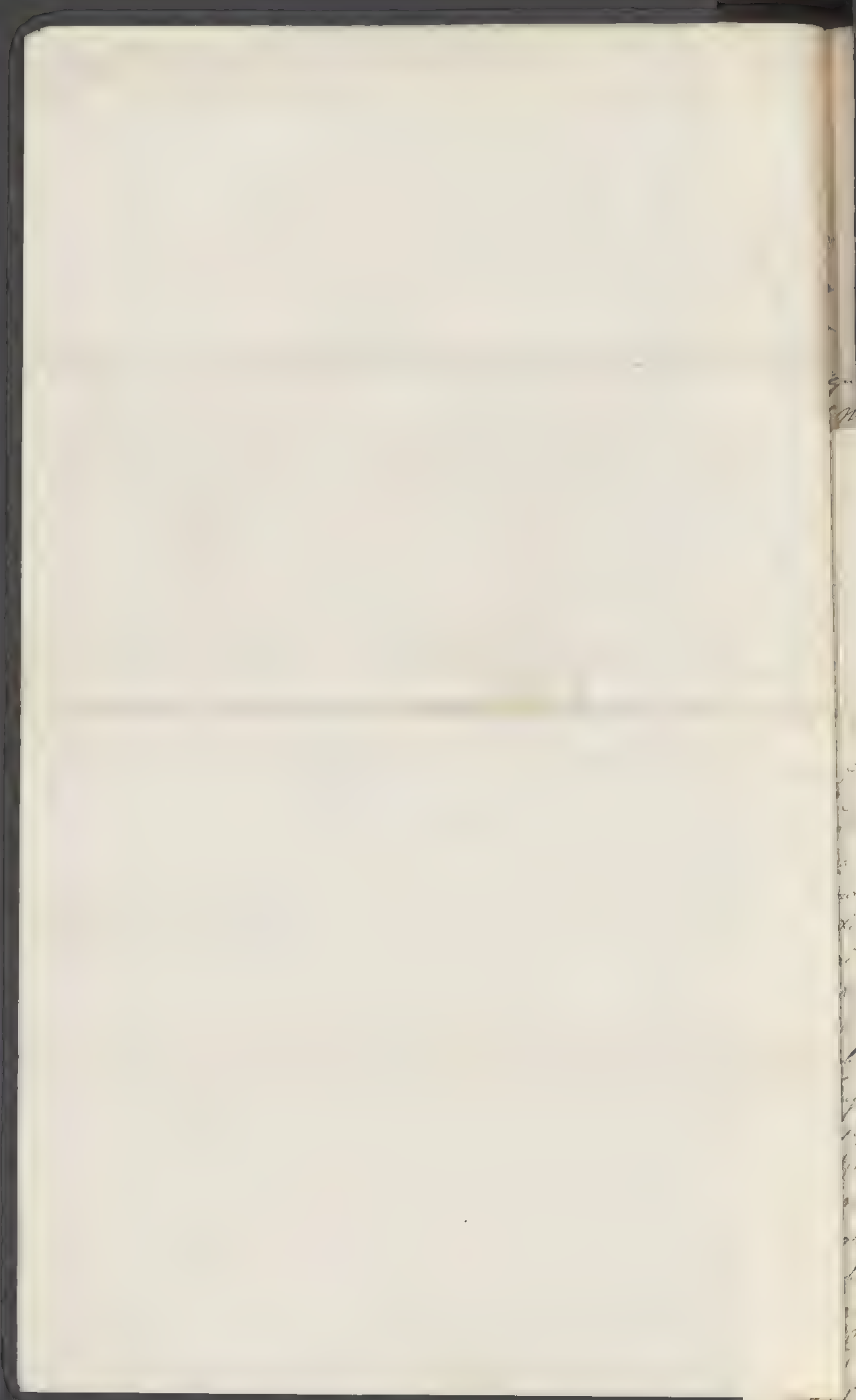
Koniec [illegible]

[illegible]

27 Sierpnia 1850.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

9, 7. 1850. 79

[illegible]

[illegible] przesuwa się [illegible]

[illegible] jedna bardzo ciekawa [illegible] mająca [illegible]

[illegible] wszystkich [illegible] zamiarzeniu to [illegible]

[illegible] za podanie [illegible]

[illegible] i jako [illegible]

[illegible] Dobry [illegible]

[illegible] napisał do [illegible]

[illegible] Domini [illegible]

[illegible]

Jako świadek [illegible]

[illegible]

którejże to [illegible]

Bożej i przyczyni Matki [illegible]

[illegible]

dagu Dzię
ki Wam
wne p
nie przy
erpi
uszaja
yjcie–
by j
na
na te
tali od
Ale
u bar
f każ
nka
się z
ausie
y m
hiewa
ncap
i da
u do
wws
s tu

20 7bre 1850. 1

Moi najdrożsi w Chrystusie Panu!

...ęgu dzięki że ście się doczekali między Waszych gości ...ści Wam osłodzą Waszą miłą samotność a chociaż ...one przyjemnych i pocieszających wam wiadome ...ie przywieźli to przecie ze swojemi milej nawet ...rpieć – U nas tu ciągłe kłopoty które gniotą i ...uszają do ziemi a zapewne trawią już i tak przebo... ...ycie – Niech będzie Panu chwała za krzyż i krzyża ...yby jeno za łaską Jego dotrwać do końca a nie ...ł na duchu nie zwątpić – Szkoda że tak krótko ...na kilka dni w wasze zawitać strony – w zacisz... ...ali od gwaru możeby się nieco pokrzepiło na du... Ale cóż robić niema w tem woli Bożej a widzen... ...u bardziej że usuwające się fundusze a brak nadziei ...ł każą nam ściskać się jak można najwięcej – ...ska tu się rozeszła jakoby Krasicki gdzieś u wód ...się zgrać na 100,000 fr – zapewne to przesadzone ...awsze szkoda zmarnowanego grosza – połowa tej ...y możnaby nadać trwałość naszemu zakładowi ...ieniamy się przybycia jeszcze jednego ucznia z kon... ...Neapola pisał do mnie prosząc o przyjęcie mnie ...i dają mu dobre świadectwo – przyjąłem go byle się ...a dostateczna co niemamy funduszu i prosiłem Ks... ...owskiego o obmyślenie go –
...s tu smutne rzeczy w młodych się dzieją emigracii

przyszło do tego że się napadają i biją po ulica[ch]
tem po prefekturach i sądach ciągną jak powiadają
dzo wielu jedzie za amnestią inni rzucają się do
i Kalifornii a rząd ułatwia wydalenie się z Fr[illegible]
Jadzgowski musi być w Ostendzie bo już dawno
tam przyjechać – pisz żebym sam posłał Kran[illegible]
odezwę komitetu ale niewiem gdzie on przebywa
będę mu adresować list i niewiem od kogoby się
dowiedzieć – w tej chwili wychodzi odemnie X Ka[illegible]
mi zawsze przyniesie jakąś pigułkę – onże przysz[illegible]
donieść mi że ów artykuł 780 przeciwko mnie
wydrukowany w Voix de la Vérité – trzeba by wy[illegible]
i wykazać fałszywość jego a tu niemam czasu
złości i zmęczony jestem a podpory nigdzie nie[illegible]
nikt się nieznajduje któryby chciał dać świadec[illegible]
prawdzie – samemu jednemu walczyć przycho[illegible]
odbijać ze wszystkich stron nachodzące ciosy
Dzisiaj odebrałem list od X. Edwarda z [illegible]
zdaje się że jeszcze tam zabawi jakiś czas – [illegible]
się z p[illegible] Szymanowską – Oswald gdzież tam
na gospodarce – czy który z Was niezagląda
do Paryża – Józef widać poślubił wierność po[illegible]
bleau – Do X. Edwarda małą karteczkę załącza[illegible]
Polecam Was wszystkich Bogu i Opiece Niepo[illegible]
czystej Najś. Panny a siebie gorącym Waszym [illegible]
twom których wielce potrzebuję a tylko ucisk[illegible]
20 Kwietnia 1850 r. Wasz brat w Ch[illegible]

r. Monsieur H.

X [illegible]

X. Kuraś między innemi rzeczami mówił mi że ja [illegible] tworzę kościół, a tego nigdy nie było i pytał czemu nie [illegible] Kości[illegible]

…lickiego który on uznaje za [illegible] Illyrskiego gdzie msza się odprawia po łacinie a ewangelia czyta się po słowiańsku? —

12 9bre 1880 r. J.
rue de Monsieur 4.

[illegible]

Mój najdroższy w Chrystusie Panie

[D]awno słychu od Was ani wieści więcej nie przyszło [illegible]
[illegible] że swojemi czas Wam ulatuje szybko – taką po-
[illegible] szczęście – a nam którym Chrystus Pan przykuwa
każdy dzień do krzyża to nieraz z bólu serce mało
[illegible] pęknie a to pokazuje jak jesteśmy jeszcze ogromnie
[illegible] ziemscy a mało chodzący po ścieżkach świętego mistyka
[illegible] – Czym bogat tym rad to się z Wami [illegible]
[illegible] i kłopotami mojemi. Zacznę wszelako od
[illegible] a zaiste wielkiej [illegible] – bowiem najpierw pozyskałem
jedną prostą a świętą niewiastę która jak często dany
[illegible] Dziękuję poleciłem jej siebie i sprawę
[illegible] na ten cel robiła nowennę z której mi objawiła
wielkie trudności i przeciwności obawiać mnie mają
[illegible] do wielkiej wytrwałości i ufności w Bogu
[illegible] i [illegible] uwieńczeniu pomyślnym
[illegible] moich prac i przepowiadając że za kilka
[illegible] mam w końcu [illegible] dzień
[illegible] – Druga rzecz pomyślna jest że [illegible] w [illegible]
[illegible] innemi postanowieniami mnie zadajcie
[illegible] aby pracę Ojców i oczywiście zajęcie się pracą przez
[illegible] a [illegible] na wszelkie ofiary goto-
[illegible] ostatnia też nominacja kar-
dynałów jest niemałą dla mnie pociechą bo jak [illegible]
uważali różnych się tam narodów ludzi [illegible]
[illegible] niedługo otworzy się [illegible]
[illegible] Kardynalskiego i dla drugich obrządków

co się stanie nową epoką w kościele a podział na
Cerkwi Bożych w jedną katolicką przygotuje spro
świetnością kościół Boży przyozdobi — Wreszcie najw
Daje pociechę niemałą z moich młodych który z tego
całym naszym niedostatkiem, chłodzie i głodzie bias
tni i weseli są — pilni do pracy w pobożności i dowo
serdecznie ze mną spojeni — a Bogu dzięki nie mając
ich ani mędrzec ale w swobodzie chrystusowej prowa
dzę a raczej nie ja ale Bóg sam prowadzi bo to jest
Święta Łaska że takie usposobienia daje im jedno
serca — Tyle dobrych — o złych tu by trzeba pokaźny o
sać — Zapewne kto z moich przyjaciół który ślub go
troszczą się o mnie nieomieszka Wam podać raz a
kulu 9130 w „la voix de la verité" umieszczon ślicz
Zaiste nic piekielniejszego niemożna było wym ini
ani pojąć mogę jak można na świat to puścić mości w
fałszów tyle potworzy — jeśliście nieczytali to w mowi
powiem że z kilku wyjątków oderwanych z mojej je
rusina i mojego kazania a nawet z fałszowa nesto
dziwną sofistyką wyprowadził ten jest mało t inn
iem nieprzyjaciel katolicyzmu polski i cywili co w
Europejskiej że wszystkie co mi pisał synod pełne
ski na swoje przyjąć może, że zdaje się tylko kopana —
zkary moskiewskie i potwarzami polskę i ...
rościół polski przyznaje tenem że ona była kato wie
itd a to wszystko nieposądzając moich intencji, son
nek sądząc moje sumienie niewinnymi wieszarni
Dodając zaraz że wszystko założone z rozwagą osiąg
nowieniem i wiadomością rzeczy — I tyle potwa a co

na pastwę Francuzom — [illegible] ani mnie
sprawy — odpowiedź moja przyszła Wam — Ks. [illegible]
mi powiedział że podziela odwieczny
tego przedostatniemi dniami przychodził do mnie
objaśnienia dla czego nazywam kościół naszym
słowiańskim katolickim i siebie takim księdzem
że słowiańskiego kościoła nie zna, tylko wspól-
[illegible] i grożąc że jeśli odmówię objaśnień żąda
pójdzie prosić o to arcybiskupa — nato pogroził
[illegible] mu aby poszedł do arcybiskupa i że ja za
objaśnień nie dam — Te wszystkie są pigułki
gorzkie a jest ich niemało — [illegible] też się
a z niewielu [illegible] inni słychać z niektórych — O! zaś
trzeba ufności w Bogu aby w tem wszystkiem
wytrwać aż do końca —
współbudowcy [illegible] — grożą niedługo zupełnem
[illegible] zewsząd zachęcają do powrotu to też
jedzie do Ameryki (prawie 80) inni ciągną się po
[illegible] — mówią że Paszkiewicz z żoną tu przyj-
inni zaś twierdzą że tylko sama przybyła —
co bądź [illegible] w wielkiem cierpieniu i wszy-
się kraju z bolu a tu i sposobu pomożenia
—

[illegible] interesem do Bogdana następnym — Leon
znany ci jak słyszałem porządny i dobry [illegible]
żonaty i ojciec trojga dzieci, skończył szkołę
w Alfort — ma na to chlubne świadectwa — z
[illegible] jako weterynarz za rogatką Fontainebleau — Ni-
co sprawia narzędzi niezbędnie potrzebnych w swojem

zawodzie i urządzić aptekę na co wszystk-
ka by mu 200 fr. i z tym mógłby zacząć pr-
wać z korzyścią – gotów nawet zobowiązać się
dania tej summy – niechał się do mnie mel-
że mam bliskie stosunki z Krasińskim – obie-
całem że się będę prosił, kochany Bohdanie
mu dał list polecający do Nowosielskiego mo-
tą drogą co otrzyma – proszę się więc o list
który jeśli dać możesz przeszlij na moje ręce
wiem zasługujesz na pomoc –

Polecam i oddaję Was wszystkich Bogu
Matce Najświętszej i proszę o gorące modlitwy
abym wytrwał pod krzyżem i dotrwał wiernie

Wasz Brat w Chrystusie
A Jełowicki

[illegible]

Il existe, en Orient, plus de trois millions de Catholiques du rit gréco-slave, fermement attachés au Saint-Siége, et seul reste d'Églises naguère nombreuses et florissantes. C'est contre eux que se dirigent aujourd'hui tous les efforts du schisme, secondé, il faut le dire, par l'indifférence des Catholiques d'Occident. Pour résister à une persécution habile et persévérante, ce qu'il faut, avant tout, c'est un Clergé instruit et zélé; et malheureusement les moyens d'instruction lui manquent en grande partie. Pour y suppléer, il a été ouvert, à Paris, rue de Babylone, 69, un Établissement qui reçoit les jeunes Orientaux se destinant à l'état ecclésiastique. Ils y suivent les cours du Séminaire de Saint-Sulpice; et, plus tard, après avoir reçu les ordres, ils retourneront dans leur pays exercer le saint ministère auprès des Catholiques de leur rit, ou même travailler à la conversion des schismatiques. Cet Établissement, fondé sous la protection de Mgr l'Archevêque de Paris, n'ayant de ressource que dans la charité des Chrétiens zélés, on ose y faire appel avec confiance.

Paris De Soye et Bouchet imprimeurs rue de Seine 36

Kochany mój Drogi!

Tego [illegible] sobie nie mnie wybrali korespondenta
to zaraz z początku zaniedbuję się a cóż lepszego
[illegible] choćiaż niewiele mam ważnego nic do
[illegible] Ale tyle mam ~~teraz~~ roboty. Mój ucz-
[illegible] swojego kursu - jednemu idzie dobrze ale
[illegible] strasznie ciężko i z powodu przedmiotu
[illegible] języka i z łatwego wypadania na dwóch
to sobie [illegible] muszę i godziny trawić aby mu rzecz
[illegible] wytłómaczyć co mi zabiera cały czas — Ale do rzeczy
[illegible] znowu zapadł i bardzo ciężko tak że dokto-
[illegible] a mia już trzech wątpili za jego życie - i tylko
[illegible] nadzieja - jednego dnia puszczali mu 3 razy
[illegible] potem cokolwiek mu się polepszyło ale jeszcze
[illegible] nadzieja —
[illegible] podróżny kr. Władysław o którym i duch stra-
[illegible] był - przyjechał tu od dni kilku ale nie wiedział
[illegible] adresu mojego dopiero dziś przyszedł ale mnie
[illegible] zastał, ma jutro przyjść o południu więc po rozmo-
[illegible] będę mógł coś o nim napisać —
[illegible] niedzieli był na mszy Kraszewski zdaje się że
[illegible] wydał kartkę wziąwszy bilet na 200 fr.
[illegible] mu dał drugi na 500 fr. polecił mu nadto abym
[illegible] przyjechał ponownie rokiem obiecując władzy

szczodrej nas uposażyć – Wspomniałem mu że rozu
by było utworzyć bursy tak dla missionarzy jak
dla młodzieży cywilnej dla których byśmy nikiedy utworzyć
gimn. co rzecz nader ważna i o czem bendzie myśleć –
Tem się z sekretarzem ambasady Francuskiej z
także o tem mówiłem on mi odpowiedział że na
chętnieby się także przyłożył i kilka bursy dla
słowian utworzył ale inicjatywy nie weźmie
przyłoży się gdy już osobno się utworzy –
W Gazecie ks. Gorzyńskiego umieszczono
przeciwko mnie w którym Gurowskiego To
go i mnie stawia razem na jednej szali – pod
i w Czasie krakowskim był także podobny ar
a wszystko z jednego pióra JKO tylko anonim
zdając sprawę z artykułu „la voix de la ve
organu jak powiada Arcybiskupa paryski
Zapewne wiecie już o śmierci Pana Cezarego
w Laklaye – Mój dzisiejszy dziennik głosi
już jest wydrążona [illegible] dla wszystkich
granków [illegible] był wbyt na [illegible]
Oto wszystko co wiem – Całuję Was w
najserdeczniej i pozdrawiam całą rodzinę
Panie i opiece Twojej i przyczynie Waszej pani
siebie Waszym modlitwom

Wasz życzliwy w Chrystusie

27 8bra 1856.
rue de Monsieur 21.

X Terlecki

8. Cały dzień nosiłam list i zapomniałam wrzucić do skrzynki – więc dopisuję jeszcze kilka słów – Władysław był u mnie dziś długo gadaliśmy i postanowiliśmy nawi[illegible] nas do Was we wtorek bo 5go [illegible] mówił mi Władysław że wyjeżdża [illegible] z Ukrainy —

P

16 9 b/1850.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

90

Moi najdrożsi!

Kilka słów Wam jeno piszę aby Wam donieść
[illegible] poniatowski jest tutaj - dzisiaj
[illegible] go mówił mi że był w Berlinie
[illegible] tu przybył dla ukończenia interesów
[illegible] z miesiąc - mieszka wtymże
[illegible] co dawniej - mówiłam mu żeście
[illegible] nad jego stratą: wypytywaliście się
[illegible] go. - U nas nic nowego przynajmniej
[illegible] nic nie wiem - spodziewam
[illegible] z Ministerium otrzymam chociaż niewiel
[illegible] wsparcia - biedny X. Dąbrowski co dawniej
[illegible] przełożonym szkoły Chełmińskiej dostał
[illegible] wczoraj podałem w imieniu
[illegible] księży polskich prośbę do Arcybiskupa
[illegible] umieszczenie go w jakim domu wariatów
[illegible] się była wieść o rewolucji w Berlinie
[illegible] i abdykowaniu króla ale się dotąd nie
[illegible] - polecam się modlitwom

[illegible] 9bra 1851. Waszej Wielebności brat w Chrystusie
[illegible] Monsieur 69. X. Kil[illegible]

[illegible] 29 u nas będzie śpiewana msza
[illegible] żałobna ___

[illegible]

Paryż 4 Grudnia 1850

[M]ili najdrożsi w Bogu!

[Po]nieważ chcieliście abym Wam udzielił wia-
[do]mości o 29 więc co wiem napiszę - Na zgroma-
[dzenie] zaproszenie które 28 i 29 dnia zmarłych
[...]nia rozesłali a które na mnie i na wielu
[...]ch bardzo złe zrobiło wrażenie - przypomni
[...]wiary nie chrześcijańskie - msza była o 10½ w
[...]t Severin gdzie młoda Emigracia powinni[...]
[...]się zebrać o 11. w szkole polskiej na Batignolles
[...]prócz młodzieży kilka tylko osób było, i X. Wa[...]
[...]ski miał kazanie a mszę X. Wiewiórski ka-
[...]iejszy kapelan szkolny - U mnie była także msza
[...]na o 11½ i miałem kazanie o posłannictwie
[...]i w którem mówiłem że dwa były posłanni[ctwa]
[...]dane polsce okrom wspólnego wszystkim na[rodom]
[...] chrześcijańskim to jest zniszczenia królestwa
[...]go w sobie a tu było obrona chrześcijaństwa
[...] na dziś jest odjęte i apostolstwo to jest
[...]szerzenie prawdy Bożej na inne ludy do cze-
[...]śniejsze cierpienia są namaszczeniem.
[...] około 50 polaków - z tego co mi mówili
[...] się że byli zadowoleni - O 12 godzinie
[...] [illegible] z l'assomption msza cała
[...]ostatniej [illegible] i supplikacie - było osób
[...]00 jakie wynieśli wrażenie nie wiem
[...] nie widziałem nikogo z tych którzy by mi
[...]li zdać dokładną relacię - Owoż wszystko

o 29 – Teraz co do listu X. Edwarda
przekonany że on żąda z najlepszej
wiary i uważając słuszne jaki nauka Tow
na na jego zwolenników ale za radą X.
iść niemogę – bo w tej nauce rzeczy które
z nauką Chrystusa Pana i kościoła je
rym jedynie złożona jest nieomylność
rzeczy pogodzić w żaden sposób niemo
jest przeciwdziennie duszy – nowy wypadek
którego chrześcijaninowi a tem bardziej
bez powagi kościoła przyjmować się nie
jest i druga rzecz ważna to jest jakieś
wanie się niby na zewnątrz kościoła –
gać aby rzecz ta była przedstawiona ko
ni uważają sobie za obowiązek ale przyj
jej za prawdę przed wyrokiem kościoła
imiem i niemogę – Jako chrześcijanin ja
powinienem wszystko robić z sumieniem
więc czego w sumieniu niemam tego
mować niemogę – a lubo kocham i
ciem X. Edwarda wrzeczy niesiąkliwe takie
ani jego ani czyjegobądź świadectwa przy
niemogę – dopokąd rzecz wyjaśniona nie
6o zaś do sprawy której się jadem zdaje
że to by jeszcze mi utrudniło a może by

Dzieło które podźwignęły z woli jako żadny
powinienem ochraniać, i szanować
niemu w tym duchu napisaną do X. Edwa-
namawiać by aby rzeczy powierzo-
nym i pod decyzją Kościoła poddali
X. Arcybiskupa jest dobre ale to zpra-
wie rozwiązać ku decyzja Arcybiskupa
dały i następstwa, a myślę że dziś temu
pierwszymi, niebędzie miało powagi
z racy tego rodzaju ich ona wymaga-

ny ogólnych nie wiemy prócz tego co dzien-
pisze a co i Wy wiecie.

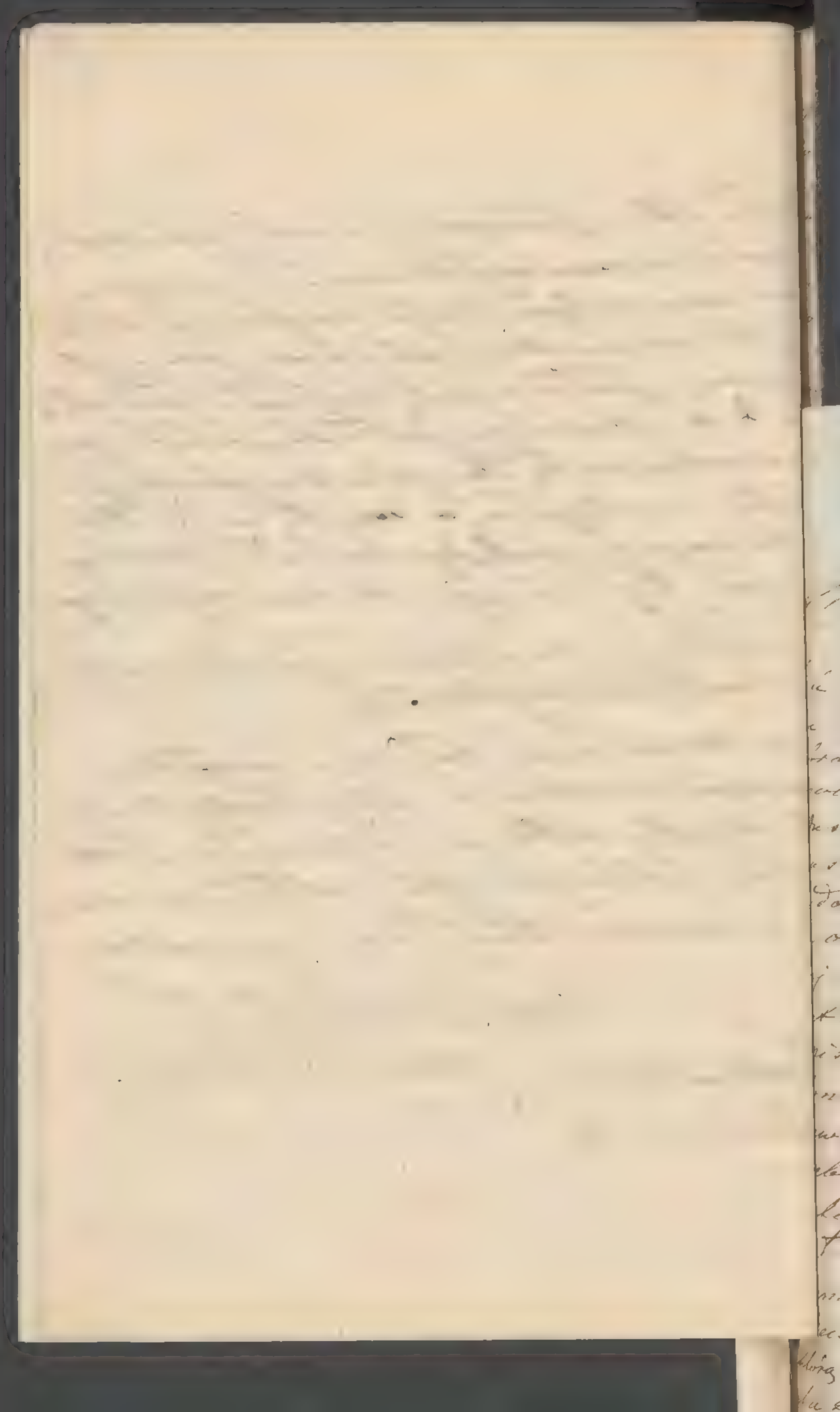
z Wami moi Najdrożsi. módlcie
pragnę za mnie bo mi tyle Łaski Bożej
trzeba aby wytrwać i odpowiedzieć obo-
wiązkom jakie Pan Bóg nałożył na mnie.
ję Was wszystkich Łasce i opiece Bożej

Wasz [illegible]

Grudnia 1850 r.

Brat X [illegible]

[illegible] 21.

26 X 1850. 106 1)

…ieni Najdroższa w Bogu!

…ę mi pilno z Wami podzielić się Dobrami
…Bóg dał wieściami nadziejami a czam
…brak na wszystko – trzeba mi koniecznie jakiego
…wnika ale gdzie znaleźć takiego żeby się zupe-
…wszystko myślą i celem – Owoż z wieści radości
…stępną. X. Biskup z Zagrzeba odpisał nam upro…
donosi że nakazał modlitwy w Diecezji i składki
obiecuje corocznie powtarzać Bogdajby się znalazło
…j naśladowców – Jaki myśl nasza zrobiła postęp
…t w Krzyżnie sądzić możecie z tąd że jeden był
…isjonarz biskup z Abisynii który jest z zako-
…nu kapucynów) otrzymał od stolicy Apostolskiej
…zwolenie aby on i wszyscy jego missionarze
…Abisynii trzymali się we wszystkiem obrządku
…lejszego prawiedził on nasz instytut i bardzo się
…t myślą – Jest tu dawny książe jiarny którego
…nazwano w Drążnie przysiadł dwa razy do nas
…ecz to co mu zostało z kaplicy naszego obrządku
która miał u siebie ofiarować do naszej kaplicy
…i zostać członkiem naszego komitetu – Mam
…u siebie teraz jednego księgę nawróconego któ-
…rego uczę katechizmu i jeśli go Bóg pobłogosławi
…go ochrzczę – Mojego młodzieńca z Konstanty-
…nopola oczekuję codziennie – przytem pisze mi
z Konstantynopola że ktoś jeden grek który przy
…łat sprawował obowiązki sekretarza ogólnego

ułaskawienie pani Ilias za[illegible] —
być do naszego zakładu i zostać katolikiem […]
spotkania z nim mówiły [illegible] także z korpora[…]
który także ma zamiar — X. Sadoc w Szwecji […]
nieprzyjaźna jeszcze ale prawie p. de Moni[…]
aby miejsce jego zastąpił owoc w ponie[…]
Da Bóg byśmy mieli zebranie — Tyle co o[…]
moich —

Co do zewnętrznych mało co do mnie należy […]
niedawno dowiedziałem się że XX. Zmartwych[…]
mieli myśl założenia Collegium polskie[…]
w Rzymie dla kształcenia księży — myśl tę pro[…]
wał przed [illegible] Montalembert a zaw[…]
obiecał szczodre fundusze na założenie i utrzy[…]
mie ale podobno kardynał Antonelli wszyst[…]
rzył — Zawsze chcą iść z góry — myśl to dobra i da[…]
potrzeba by było robić i nie przy[illegible] ale same[…]
i zacząć od tego aby mieć ludzi i nauczyć się […]
wadzić dziś gdy wszędzie mają przeciw sobie […]
Czasem niedawno fundusze za mojej [illegible] ani w […]
gmachy nieporadzą — Mówiło mi że mają […]
nowicjuszów teraz ale tylko jest przez to i nie[…]
mało się — Zrobili byli wezwanie a prawdopo[…]
szczęśliwa myśl otworzenia kazań dla Polakó[…]
w Chapelle expiatoire — pozwolili je ale przed […]
użyciem znowu odwołali — przyjechał X. Kał[…]
był u mnie ale niezastał — niewiem przeto […]
go opuścić spowiednik — X Edward przysłał […]
ręce list do X Arcybiskupa który wręczyłem […]
tam jego świadectwo dla T. ale wykładu […]
niemając ma ja pod Kozydłem i włóczka — i […]
głównie jest — ja prosiłem aby ją rozebrano.

i tego ważne powody bić sumienia sąsiedniego
one a pomimo szacunku jaki mam dla każdego
wsza świadectwo jego dla mnie niewystarcza
akże by najmniejsza wątpliwość użyję będzie
naukę do X. Edwarda nie udziejesz mu bo ra.
i nie mam chwili wolnej a obiecuję ta
krótce przybyć może wolę już szukać jego powrotu.
wczorajszy Xięży było nabożeństwo i kazanie
moje kazań pierwsze na nowy roku i na
króli- kazanie miał X. Aleksanderski
podobnie - pół Gruchotilska [illegible]
dziecko bo leży - U nas były także msza
pragnę to jeszcze nie nasze święta i szczęśliwa
kolędy chórem męskim we dobie leży...
korzystaj był u mnie Władysław którego
szwagra dawno nie widziałem bo ciągle
Mor w swojem atelier i pracuje że go
zastać niemożna —
wszystko w ręku — Teraz zasyłaję
tylko wszystkich was Boga polecić
nowym roku i światłach pewnych
wszystkich naszym drogiego roku życzę
a serdecznych łask i błogosławieństwa
i itego —
Nie wiem czy dostała Mama wieści że
ale szwagra krają wymarz. decyzję —
pilnuje Was Boga i całą rodzinę
w niebie pamięci i modlitwie Waszej
jej modlitwy Teraz wam serdeczne jej
niezmiernie. Bądźcie zdrowy Jezus Chrystus
1880 — (wasz Brzózka ... zawsze

13 Stycznia 1851 1/2

96

Moi najdrożsi w Bogu!

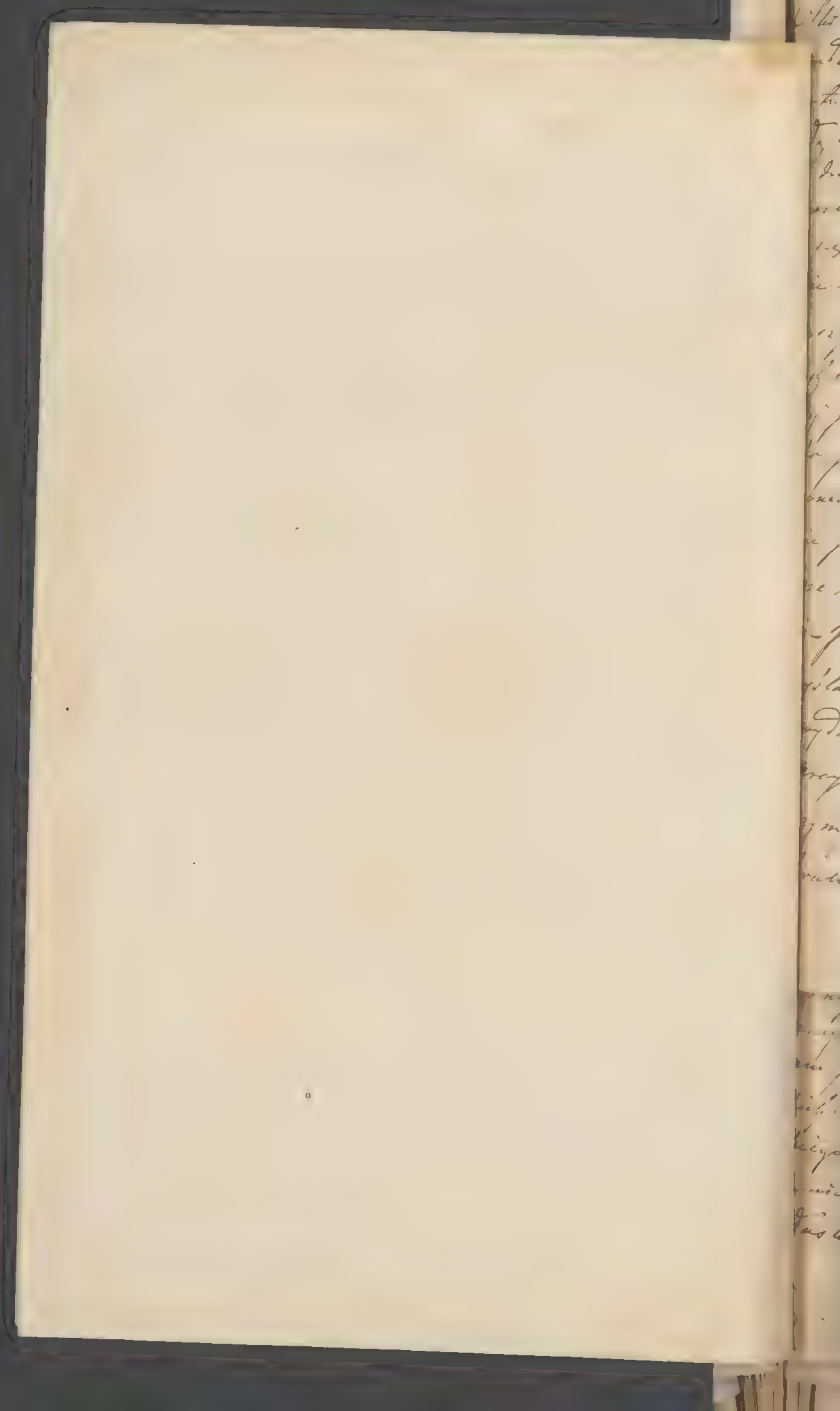
[...]słałem że temi dniami Bohdan będzie we Francyi
jak mi o tem mówił przeto się nie śpieszyłem
z pisaniem tem bardziej żem się pilnie zajmo-
wał wyprawieniem listów do Rzymu: do Turcyi: do
[Rzy]mu do Ojca ś. z prośbą o uznanie nas legalne
[...]dania pod zarząd propagandy i do listu innych
[...]ów na wschód zaś z prośbą o parę Bułgarów
[...]parę Kościołów aby już zakładać naszemu na
[...] prawdziwy i rzeczywisty jego kolor — Z Br. [illegible]
[...] się dał mi 2000 fr. czem możemy pociągnąć
[kil]ka miesięcy za łaską Bożą — obliczając niezaporni
i na dal — Znaleźliśmy się w sąsiedztwie dobro-
[czyn]nych zakonnic Benedyktynek które nam przy-
[sy]łają kwiaty do kaplicy, ryżu, kaszy, [illegible]
[...]dy itd. i 50 fr. — Niech im Bóg wynagrodzi sto-
[kro]tnie łaskami i błogosławieństwem swojem —
[...]liśmy raz zgromadzenia naszego komitetu
[...] którem nic się nie zrobiło — prosiłem aby odzieli
[...]mieli zaproponować rządowi druk liturgii
[...] naszych a części które między nimi zrobili konku-
[...] wyłącznie w Turcyi — i drugą rzecz aby zapropo-
[no]wać utworzenie i danie mi katedry języków
[sło]wiańskich przy bibliotece narodowej — Czartoryjski
wyprowadził z sobą Zamojskiego który sam[...]

a teraz ministerium rządu więcej trzeba
ijszej chwili – Może też i komitet przyjąć
X. Fador zajmie się gorliwiej tą kwestią –
przyjechał tu X. arcb. Grabo ma Whiten w
jeneralny Biskupa Sydońskiego miał tu
msze – schyzmatycy zabrali im pierwszy k
Tu więc chcą budować nowy i tu przybył
się o składki –
Z kraju ani emigracji nic nie wiem – stos
z nikim nie mając – tylko to słyszałem że
ich wszystkich wyprawiają pewnie do Angl
a z tamtąd do Ameryki –
Dziś po Łacińskim Kalendarzu nawróceni
s. Pawła – pamiętałem o Was przy m
i bo wiem że tę uroczystość zwykle w
Niezapominajcie o Waszym w Chr
kapłanie Was wszystko gorąco Łasce
Bożej i przyczynie Najś. Panny

Wasz w Chr. P. Kr
X Teil

O. X Edwardzie mówią że ma tu przy
z Rzymu ale niewiadomo kiedy –

25 Stycznia 1851 –
we Babylonie biy.

17 Luty 1851

Moi Najdrożsi w Wiedniu!

[illegible]wne już zbierałem się pisać do Was ale mimo
[illegible] naszej ochoty jestem w ciągłym zajęciu
[illegible]dzi gotujący się na examen trzeba im pomagać
[illegible] było robót innej — niech wszystko bogu na
[illegible] tygodnie. Polecenie Bohdana dopełniłem prenu-
[illegible] Notatki zaprenumerować [illegible]
[illegible]skiemu o przeglądzie nie nie powiedziałem
[illegible] nieczytelnie z nim — przysłał mi dla
[illegible] rachunek który załączam —
[illegible] spraw. Bóg dał tylko pociechy przy mi-
[illegible] kłopotach bez których być nie może dla
[illegible] pociechy po krótce ja nadmienię — Ksiądz [illegible]
[illegible] potrzeba się wydać naszej sprawy — zaczęli mi
[illegible] roku przysyłać „[illegible]” [illegible]
[illegible] przysyłają kilka artykułów i o nas, [illegible]
[illegible] nieprzyjazny [illegible] — Gotują się do [illegible]
— piszą nam także że [illegible]
[illegible] nam [illegible] przyjąć wszystkie księgi
[illegible]dania — Otrzymaliśmy też parę listów jeden
[illegible] Prymasa i [illegible] namca
[illegible] najpiękniej oświadczyć i donosi że na [illegible]
[illegible] otwarcie na [illegible]

diecezii naszego obszedłem również jako wizytator
i wizytować missionarzów naszego obrządku
Drugi od Biskupa z Durazzo z Albanii
serdeczniejszem współczuciem wyrażamy
że nic ważniejszego nie większego dzisiaj
konania nad sprawą tą być niemoże —
mamy gościnę jednego O. kapucyna missionarza z Trebizondu który przybył tu
naszej missii — Jest on jeden z tych których
moskale wygnali z Gruzii — Mieliśmy
tną wiadomość o śmierci X. Biskupa
kiego z Chełmna który tak szlachetnie
stawał tak dzielnie — w piątek tj 21. b. m. odprawiamy żałobne uroczyste nabożeństwo za
go duszę w naszej kaplicy — jeśliby tak
był w Paryżu na ten dzień to prosimy
wspólną modlitwę — O śmierci X B.
kowskiego zapewne już wiecie —
Wedle polecenia kochanego Bohdana
w piątek zeszły mieliśmy śpiewaną

Jego i Was wszystkich intencyą — Nie
[zapo]mnę w Nt. Dm. des Victoires, bo w tem
[...] i u nas przyjaciele wielki a moi tu
[...] musieli iść do szkoły — Msza będzie
o godzinie był na niej Gorzczyński
[...] jego pokojem swoim Skowronkowy [illegible]
obiadek i zdrowie kochanego Bohdana
i jego bliskich a serdecznych wsp[...]
— kiedyżeśmy byli na mszy w Nt.
des Victoires gdzie na tę intencyą
[...] onej zamówię — —

[...] obłapiam Was wszystkich w łasce i pokoju
Bożej pozdrawiając serdecznie
Oddając się Waszej pamięci i sercu

Wasz w Chrystusie
Brat
[...] lutego 1851. X [illegible]

[...] rue de Monsieur

Za pensyą wikaryuszowski zapłacił 12 fr.
X Sądzę wrócił zawsze równie gorliwy
ze swej strony 500 fr. na nasz dom i
200 à compte — pisali dobrawszy i przysłali
100 fr —

1851

Moi Najdrożsi ko Bracie !

...m się niespokoił długiem Waszem milczeniem
... wreszcie odebrał kilka słów od Kochanego
...Pana a mnie ciężko się zebrać do pisania
...kiem ciężkim gnieniem w jakiem się znajdu
...jeszcze do tego miałem dwóch chorych z których
...mił jeszcze niemocny a co gorsza że już po
...dobrać zapadł on to płucną krwią — myślałem
...że to Was na imieniny z dwoma moimi młodymi
...ich trochę przewietrzyć jednego po examinach dru.
... po chorobie - ale oto examin się przeciąga na
...jutro i we Czwartek a chciałbym mym młodym
...zrobić wakacji owoż może być że wyjedziemy
...we Czwartek wieczorem a w sobotę po wszystkiem
...będziemy - dla tego na wszelki wypadek prosimy o
...mienie gdzie niedaleko Was trzech osób choćby
...nej stancji na dwie noce byle niedrogo — Ściskamy
... i szczerą chęć przyjechania i ustnie a serdecznie
...powinszowania — za nim to nastąpi od nowy
...tel nas przesyłam Wam serdeczne życzenia wszy
...kiego błogiego i tu na ziemi i w wieczności
...niebieskiej i wszystkiego błogosławieństwa
...ask Bożych i na Was obudwoje i na wszystkich

Najdrożsi —

Ponieważ mam nadzieję że się zobaczymy [illegible]
o wszystkiem co się u nas dzieje pomó[illegible]
a jeśli przybędzie dobrych nowin nieco
No donoszę że niedawno u nas zapowiedzia[illegible]
dawne gracy przybyli (Księża i młodzi dru[illegible]
schyzmatyckiej z konstantynopola chcą [illegible]
kami zostać) ale cóż kiedy tem grackie[illegible]
rodzice drugiego języka nie znają a ja [illegible]
nieznam więc ~~ze~~ milczkiem gramy za[illegible]
dojdziemy do zrozumienia się — przy[illegible]
mi też czwarty młodzieniec zdaje się [illegible]
chłopak — ale niebów uczęszczany z [illegible]
Konstantynopola — kuzynem jest teraz w
Liverpool i myślę że wciągnie do nas —
tra rzecz jest — oskarżenie mniemam [illegible]
zdaje się bo szepczą u schyzmy i [illegible]
nie sobie [illegible] — mię pyta[illegible]
mnie [illegible] ale sam wprzedzałam i
prosiłam jak ~~wszystko~~ szybko oskarżeni[illegible]

Żegnam Was i Drogą wszystkich[illegible]
a jeśli P. Bóg przeszkody jakiej nie [illegible]
szłby to we Towarzystwie się zobaczymy [illegible]
módlcie się za nas — Wasz w Chr. P. N. [illegible]
[illegible]

wieść zdrów ... i dość niewidziana
pisał wprawdzie i ja długo nie
pisałem na jego list — dziś piszę
z smutną wieścią że w Angielskiej
niebezpieczeństwo dawno zacznie o jej
ocenę w skutku rozmówimy się

— [illegible]

26 Kwietnia 1851 16

Moi najdrożsi w Chrystusie Panu!

[Ch]rystus woskres, Chrystus Woskres, Chrystus
[w]oskres — Zbierałem się ciągle powitać
[Was] chociaż piśmiennie tym pobożnym i radosnym
[...]mianem powitaniem i w żaden sposób ani chwi-
[li] drej wolnej nie miałem – nawał różnej roboty
[...]ołów i rzeczy pośpieszających zwalił się na mnie
[...]ytkuje mi niedawno. Chociaż więc późno ale
[...]szczerze; szczerze w duchu dzielę się z Wami święco-
[nym] jajkiem życząc Wam wszystkim wszelkiego bło-
[gosł]awieństwa Bożego, wszelkich łask a pomyślności
i szczęścia, a szczególnie tego byśmy co najrychlej w naszym
[...]wie jako stolicy patriarchatu katolickiego wszyscy
[Sł]owiańskiego gromko zaśpiewali przy odgłosie wszy-
[stkich] dzwonów Chrystus woskrese iz mertwych
[...]m się dzielili święconem jajkiem –
Chciałbym Wam dużo pisać o naszych tu rzeczach bo jest
[...] niemało do wypowiedzenia, ale w mojej głowie
[...]ik w trybunale to nie wiem jakie to w tem było
[...]ie – Iwaś naprzód niepocieszony [illegible] bo ciąży
[...] drogę od nas – nie przysiadł dzieci jedne
[...] na nowo i potem napisał coś który mnie napisał
[...]mnie list dziękujący za starania podjęte i tłu-
[macz]ąc się że przyjść nie może bo wyjeżdża z ojczyzny

–

Do Marylki – Dowiedziałem się później że zna
ku będzie z ambasadą rossyjską – Drugi został i
stale w przedsięwzięciu pomimo że Xiądz pisał i
kii afirmuje męczyłaby podróż i przesady i przy
dzie i o konstantynopola odebrałem o nim
bardzo przychylne świadectwo więc postanowiłem
jść go do kościoła na dzień 5 maja jeśli
li – w dzień jego imienin Sgo Jerzego według naszego
-danza 23 kwietnia – Chciałem to zrobić z jak największą
uroczystością aby to na niem głębokie i trwałe
wrażenie – Arcybiskup któremu dzisiaj przedstawi
dał błogosławieństwo i pozwolenie na obrząd
zaprosić Nuncjusza który mnie się przychylnym
zuje – Na wielkanoc niespodziewając się abyśmy
gdzie zaproszeni zrobiłem małe święcone – Na
i na święconem był Mickiewicz – Krasicki i
nastu młodych polaków – Pani Grocholska wydała
bardzo suto święcone ponoby do 200 polaków
nych jedzono i tańcowano od południa wieczór
ło się do południa nazajutrz – szczęśliwi tego świata
wią się wesoło – ja niebyłem zaproszony snadź
to przyjęcie dla starych co dla chłopców pracują – Książę
wyprawił święcone dla młodej emigracji i przyj
się w klubie – Jadgzowski zaprosił mnie na jedno
gie ale u młodych być niemogłem bo było w godzina
mszy s. u mnie – Do klubu poszedłem ale X Koło
ski który miał święcić zabawił się u Pani Grochol

gnid się o półtory godziny więcej niemożna tu się
dział bardziej że ujrzałem wielką ciemność dla
panków i podpanków emigracyjnych — miałem
pierwszy raz na ostro z X. Szczęsnym Władysł. — który za
mówić z pańską pogardą o popach więc mu na
że w was jest zawsze stary grzech szlachecki polski
się szczerze w piersi nieuderzyłem i niepodałem bra
tym popom bez który nieoddadzą się od was — i kaza
tury zdaje mi się że nie niebędziem jak się wyrazić
X. Cabos pobożnej bardzo polski bardzo mu się o tej rzeczy
i tłumaczył że ona jest bardzo szkodliwa dla religii
pobożności — wiem z tem tentura iż ja więc dziwny
się z tego to wychodzi — Niechże im Bóg odpuści bo niewiedzą
Te prześladowania dla nas jeśli będziemy umie
nich korzystać bardzo pożytecznemi być mogą bo nas
w miłości cierpliwości i spuszczaniu się na Boga —
nas znowu jak uprzednio co nas pokrzepiło
czas — Widziałem się też z X. Bore który zaraz
wyjeżdża do Konstantynopola — przyrzekł mi on wiele
dołożyć starań aby sprowadzić onych dwóch księży Bul-
którzy są zupełnie gotowi do przyjęcia katolicy
a ogromny wpływ wywierają na całą Bulgarią
Pan Bóg nam w tem poblogosławi to wielką nam
się, i niemała przysługa kościołowi — trzeba się o to
modlić — Umówiliśmy się z X Bore o inną rzecz
ważna dla nas — XX. Lazaryści założyli teraz w Algie
na ogromną skalę dom dla katechumenów arabów
i ze wschodu muzułmanów przysyłać mają

ale na wschodzie zdarzają się im też ciężko schyzm[...]
stowiaumi i greccy pragnący zostać katolikami [...]
mają gdzie podziewać i byliby zmuszeni wyjść [...]
taliję do Algiery ale że nasz dom istnieje więc go [...]
uważać jako dopełnienie swojego zakładu i do[...]
syłać wszystkich schyzmatyków a zgodnie starać [...]
i o zasilanie nas funduszami — B. był u Arcy[...]
pa aby mówić z nim o naszej rzeczy — Arcybisk[...]
mówił mi że był rad z jego wizyty — pierwszy [...]
Książe Cadore był i poznał się z Branickim [...]
talije dla naszej sprawy przez niego będziemy [...]
mieć prostsze i naturalniejsze stosunki z [...]
Chwi się rozpisałem a skończę się na brak czas[...]
szczerze kocham, mocno oddając się Wam wszystk[...]
Panu i opiece Bożej i przyczynie Najś. Pan[...]
Moja wszystka młodzież pozdrawia Was ser[...]
i życzy Chrystus Wodzires — Młodzieniec z [...]
nu jeszcze nie przybył i nie rozumiemy co [...]

Bóg z Wami

Wasz Brat w Chr[...]
H Semen[...]

26 kwietnia 1851.
4 rok do Morawiec

Jeżeli byście 5go Maja byli w Paryżu to przyjdźcie
na naszą uroczystość — —

104

11/

Mili Drodzy w Chrystusie Panu.

...ie Filip kapucyn missionarz z Trebizondu którego
...anie widziałeś u nas pragnie pan, gdzieś zatrzymać
...w Fontainebleau – a chociaż go zaprosiłeś, żeby jednak
...przez Ciebie napisać przez niego do Was – szczerze [illegible]
...jego życzenia – Wróciwszy z Belgii był u nas kilka
...[illegible] – W moim zakątku nic niezwykłego stosunkowo
...zatem mam jak wiecie mało z kłopoty przeciągnę [illegible]
...trzech naraz młodych mam chorych i niedomagających
i sam niedomagam – Pan Bóg ciągle pod krzyżem nas
...niech Mu będzie chwała – Miałem drugi list od [illegible]
...donosi mi o niektórych świeższych pracach literackich
...oni o kongresie filologicznym słowiańskim i przy
...bliżeniu ku sobie narzeczy słowiańskich – W odpowiedzi
...dam mu z tego względu obawy moje aby to nie było na
...Moskwy – Panu słowiańskie tylko na drodze katolickiej
...yść niebezpieczeństwa dzisiaj groźnego zaborowania
...ckiego przez Moskwę – Co za ja piszą że się [illegible]
...[illegible] . Z Galicii nic zoś nie piszą ani więcej o nas
...ni niewzmiankują – Domyślam się że nad [illegible]
...pokoje.

...ście zdrowi [illegible] Was wszystkich [illegible] i [illegible] Boży
a siebie Waszym gorącym modlitwom ...

Wasz w Chr. [illegible] Brat
X [illegible]

18 Maja 1851.
4 r. J. [illegible]

17 Lipca 1851

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.

[illegible] Wam się przez Wilczyńskiego [illegible] [illegible] [illegible]nemi [illegible] domowemi [illegible] chwili [illegible] [illegible] [illegible] jego [illegible] zapisu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] przyjaciel [illegible] i [illegible] to mnie zajęło — Wola to Boża [illegible] tem cięższy dla mnie że on właśnie z najmłod[illegible] [illegible] najwięcej się [illegible] a [illegible] jest [illegible] najpodlejszy — i nam najpiękniej [illegible] — [illegible] do [illegible] wielka dla nas ofiara [illegible] [illegible] jest temu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na wszystkie [illegible] i używać po [illegible] [illegible] — [illegible] go zatem wysłać do [illegible] [illegible] naprzód [illegible] tam wszyscy naszymy [illegible] [illegible] Jakubowa Józefa prosząc o staranie się dla nie[illegible] [illegible] na czas [illegible] [illegible] [illegible] skromnie porządnie a nie drogo — dziatki [illegible] [illegible] [illegible] i dla nas o staranie jest [illegible] dla nas wszystkich proszę — [illegible] pierwszy [illegible] ślad — Nasza gromadka powiększyła [illegible] rossyanami schyzmatykami jednego wziąłem [illegible] głównie dla tego aby za łaską Bożą przeciągnąć [illegible] — dobre daję mu świadectwo — [illegible] prosty [illegible] wojska do poznańskiego w 1848. i [illegible] [illegible] daję mi na czas [illegible] w opiekę [illegible] na [illegible] [illegible] — [illegible] dobry — [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] a jeśli Bóg pozwoli to tym czasem przyj[illegible] do kościoła — dobry znak już jest że przylgnął do nas —

Tak więc jest nas obecnie dziewięciu a fundusz nam
nieprzybywający kromia jakiś nadziei – ufamy w opiece
Boga – Byli tu obecnie X. Biskup Luquet i X. Wodtke [illegible]
jadący do Niemiec dla widzenia się z synem – X. Dziewa[illegible]
powiada że z Krymu nie mają się teraz spodziewać [illegible]
ina wszystko niepewne w rozbiciu i tylko (oprócz [illegible])
o swojej pewności myślący – więc i to dla nas bardzo
Za kilka dni oboje wyjeżdżają każde w swoją stronę [illegible]
quet do Rodiny a Wodtkowicz do Niemiec – [illegible]
sał do mnie niedawno z Kazury z wabikiem ja[illegible]
kiedra młodego Tarnowskiego do nas – dubrowego [illegible]
odpisałam że go ochoczo przyjmujemy – z resztą na [illegible]
obietnice – Bóg daj aby się ziściły – X. Kor[illegible] pisał
dwaj XX. Bułgarscy na których wielkie jeszcze [illegible]
liśmy już nie przyjadą bo jeden umarł a drugi [illegible]
bili i przełamali obietnicą biskupstwa – Był [illegible]
p. Kalm z kraju z wielkiem wzruszeniem dla p[illegible]
myśli Bóg by dał aby jak się oświadczył może co
zrobić – pojechał teraz do Niemiec, i ma być w
nie obiecał mi przywieźć syna – Z kraju [illegible]
wiemy już o zabraniu 25 księżów na sybir[illegible]
kiemi z należeniem się X. Władomińskiego przy[illegible]
jakoby o odwadze X. Zielińskiego Biskupa [illegible]
skiego – Z resztą nic nie wiemy bo z nikim [illegible]
stosunków – krajowej stronie wiadomości ja [illegible]
nie czytam; nie czytam nikogo – Dziś mi były
szwajcaric mówił że Herman Potocki jest w
tej przejażdżce – [illegible] i kilka innych [illegible]
polskich – P. Augustowa Potocka [illegible] –

...przyczyna się krzątać chce postawić komitet
...wydawać dzieł X. Wasilewskiego także tam wszy
...stkich nawet co niedziela mieć nabożeństwo tylko
... X. Lizewat nauki bo wszyscy wielkiem od swego kaza
...nia kład — bo ma za widokiem swoją kaplicę tak niewin
...pytany na to dla wielu względów — przybyli tez
...z Krakowa między niemi X. Niewiadom...
...brodą jak mają wciąż on według świadectwa
...już upierać nazywam ku z mężczyznami
...z myślą wydostania się. nie wiem tylko słyszałem
...jest w Montmorency w instytucie za...
...się St. Hyacinthe — gdzie ma być ze 46 młodzieży
...tam stopień zajmuje i co za cel — nie wiem —
...jemu i niemam [illegible] żadnych stosunków a z resztą
...rzeczy te są tajemnicą stanu — Gadzzowski
...Vichy — tam też Branicki i X. Cador — wkradła
...jak nie widziałem — Oto wypisałem
...znanem — daj Boże — a Bóg wydostał
...niechaj będzie ze wszystkimi wami a wydostając
...postawieniem swoim bohatyrem wyjęły was po
...— pamiętajcie nas w modlitwach waszych i
...chowajcie — jako serdecznych druhów
...pozdrawiają was wszystkich od siebie
...wszystkich miłych moich —

pokorny i kochający was
Bohomolec — Hipolit Terlecky

...1851.

...de Mr ...mieciowi —

...już niejedno — list jaki i dobrze
...nic do tego! —

17 8bre 1851

Moi Najdrożsi w Chrystusie Panu!

ę od Was słów kilka, bom obarczon kłopotami
zajęciami — Szczególnie za ustanowieniem się
[illegible] nadbudowaniem przyszłościowej niedzieli
mieszkaniu to mi czasu zabrało niemało.
rugą biedą jest niedostatek całego
nie w kasie 250 fr. a jak nie dadzą mi
się opłacać to nastąpi golizna święta, ale
my w Bogu nadziei. A Bóg tak miłosierny
uści nas chociaż mu ładnie służymy.
Ks. Herman pokazał mi swoim czy przez jego
ą córkę z którą w dalszych jestem stosunkach
a mi się to otrzymać od siostry jej Bra
y, obiecała już na jutro do nas na mszę,
ie — Widziałem się z P. Czerkowicz miała
nas być jutro i zamówiła na swoją in-
tencję mszy — i P. Mikulskami przyjechała
ę jeszcze P. Czarkowska, która z nich
kiedy mnie przez chwilę wybiegła zarazem
niej wyprawiła — Jeśli kiedy o nas tam

zakładające — straszyli na wsi policyjn
p^nej Grocholskiej ponoć ma być 29 b. m.
ski wstąpił znowu do kwatery Grochowskiej
tego zapewnienie że miał miejsce —
bieżą że X. Ściorzonim ma opuścić zakło
wiem o ile to prawda uszczęśliwi niewątp
że są nieukontentowania — Dworza
dy kolejno poznaną ich — Tymczasem stała
kościół zbierają się i już ponoć są zna
żone — Mówią że X. Aleksander jedzie
mu — szlachty pełno uwięziona pot
wiedziałem z Galicji Mączyńskiego i
skiego — Z Galicji mieliśmy dziś wia
że rząd zabronił nam przesyłać [illegible]
ki książek a więc i obietnice pieniężne
na niczem — O uwięzieniu Adama po
to jest o przyczynie nic się dowiedzieć
można — z Krakowa miałem przy
wiadomości że mój syn który był tam
nie chory i zupełnie bez nadziei prawie

17/109

...ligimi wydrowiał przyjeżdżają mi go z
...mieli obadwa będą musiał przyjechać
...łaciowego — U nas Bogu dzięki wszystko
...i za łaską Bożą coraz lepiej. By...
Gadzowskiego słowem się że od szlachty
...dostać grosza niemoże — Owoż wszy...
...o wiem — Ministerium się zmienia
...nieim czy polityka zrobiła co dla
...wielkiego, będzie u niej same przyzna...
...pijcie i przypilnować — piękna za pan
...oziałem do niej Bogumiła i nie
...ny czy co zrobiła — Bogumił przyjechał
...aby tu przyjechać już niewiem wcale
...lepiej niż się zwyczajnie [illegible]
...zawsze jak będziemy mogli [illegible]
...dopomożemy
...i Bohdanowej i Ciaci mojej naj
przyjemniejsze wspomnienie. dzieci całuję
...smas obydwoje i polecam się Waszym
...modlitwom którychem
...potrzeb[illegible] Wasz [illegible]
...1851. Najczulszy
...Monsieur Pani -

17/9bre 85.

110

…ui najdrożsi w Panu.

…iem się zbieram i zebrać nie mogę pisać do Was
…poty i zatrudnienia tak obarczyły mnie teraz że
…nie chwili wygospodarować myśli nie mogłem — Strasznie
…szedłem boleści — upadek wielki na siłach moralnych
…bicie tak mnie ogarnęło iżem do niczego zdatny nie
…a i dziś jeszcze do swobody przyjść nie mogę, i nie tak
…ko wrócę do niej — pojmiecie moją boleść kiedy Wam
…wiem że tak się było u nas wszystko rozchwiało że
…ało nie przyszło do zupełnego rozbicia zakładu a
…raz jest to połatane ale nie naprawione całkowicie
…naprawi się aż się zdołam wyswobodzić z ciężenia
…cha emigracyjnego na nasz zakład — zrobiłem [illegible] po-
…dają się woli Bożej ale ze straszną w sercu boleścią
…moje położenie było podobne do owej matki której
…wyrywa z łona dziecię i w jej oczach okrutnie go mor-
…je — Chciałem rzecz całą opisać Wam szczegółowo [illegible]
…nie mogę, tak to mnie jeszcze boli — Wypadek tylko
…li był że Wolski i Skrzypiński odeszli a mało nie
…brakowało aby Bogumił i Julian tegoż nie uczynili
…Przyczyną zaś tego pomijając rzeczy domowe niby [illegible]
…będzie było ciążenie ducha emigracyjnego na nas
…wyrobienie duchowne, nierozpołączenie się z myślą

gdziemy więcej niczem porządzać – dużo znacz
tych wielkiej władzy – mało podniesienie się i
nie się w biegu – Da Bóg za zobaczeniem się
o tem bo pisać mi niepodobna – powiem Wam
że wyjść nader trzy przedświętam którzy mnie
o ziemię – przeciwnego ze służby – niech się dzieje
Boża – snadź to męka moralna była mi potrze
potrzebna dla oczyszczenia większego myśli na
władz kiedy Pan ją dopuścił na nas –

Przy tej mojej biedności i kłopoty materialne
obarczające – X. ks. Leibkowski tygodni i nigdy go
niemogłem – napisałem mu o naszem położ
i żadnej odpowiedzi – Tu znowu biedności kłopo
załatwienia których biegać męczyć się trzeba z
mnie tak mi trudno o Damie, gościnne – Dalej kłop
na którem Austryacy paszportu dawać niechcą
gracyjny i drugich rozlicznych niemało –

X. Edward pisał do mnie dwa razy z drogi i z
gdzie teraz przebywa – Dowiaduję się że Wileńscy
XX Zmartwychwstania ale do mnie ani razu niepisa
nic niewiem bo się mało z nim widuję z Polonii –
Kończę polecając się tym gorętszym waszym modlitwom
Pan mnie doświadcza – polecam Was wszystkich Bogu i

19 9bre 1851. uniżony w Chrystusie Brat X Terlecki
4 r. de Monceau

16. Xbre 1851

Moi najdrożsi w Chrystusie Panu!

[illegible] nie zbierałem się pisać do Was — pewnie
[illegible] z Wami boleściami mojemi — krzyżami
[illegible] mnie Pan dzisiaj — dzieliłem nie z siebie
dla słabości i nigdy inaczej — o jakże byłem więcej
[illegible] się pociechami — może po ciężkich przejściach
[illegible] Boże dozwoli mi tego — jedne po
[illegible] przychodzące trudności i zajęcia tak
[illegible] czasu że w żaden sposób na kilka
[illegible] zebrać się nieprzerwanego choćby [illegible]
[illegible] dzieci przypominać mi, a list do Bohdana,
kochany Bohdanie on wyjaśni [illegible] i gorą-
[illegible] poznać się — biedna dziecina — dobre serdu-
[illegible], chociaż [illegible] czytania — mnóstwo [illegible]
[illegible] do mej głowy — Dał mi Pan w nim wielką po-
[illegible] ale i boleść niemałą bo ciężko słabuje na wodną
[illegible] w piersiach i w kilku chorobach płucnych które
[illegible] — zapewne w jego wieku jest jeszcze nadzieja
[illegible] patrzy ze strachem i lękam się aby Pan nie
[illegible] na chwilę ale zabrać go z sobą — wola
[illegible] to ciężka boleść ale niech się wola Pańska
[illegible] — to mi jeszcze przydaje więcej zatrudnienia bo pi-

Synowstwa naszej mojej całej rodziny. — A
i ten list od trzech dni zaczęty i skończyć nie-
tak ciągle mi przeszkody nachodzą — Kłorzytam
nie do [illegible] który ma być 16 Stycznia. [illegible]
się wszystko udające 9/7 potrzeba zawieść
do komissii trudniącej się tego rodzaju dzie-
omal że niezmiernej wszystkiego o [illegible]
sprawiedliwy wielkie bo jeszcze niemam te[illegible]
gotowych ani też damy gustownej. Do
wiesz jak trudno dobić się wielebnej [illegible]
ledwie dwa razy go znalazłem i zawsze o
z najlepszemi chęciami ale teraz zajęty [illegible]
mi trwożeniami — nawiązałem rozmowę na [illegible]
szy ale chwili mało w niej go utrzymać
głem a przygotowałem się o kwalsiem posła-
niu pomówić — bo rzeczy tak składają że
na wiosnę lub w lecie pojechać do Krynicz[illegible]
ły a tam przedstawić się niemożliwym [illegible]
kazania [illegible] statuy — ha nadzieja [illegible]
rzyć bardzo przyjmie przyjaciele o tem i o
innych rzeczach byłby wprzód mówić lecz
abym trzeba na Gubin — [illegible] pamiętna
dać za ten wspaniały 1000 f.r. i bardzo

127
113

jeno za 200 fr. porządnych a i ten i termin
mój się zbliża —
Ja Ci podziękuję mój kochany Bracie
serdecznie dawno tego listu — za te
wie dla tolerii moich z których bogaty
umiał jak na chrześcijanina i kapłana
i korzystać — Wdzięczny moją wielką
jam po tłumaczeniu ale ufam w miłości
katolickiém że otrzymam, ufam że Pan Bóg
dopomoże przyjmie lub tego innego
tego celu — ufam całą wiarą — niechże Ci
wynagrodzi tę jałmużnę jaką przynieść
mój Duszy mówię Ci że wynagrodzi szczodrze
wnie w niepomiernym bogactwie miłości
swojego — dziś twój przebiegający za tem
— Bóg niech Ci zawsze zapłaci —
Uniżenie pozdrawiam Cię serdecznie zawsze
dziś mówię do ciebie ale niedający mniej
Matjenne Twej — Józefowi i dzieciom
i rozumieniu serdecznie polecam twojej
modlitwie Duszę i sercu twojej o
wiarę naszej pamięci i modlitwie
Twój w Ch[rystusie] P[anie] N[aszym]
1851.
Brat X [illegible]

Institut
Slave Catholique
Rue de Babylone, 69.

Paris, le 15 Janvier 1852. 1

Wielmożny Pan(?) najulublennyj w Bohu!

[Z]a szczastja na zdorowja tuju na nowyj rik — [ko]lady(?) tam u nas teper koladujut bo i Wam [ja](?) po naszomu zakoladuju i tym bilsze szczo [Ba]t'ko(?) wże prybichła do nas s pomnożenij Waszoi [ro]dyny nowoju dotyczoju — synom — Nechajże Wam [ja]sam Boh hoduje na chwału swoju na potichu [ro]dytelam i otczestwu — nechaj wyroste na krypkoho [mo]łodcja szczob hotow(?) (zdatnyj) pid szapku i szablju pe[re]z ruku zdujady(?) udarżaty — atamanskuju wsoj(?) [bu]ławu ... — a my stary wiłdidy szczoby(?)my za joho [pa]nstwa spewały(?) w cerkwi stawrij(?) pocztorskoi [mo]ły(?) Boże, swjatyj krypkij pomyłuj nas —
[D]obra bude nasza propowid' na jakoś bidno prodow[ża]jet sja — bowim u nowist' zbiraju szczeryj(?) szczedroty(?) [ale] wsi penżaly(?) bo małosznu(?) zabraty a tu wże dowżnyj [ja] 1350 frankiw — taka wie(?) dola nasza korowały(?) [b]uj(?) [kl]onat(?) — Ja za teje djakowaty Bohu ja taki i chwyl[i?] [ne] somniwaju sja szczo dilo sjo ... nas czysto(?) ... [ro]zprostranyt sja i wydyk(?) płody izdast[y] [dl]ja(?) cerkwy i dla ... — i teper wże pra

vyhlitaun ucustryjskij dokadujetsja vokan
tyłko tai mysli i sama dumajet posydity missionar
nasoho obrjadku do storojan budiłkij - Cholim bym
ichaty do tymu moźeb mojna vdorizaty zatverdzen
nasoho zamedanija a kupno chotilobym peredom
s. Otca plan vitoho ditanija - a se Boh zadorjy
bolęzniju dotyny - stawcie duje vzdalnew - tjażko
jemu i chodyty - taki Charpentier imonsiydy ka
ne slabost zbilszajet sja - dychanije duze tjażko
O tjażkij to krest - szczob Hospod Boh prynjaw joho
terpływenyj krizhi moi - a mylostyju swojoju
plaw meni w tych tjażkostjach prawetytelnych na moj
neudolnost - wsa meni kajet sja sumno stawoti
ne pokojahne wiedomo - szczodni proliwaju slo
pered Bohom i za dolynu i za sebe szczob vmit
dobri krest nosyty i prynjaty wolu Bożiju i
daty sja jij - Molyte molyte userdno Boha za nas
oboma -
Kazhu vam teper o obidi u Archiereja - ti
to samym lachy vidradyty sja vid otec swo
budyt jaki staryj Kudzymi aby pocznuczij buw
na obidi tob z soromu pid zemlu schowaw sja
pisty wie pany na jidin - Obid buw wedlyj
szczos 20 czy bilsze Udoj - 8 svjaszczenykiw z
myrjan mesju kotorymi knjaz Czdom - stawnyj
flevista zabuwam imeni autor feu feu - do Molu
rozglajena, duwach Sogur i druhi - Pr. spisyg
idatyme na nioho - synowec Archiereja prych
do mene i kaje twojeho krali jeszcze nema archi
chocze joho pry sobi posadyty - idem jeszcze i now

...nih Archierejew każe meni – szczo j kniż Strabiżne
...łas sja – może ne pryjde – aż se nechaj j peredomowy
...archiereja i każe szczo jichaw aż na ostrow s. Ludo
...ko Dunaja tam buły archierejstwo – Bł i idem
...obid'njoi izby – sam archierej pidaje ruku moju
...Br. – ta wże raduju szczo sja natoż dobrzja jakuj że
...ujisjący francuzkuj – porjadkuw jako pry sobi – posli
...nuw obiceme taj do mene howoryt – ja tobi iskaju
...siwaś – i posli – no to dumajesz pojichaty do
...ma! – a wże tomu szczo maty z jakoi bocgli
...ngaty racz z Br – i szczo tam wże pry obidi jomu
...kazaw ale jakoś ne pe dumaw to jomu budu – po
...obid kniaż ladeno każe meni szczo jakoś wy
...hajat sja popraobuju jeszcze ja z nim i ide do
...iako i howoryt jomu szczo je mnoho ludej ku
...ryi chotiwby zrobyty składku i utwerdyty tim
...nyctwo naszoho zawedenija na wsi obłada
...sja na nioho Br. i treba wże tomu kniaź po.
...ty – Br obiszczaw szczob a tim druho treba
...wnyty – a kniaż to pryjide do Keba – dobre reczy
...i wczera utra jidu na seło i ne wernu sja aż za
...tyj dni – tak sja i rozijszly – a koły wże Br. wrnaw
...na kapelicuj Archierej schwatyw jobo za ruku
...sawiw na kanapu i sam usiw i naczaw perest..
...laty szczo meni jidnczomu w tym kiniec tam
...bahaty jakaś posadu – osnowanija jakoi pewno
...ta naszoho zawedenija tomu każe ty szczo
...ponoś persznu dobrodiktanu i osnowatelkam
...edanija seho i obiciajesz sja utwerdyty ji
...dper stałoho szczaś powynenes zdijaty – posli

zalitykam i mene i razom komerujtyśm[o]
nijakoho ne doweradyśmo kromi oświdczenii p[o]
koho soczynstwija dla dila soho i obicerani[i]
zrobyt wse szczo bude moh. — Z tim rozijsty
sja kożdyj w swoju storonu — z nedylei bk..
ni kafli dwyżku —
Ot wzbudzabamemu sja — wydno starokeu d..
Zabuwene Josyfowi skazity szczo kupywe
u kertkiw za 8 fr dla jeho wnuczky za
djakujet jomu a szczo nicho dopytujet
Starsza sestra żalyt sja na nju za kedy
witrepanija — neuwahu — nedbałost' b..
u.ti adeny naszerhu slowa i slucho zu..
nija pozdorowlajut Was serdeczne i
ju sowokuplajut sja w kaladi wsoho
dla Was i wsich myłosti i błahosłow..
Bożoho —
Pozdorowyjte czest. moju i pozdorowlaj..
naid Dr Vyte i skażyte szczo Bohu za nju m..
ku sja — Dity pacidujet wid mene —
Widaju Was wsemohuszczomu Bo..
i preczystoi Diwi Bohorodyci —

Wasz wo J. Chr. bl. U.
Brat Stepan Torlec..

116

Paris, le 185 .

M

J'ai l'honneur de vous prier de vouloir bien assister au Sermon de charité en faveur de l'INSTITUT SLAVE-CATHOLIQUE, qui aura lieu le dimanche 16 janvier 1853, à deux heures et demie après midi, en l'église de SAINT-LOUIS-D'ANTIN.

Ce Sermon sera prêché par M. l'abbé COQUEREAU, Aumônier de la flotte, Chanoine de Saint-Denis.

La quête sera faite par Mesdames

La Duchesse DE VALENCE, rue de Clichy, 28 ;
La Baronne DURAND, rue Saint-Nicolas-d'Antin, 48.
La Comtesse D'ESGRIGNY, rue du Cirque, 15 ;
La Comtesse DE CHAMPAGNY, rue Belle-Chasse, 15 ;
LÉGÉ, rue du Vingt-Neuf-Juillet, 7 ;
Melle NOÉMI DE LAFITOLLE, rue de Greffulhe, 5.

Les dons seront reçus chez Mesdames les Quêteuses et à l'Archevêché

12 Lutego 1852.

Kochany mój Bohdanie!

piszę ci bez zwłoki aby się nie zaciągnęło i
tem nie pozostawać naszego długo przemilczenia
to mi się teraz wszystko zdarzyło — co do kłopotów
mi nigdy nie brakło większych wszakże nie
łem kiedy dzisiaj — wszakże już tak zbity
manowany jestem tak upadłem na duchu
jeśli mnie Pan Bóg niewesprze swą łaską
nie wiem jak dalej ciągnąć będę i przyszło mi
porzucić świat i zagrzebać się gdzieś tak
y już tylko sam na sam z Bogiem w pokoju
kilka chwil które mi jeszcze zostają prze
-biedy mówię ci nowych kłopotów nie
łam to nieporozumienie owych zakołów więcej
ale boleśnych bo tych mam codzień podostatk
im i w domu i za domem — Mój syn Bogu
dzięki ma się nieco lepiej wszakże choroba
trwa ciągle — Dał mi też Pan Bóg nieco i
pociechy — zapewne już wiesz że na 3 króli
ciśliśmy mieliśmy dwoje nawróceń
uszka ów młodzieniec który był z nami
w Fontainebleau i jedna młoda rusin
ka — a oboje nawrócili się szczerze i serde
ynie kazanie do chrzcin było we 11 dni

później bo 10 Stycznia miał je X Dubo...
bardzo mało było ofiar z okazyi i przyjacie...
podobnie szczególny ktory tylko 1000 fr. wie...
tyle potrzeb — Odebrałem też mały zasi...
od Biskupa Zagrabskiego 300 fr. i od...
kowarskiego 100 fr. — pisał do mnie pły...
X. Topalović wikary jeneralny tego i ...
go a mój dobry przyjaciel — Jest on pr...
rem w seminarium. donosi mi że w...
seminarium za nasz zakład się modli...
uczniowie zrobili karbonky w której ko...
w niedzieli jeden grajcar dla nas skła...
jest ich tylko 18 — list ten rozczulił m...
i pierwszy raz — miałem też list od...
Patriarchy Chaldejskiego z Mosulu ...
U swoich w ogóle spotykam jak przed...
obojętność, i ci co na pierwszy raz jak...
gorliwość okazywali dziś stygną — a naj...
mniej są ci którzy najbliżej nas z ...
zmartwychwstania
Od X. Edwarda nie dawno nie miał...
bom i do niego nie pisał nie mając ...
nigo na to czasu bo już kilka razy p...
do mnie nieże trzeba by obszerniej ...
napisać — O artykułach X. Hieron...
pierwszy raz wyczytałem z twego ...

Dubociaż niedawno widziałem się z X.
kam który mnie nawiedził i przyjął
wet z naszą przeszłością niezmierną – Zawsze
sertybule sądzić nic nie mogę nie mając go.
i jednak X. który mnie zrobił że piszę
gdy rzeczy mnie nie zapytał – byłbym mu ra
ab aby tej strony nie zaczepiać bo to rzecz
pilna – Sobór Zamojski jest wyrażeniem
Dawniej ustatyczniowania naszego kościoła
ward wydanie i zgubny bo chociaż w nim powa
że się jeno bardzo mało zmiany wprowadza
Dał atoli powód późniejszym zmianom.
est on obowiązujący o tyle tylko o ile się
zgrzeczniej dawnym postanowieniom ko-
da – kto brzmi nawet dobrze papieżem
la utwierdzającym rzeczywiście sobór – Sobór pro
edniezonalny nie ma prawa zmieniać
nieprzyjaciel – poprawiać to co sobory powsze
chne postanowiły – gdyby jaki sobór prawem
postanowił wprowadzenie języka
Domowskiego do liturgii – każdy by to nie
obowiązywać? Z resztą tylko w pro
wincjach dawnej polski był on przyjęty
dieciezjach na wszystkich istniejących
przyjmują go – i nigdy nie był obowią
zującym – co do mnie nie należę do żadnej

…szy i w sobotę odprawię – syn mój i młodszy
…rowienie Wam zasyłają

z dziecinni którą go przyjęły niezmiernie
wcale w obowiązkach poddania się one
bardziej że przyjęcie go byłoby zabiciem
całej rzeczy boby zniszczył o najdłuższą jakiej
chowaniem w zupełności obrządku tak
sobie powszechny Florencki zawyrok
możnaby wywrzeć na schyzmę – ale po
rzeczą rzecz to dziś drażliwa – nierozważnie
ją podnieść X. Klarowski bo to może
bić i na słowiańszczyźnie pobudzić
i szkodliwem być dla Kościoła – Wszystko
nienowa to rzecz już w sobie przeszedł
dane na mnie zaskarżenie do Ojca św.
niszcz sobie zawiejski – kto? niewiem
bo mi nieopisane – odpisałem był na
obszernie do Krzyżan o tem –
Prosiłbym Cię wszakże Kochany Bohd
abyś mi lub przysłał lub przywiózł
pierwszą twą bytnością w Paryżu Nr
przeglądu z artykułami X. Klarow
obaczę jeśli można bez obudzenia drażli
ści odpowiedzieć to odpowiem – jeśli
to dam pokój –
Panią Zaleską i Józefa serdecznie po
zdrawiam – dzieci całuję – polecając
was wszystkich łasce i opiece Bożej
a siebie modlitwom i sercu wasze
12 lutego 1852. X. [illegible]

marca 1852. 137

Moi Najdrożsi w Bogu Józefowie!

…nadszedł dzień święty Waszego patro-
…dzień święty dla Was - jakżebym ja
…y duch nie miał o nim pamiętać?
…miał w nim naprzód zanieść
…szych modłów za Was do Najwyższe-
…serdecznie polecić Was tak przemo-
…przyczynie Waszego i Patrona - wszakże
…cając Was opiece niebieskiej nie mo-
…potem nie przesłać Wam szczerych
…życzeń - wszelkiego szczęścia doczesnego
…wiecznego - wszystkich miłości i bło-
…gosławieństw Bożych - Wam samym
Waszym rodzinom - i pociechy z dzie-
…których rumianków daj Boże oglądać
…dali - Z mojemi życzeniami łączą

podobnej życzeniu mej tym i w...
moja młodzież —
miałam list od pn Czartkowes...
z Lyonie dzignali ją P. p...
rowie, jadą razem tylko na...
Odebrali wiadomość o śmier...
p. Kalinowej w Krzymie...

Polecam Was Panu i opie...
Bożej a Ciebie i nas wszy...
modlitwom i sercom Wasz...

Wasz brat nie...
X Ant...

Pania Bohdanowa najserd...
pozdrawiam dzieci całuję —
Myślałem przyjechać z synem...
tak się okoliczności zbiegły że...
mogę ruszyć się — Niedbaj naj...
obrażliwy bo teraz mi spieszno —

26 Czerwca 1852

121

[Mo]ci najdroższy w Chrystusie Panu!

[Dost]ałem od moich chłopców list więc do Nich i do Was spotem kilka słów załączam — przede [wszyst]kim zaś dziękuję Wam serdecznie za troskliwą [pa]mięć Waszą i opiekę dla mojego syna — Bóg niech błogosławieństwem swem szczodrem wynagrodzi [t]en dobry uczynek — co przechodzi tylko mówiłem [...]ić Recamier który Dawniej zaleca zawsze [ś]cisłą dietę — jak największą wstrzemięźli[woś]ć w pokarmach grożąc za niezachowanie tego [prze]pisu wróci chorobę i daleko groźniejszą ją uczyni. [Proszę] więc Was o powściąganie go w jadle — niech się [u]czy panować nad ciałem —

[U] nas nowego taż sama bieda i kłopoty — [p]isał[em] do Alexandra K. przedstawiłem mu jakom podołał [najl]epiej potrzeby nasze obecne itd. i otrzymałem w odpo[wiedzi] [...] zgadnijcie wiele? ja spodziewałem się najmniej [...] fr. a tymczasem dostałem tylko 200 — tak to nad wie[lką] nadzieję nas zawodzą — podziękowałem mu i za to [bo] mógł i nic nie dać i wtedy niemiałbym żadnego pra[wa] narzekać — widno że P. Bóg chce nas doświadczać [gd]yby chciał byłby poruszył jego serce i skłonił do [hojni]ejszego daru — Bogu więc chwała i dzięki za to. [Te]raz cała nadzieja w ożywiających się naszych [...]milicjan; jak tylko statuta zostaną wylitografowane

przyszły je Wam bo spodziewam się że zechcecie do tem bardziej że modlitwami kołatać będziemy do dzia Bożego o nawrócenie schyzmy.
Polanija się rozjeżdża z Paryża. Padoszy wyjechał ubiegłym tygodniem. On sam każdemu przeprasza że nie był w Fontainebleau na obiedzie u mnie ale ot jak zwykle drobne kłopoty i zajęcia przeszkadzają zawsze. W jesieni ma wrócić do i wtedy niezawodnie nawiedzi Was. Zapewne że X. Hube przyjechał z jakąś Panią Borowską ciężko chorą. Nie widziałem go jeszcze i może nie bo pono niedługo tu ma bawić ale jedzie z tą chorą do Niemiec do wód kranzenach. To wszystko wiemy z posłuchów bo z Xięgami Zmartwychwstańców rzadko się spotykamy.
Jest tu także X. Jerzy Lubomirski zdaje się małżeństwo jego z Księżniczką Jej przyjdzie tka. Zabawi tu czas niejaki i ma z księstwem na wieś gdzieś koło Vichy gdzie X Witold znajduje się. Smutne bardzo wieści powiada z Galicji. Ucisk tam wielki na polaków i rusinów. O X. Przemyskim Łacińskim bardzo bolesna rzecz wid. Miał zrobić akt upokorzenia się, zaparcia się ... pienia wszystkiego co robił a poddania się rządowi i w sposób bardzo niski.
Napotrzyli były wieści emigracji wieścią odjęcia tego zasiłków rządowych ale Bogu dzięki były ne wieści i próżny były popłoch rzucił. C. wrócił z Krakowa widział się z Wielogłowskim

przygotowania do szczęścia. Pan nadaj sobie
ów a więc Bogu dzięki dobry początek to będzie
stwo Boże — O. Trzpiłka kazał się Wam kła-
mnie polecił do Belgii za kilka tygodni ma
i wtedy nawiedzi Was —
chciał polecieć do kartuzów ale go nie przyjęli i teraz jest
ięli z tąd pisał do mnie że mu trudności robią
O. X. Wasilewskim miałem wiadomość
że ciężko zapadł w brod sam nic mi nie pisze.
się musi to być prawdą —
Wam nie naprzykrzył mój chłopak? czy nie
dla Was ciężkim? pod koniec tygodnia zaręczone
po niego — Zapomniałem też dodać że przyj-
kwartałowinę i matkę zamieszkać —

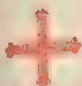
Pani Bohdanowej moje uszanowa-
świadczam i wdzięczność za macierzyńską
nad Stanisławem — Dzieci całuję — i Was oba
pozdrawiam — oddając spodem wszystkich
opiece Bożej za przyczyną Najś. Panny
siebie proszę Was o gorącą modlitwę
pamięć —

Wasz w Ch. P. N.
Brat X Julian

dnia 20 Czerwca 1852
de Monrieux.

byś mi przysłał kochany Bohdanie ów
O. pakiet towarzystwa wschodniego Krymskiego
gdzieś go tam wyszperał — zwróć go przepi-
— nam jest potrzebny do archiwum —

15

Institut
Slave Catholique
Rue de Babylone, 69.

Paris le 1 Czerwca 1852.

103

Moi Drodzy w Bogu

...ho, zamilkliście i nawet na mój ostatni list
...mi nic nie powiedzieliście a pewno że Maryja za-
...nie niekiedy i ani słychu o sobie nie dajecie — czy Wam
uprzykrzyły się już tych boleści co mimowolnie wyry-
...się bezprzestannie z moich piersi? czyście skłonili
...ku owym plotkom którymi mnie tak szczodrze darzą?
...mnie gdzieś sobie tego nie umiem. Cokolwiek bądź piszę
...znowu a zawsze jednakim niezmienionym szczerym
sercem — zapewne odebraliście już ustawy Towarzy-
...naszego wschodniego które Wam pocztą posłałem
...ślę jeszcze kilka exemplarzy dla różnych osób ale
...się wydrukuje rzecz niedługa objaśniająca całą
...rzecz — posłaliśmy ustawę naszą Ojcu Ś. i prosiliśmy
...o danie nam odpustów — Byliśmy u prezydenta Rze-
...czpospolitej który nas łaskawie przyjął i przekonał się rzecz-
...wybierał a notę objaśniającą podać polecił — pro-
...siliśmy go społem o wydrukowanie w drukarni naro-
...dowej kilka liturgicznych słowiańskich a czem pro-
...nam nadzieję nie przyrzekając o czem takim
...czyliśmy notę — przydaliśmy jeszcze projekt do
...wy nawrócenia arabów algierskich — oraz pierwsze

naszego towarzystwa. Teraz roześlemy ustawy
do wszystkich biskupów, jeśli P. Bóg pobłogosławi przy
świat się poruszy ku modlitwie i jedności
się rzucie na niebios skały – u nich już rychło ja mi
wnu czytaliście w jakim dzienniku że Biskup ab
chi założył bractwo modlące się o nawrócenie gdzi
wian schyzmatyków i otrzymał już zatwierdzenie dzie
odpusty dla swego bractwa – Obiecuje mi też m
niec z Bulgarii i Galicii a może i drugich
słowiańskich – Teraz największa trudność się
sie – Br. w tym roku nic nie dał i coś się na to jeci
że nic nie da – a towarzystwo za nim się a –
dzie mógłby mi przyjść w pomoc to roza mierzy n
wyjaść bo już kilkaset franków zadłużyłem się Wo
siadam i oto Bogumiła niemam za co wysłać da
wieś a jemu byłoby to tak potrzebne – Ale p
mniałem Wam powiedzieć żeśmy mieli nowe za
się towarzystwa X Biskup Dupuch miał msz
swej kaplicy ja powiedziałem kilka słów po pro
on bardzo rzewnie przemówił. Nazajutrz (w Bo
niedziela) P. Bóg dał nam pociechę, w nawróceniu
jednej rosyanki która tego dnia albo abju
żyda. Była to msza na intencyę towarzystwa
słowa też X Biskup P. Hyacyntha z Kam
także kilka słów przemówił – Obaj ci Biskup
dzo nam przychylni i zapisali się na członkó
rzystwa – Oto wszystko z rzeczy ogólnych – Co

y wszystko po dawnemu — Stawcia niemam
gorda przy sobie pojechał do Pt. Wojewodziny kolkou
ymie ... żeby tam zabawił dłużej niemo
... mi że co do Zdrowia ma się jednakże lepiej
... ale aby tam przebywał na zdrowiu powiętym
... gdzie i wygód często brak. Jeni wszyscy wd
... dzieć muszą ja z niemi — Spodziewam się i tu
... z bardzo zacnych ludzi do nas przygarnąć
... się już z chęcią oświadczył — Józia Tomaszew
... przyjechała — nic się niezmieniła obrom że mi-
... uszła —

... merią na tem aby list się niespóźnił — ale do-
... tego Wolf przysłał mi powieści owe Wiktorii
... wyszła dał był: Gadu, gadu, —

Ale przy domowi Was najuprzejmiej pozdrawia
... ja zaś oddaję Was także i mi Tosierdzeń Bo-
... proszę o gorącą modlitwę —

... Bohdanowej moje najserdeczniejsze uszanowanie Dzieci całuję, —

Wasz w Ch. Pl.!
Brat X Terlecki

Institut
[...]e Catholique
[ru]e de Babylone, 69.

Paris le 20 Xbre 1852.

Najdroższy mój w Bogu

[Po]śpieszam w niedzielę Wam odpowiedzieć. Ormia
w Bogu dzięki pomyślny — powiedział
że się wcale nie sprzeciwia, ale niewiasta
[...]by mieć chcie przebyć kilka dni przy
Bohdanowej byle jemu dała jaką pewną
[...]przyczynę — Nie powiedziałem jej jeszcze
ale zapewne jutro ją zobaczę, więc pi[szę]
[pro]szę o tej decyzji — kiedy więc przyjdzie
[chwi]la napisz mi parę słów a wszystko się
[za]łatwi —
[...] a może byłby u mnie bo mało się
[...] ze światem chociaż wiele biegam a
[przy] tem w sercu boleść nasza, ciężka patrząc bez
[ra]towania na bolejącego syna — te stanowczej
[...] ważna wiadomość a smutna z Czarnejgóry
[...] zupełnej niepodległości, dobrej rzeczy ta
[a]le cóż kiedy **moskwa** myśli i tąd dla siebie
[wy]ciągnąć korzyści = Mnie się widzi że za jej natchnieniem
[...] Czarnogórcy zmienili u siebie rząd. To jest

że odtąd Władyka już nie będzie panu-
ale z tej że władzy będzie książę świeckie
innymi prawem następstwa – Władykę
stanowić już nie patriarcha Carogrodz-
synod petersburski = Rossia poświęc-
uznała ich niepodległość i zatwierdz-
urządzenie – tymczasem Turcy ciągną
siłami na Czarnągórę = Naturalnie
cała słowiańszczyzna sprzyja im – i
z tego samych stronach zająć się wielk-
który Rossia nie zaniedba podsmuch-
aby później wszystko zagarnąć —
[illegible] mam pełno kłopotów i zajęcia
urzędowaniem – bez końca biegania – mam
dostojnych dam już jako [illegible] –
za łaską Bożą to się i uda —
Całuję Was obu i z dziećmi najserd-
Pani Bohdanowej oświadczam uszano-
nowanie – polecając Was wszystkich
i opiece Bożej a siebie Waszym wzgl-
Stanisio i cała domowa [illegible]
Was najuprzejmiej —

Wasz wielce [illegible]
Brat K. Turk[illegible]

Paris 7 Janvier 1853 1/ 127

Prelubymyj mni w Bohu!

Skilkuch dnej wże zberaju sja napysaty do
a imenem wsehu naszeho sobrannija bolsze
prynesty no ot dnia za dnem perechodyt
tjażko i jidnoi chwylky najty i tak dawno
Wam ubiżaty — pomuhajiez Wam Boh na
stija, na zdorowja, na mnohii lita tuj
pasennija wiczneje — Wam i wsej rodyni Wa
— Spasybih Wam za molytwu ciju ja neperesta
molytwi za Was perednosimsze u światoho
mylka — a teper tim horaczie molyty sja
za Waszuju tuj naszuju dorohuju duszu
Boh daw jej szczasływo perebuty tii tjażkyi
li —
nas wse po staromu ne widmenyez sja bidi
dnoi storony a wże wdarzyt druhim bokom
dowiańszczyny nijakoi wisti jakby ternu
zanemowyte — ne dawom im wyny szczob
maty o szczo serdyty — wydno czjaś protywnyk
i zapreszczaje nesjakoi swjazy z nami
szyj Owczarowycz (Jozef) wże Boh znaje jaki
ne do nas nepysaw — dumna takoż wże ji na kido

Dawcie kiszc jiszcze nedilujes – Bohumyl[?]
ple[?] – reszta jakoś derżym sja – Wid Skoperzynskoho
mały[?]smo Bohu djakuwaty dobry wisti – nacz[?]
boju pracju dwig[?]nowaniju – poczuwstwowano[?]
treba jomu buty – w naszym dili wsiakoie
Daś moie ne postanowyt sja – Kazanowu[?]
archierej meni zaprosyty na obid wraczyt
i pohoworyty z nym o wyposażenii naszoho
domy[?] se na zawtra subotu zaprosyu[?] jeho
[?]adom i mene – pomnyła[?] sja tam Bohu
dobre powsio – kakuju sja tyzhilo[?] szczob ja
[?]aw nym se wsiu jiji toj na prajsirow – proszu
nas bude 16 toho misjaca w cerkwi Sto Dmitrija[?]
prysiwołuwały[?] kotli[?] pyśmo zaprasajusia[?]
Skaraju[?] jomu sja teper o cerkow torbowy do sej
roblat' nam nadiju w oderżaniji z nym
sja tim knjaź [?], knjaź [?] jehoże kotoryj
sja za cilena[?] naszoho obszczestwa – Dr. Thi[?]
takoż nowyj ciau budnyj **Kuzyma** wadnyk[?]
jeje Glaise takoż narz ciau; kupno kuplenaja[?]
ruskoho wydilu w Sorboni – Teper nam
sza nyżda ja wdjakuwaty jakim sposobom do
mołodeży z różnych slowjanśkych narodiw –
meni wypadaje pojichaty w kynu[?] [?] szczo
tam sja wybyraje to możebysmo kupno tam
O bat'ku Josyfi nyż te prykazali szczo jak pra[?]
zrobyw joho wnucze – w prawo[?] dwanadcjat'
tysiacziw lachiw ubude sja jakyś czetwertyj
jei toj pozlanyj wziji ski[?] namku tomu[?]
i prysylo na nioho szczo zarjazau[?]sja – Ne znaju

[illegible]ite sewo szczegóły w tymi interesie znaj
[illegible] zaczinaje sja jakieś prystup i ganzliwj
[illegible] Bożyj — ksiądz Żeiner chodiszczy [illegible]
[illegible] Klimenta papy XIV [illegible]
[illegible]jean Joly do [illegible] mnohie [illegible]
[illegible] [illegible] nyk ne znaje a do swojej skro
[illegible] Jean Joly z wedyłuje zjedynjenostyju [illegible]
[illegible] — Dnewnyki nacysznu jest o tim
[illegible] —
[illegible] Boh znaje jaki skazki rozha
[illegible] sja sewo jakieś mnohody [illegible]
[illegible] zanes na nych zatołom pered pra
[illegible] — [illegible] tych kilo sewo policija
[illegible] po luchach braty o nych [illegible]howo
na [illegible] [illegible] ne dobroho ne
[illegible] nacysznmi kilo je [illegible] sewo faktu pred
[illegible] sja [illegible] chotiw wsemu wiru dety —
[illegible] prybawłu sewo [illegible] kronikou
[illegible] neduhuje, [illegible] [illegible] porazjno ho
[illegible] żytani —
[illegible] wsi wisti jaki [illegible] przybraty — to
[illegible] prypominaje wam wsech mylosti
[illegible] Bożemu sebeje [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] —

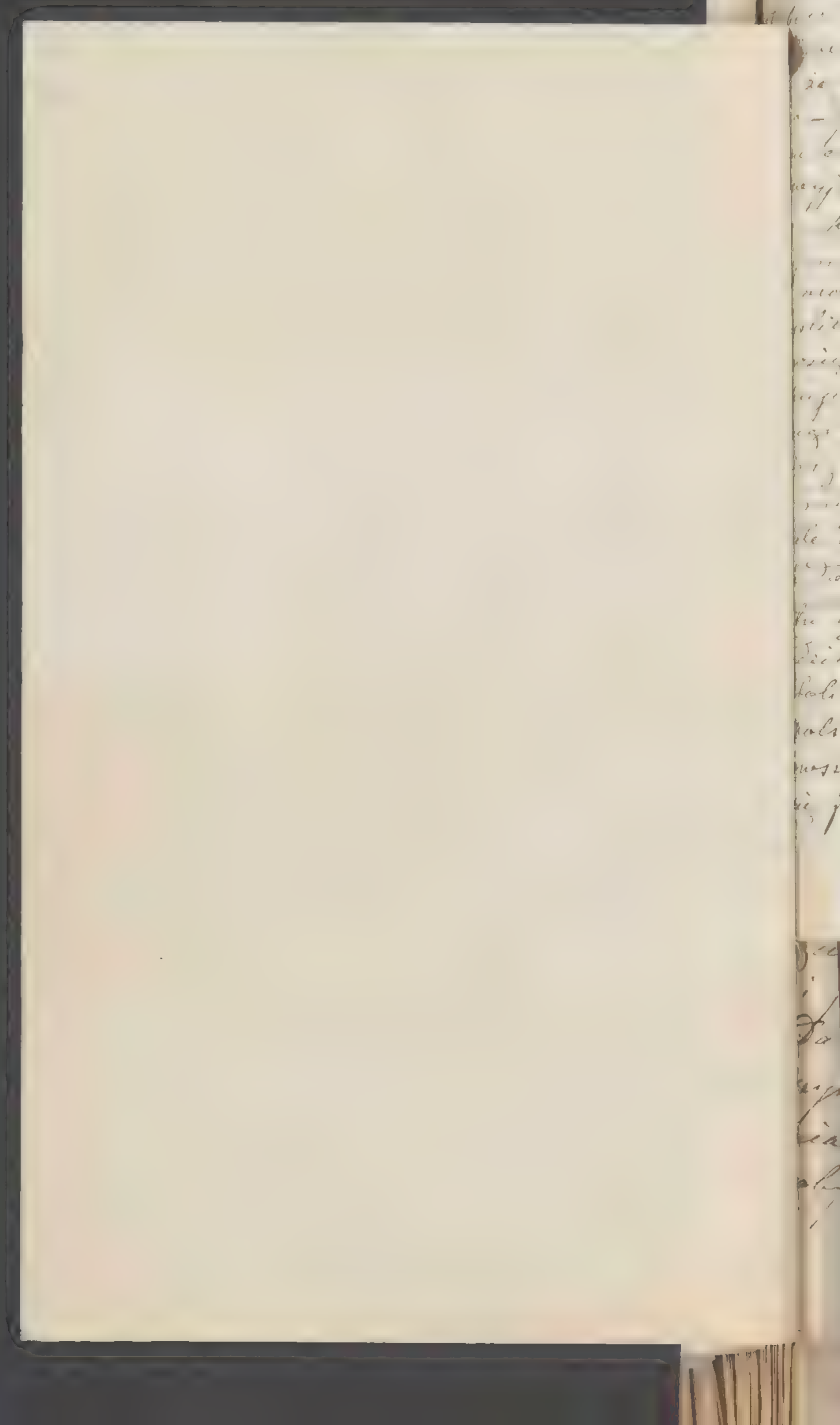
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Terlecki

21 Lipca 1853 [illegible]/129

Moi drodzy w Chrystusie Panu!

[illegible] tęskno i bardzo tęskno bez [illegible] od
[illegible] razy wieradam się pisać ale te dnie
[illegible] bijąt jeden za drugim i [illegible]
[illegible] [illegible] mało [illegible] [illegible] — [illegible] co [illegible] -
przecie brak mi czasu — u nas nie nowego — [illegible]
do moich trosków i rozlicznych kłótni — i [illegible] mi
na sercu — [illegible] mi [illegible] Bóg [illegible] [illegible] wyręczyła
[illegible] dalej prowadzić rzecz rozpoczętą z jaką ochotą i ra-
[illegible] wiadomym od świata i [illegible] się [illegible] [illegible]
[illegible] — Bogumił wrócił oddawna ciągle [illegible]
[illegible] dał mi nowego ucznia [illegible] z [illegible] [illegible]
[illegible] szkolnego [illegible] w szkolno [illegible] —
[illegible] a [illegible] jest nas ośmioro w domu — [illegible]
[illegible] mi [illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible] im w [illegible] snadź niepojmują [illegible] dobrze nie
[illegible] — [illegible] się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] o [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] na które [illegible] [illegible] — [illegible] rozumo
dziennikarskich zachwianych [illegible] drudzących [illegible]
[illegible] i samolubstwo materyalne mnie się
[illegible] że w [illegible] grubiej [illegible] jest zawsze

kowana — Jeśli opaźniają i mieniana, to mi
że jeno czekają jesieni aby floty na obie m
średniejszej miały przystęp i może dały zachwa
pono wągły sojusz francusko angielski — Dziwny
dzieją się na świecie — Oko ludzkie nie widziało stać
wkrótce państwem chrześcijańskiem — bądź co
ta sprawa nie jest z nabluźnienia rossii — może
mamy Jarmak tak rozszerza rossię — W propa
de la foi (annales de) był umieszczony man
powstańskie wypadnie antypoganski —
Dajcie mi też jaką wiadomość o powiat
gdzie są? jak się mają itd. —
Na Bohdana nalegaliby mi się siedzieć bo
w Paryżu a do naszej biednej chaty nie
Do nowości naszych i to jeszcze należy że
dzieli teraz mamy niespory i po niej kazan
ruskie — np. Chaborski przyleciał nie tower
i sztuka
Pani Bohdanowej przesyłam najczulsze i
niezmiennie całuję, i Was obu jak najczulej
ściskając Was wszystkich Panu i opiece Boży
szczyną Najś. Panny Wasz w Ch. Jezu
21 lipca 1853 r. brat X Leon
Paryż 21 r ze stolicy —
Bracia wszyscy swoje pozdrowienie i uszanowan

[illegible] i [illegible] w Chrystusie [illegible],

[illegible] niegodnie [illegible] ale [illegible]
[illegible] wszystkich [illegible] i [illegible]
[illegible]
[illegible] — a tyle [illegible]
że od tego majątku [illegible] — wszystko jak
— gdzie się jeno obrócę — gdzie [illegible] lód i [illegible]
[illegible] umiał [illegible] modlić się [illegible]
[illegible] u Pana Boga [illegible] i w [illegible]
— [illegible] milcz — Dostrzec [illegible] w Ojca
19 [illegible] zaradzić a przynajmniej [illegible]
może najsposobniejszy czas dla nas zmarnieć —
[illegible] na to sposób — posłać zapytanie [illegible]
[illegible] objaśnień o mojej młodzieży owej [illegible]
[illegible] miała odpowiedzi bo jest z Kongresówki
[illegible] z Galicji, nie wiem czy odpowie bo [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] — Starać się co otrzymać przez [illegible]
ale i to jakoś trudno — nie rozumieją albo nie chcą
[illegible] tej sprawy — Boża wola —
[illegible]
[illegible] — pełny był uprzedzeń i posądzeń o nieprzyjaźń
[illegible] — o mojej
polskości — pomimo objaśnień dość szczegółowych
[illegible] pewny bo pomoc obiecuje z warunkiem
[illegible] przejechania do Rzymu —

podałem kilka not do ministerium do [illegible]
[illegible]
z jego miałem niedawno list — jest [illegible]
gdyż [illegible] affaires [illegible]
że w [illegible] naszych sprawach [illegible]
[illegible]
Otóż mamy kilku zacnych księżczek [illegible]
widać już też dowiedziała naród swoich — [illegible]
dużo żalu i niechęci do Polaków — [illegible]
ku możnej [illegible] wszelkie zdaje się [illegible]
pomimo tego wszystkiego od Polaków [illegible]
nych jest okazaniem wszystko od [illegible]
od mojej są między temi księżniczkami [illegible]
niektóre bardzo szczególne, bardzo [illegible]
nasza sprawa powinna by teraz zajmować [illegible]
cy — rządowe figury takie jak z którymi mo[illegible]
widzą dobrze że to byłby jedyny sposób [illegible]
drugi wszystkim intrygom moskiewskim ale [illegible]
rzeczy popierać szczerze — Pomiędzy mojemi [illegible]
[illegible] był jeden o [illegible] żywiole [illegible]
mnie się widzi żeby to była najpiękniejsza [illegible]
dla naszego kochanego podkomorzego [illegible]
by chciał tem się przejąć i wejść zupełnie [illegible]
[illegible] — kilku takich ludzi coby się szczerze [illegible]
narodowości i dla niej szczerze pracowali [illegible]
tych myśli i swoich polskich mogliby [illegible]
[illegible] zupełnemu między [illegible]
ska i powoli [illegible] harmonię między [illegible]

...owości – ale trzebaby iść temu jako [illegible]
[illegible] nie ze sztandarem polskim bo w uspo[illegible]
[illegible] obecnem takie wysłużenie niezawodnie
[illegible] mnóstwo [illegible] – chciałem, a tem pomówić
[illegible] z [illegible] o [illegible] może
[illegible] wybrać się do Fontainebleau. [illegible]
[illegible] że taką rzecz [illegible] się robić jedynie
[illegible] i w [illegible] [illegible] zawsze
[illegible] z rzeczą,
[illegible] tutej pomówić się sprawami na wsp[illegible]
[illegible] wielka massa chce tam [illegible] [illegible]
[illegible] a i [illegible] – [illegible]
[illegible] wezwał X. Czartoryskiego aby formo[illegible]
legiony polskie i że w skutek tego [illegible]
[illegible] mianowa[illegible] Chrzanowskiego [illegible]
[illegible] a Zamojskiego, Stryjanowskiego
[illegible] brygad i to pewna
[illegible] pewna że ambassador [illegible]
[illegible] generała Wysockiego i [illegible]
[illegible] o uformowaniu legionów i że
[illegible] otrzymał na to upoważnienie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] koszter legiony polskie [illegible]

[illegible] Bohdan [illegible] przyślij mi adres
[illegible] bo [illegible] to [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] Bogu dzięki jakoś się trzyma [illegible].

to jedno tu jakoś tego dożyli niżeli
spodziewam się jeszcze też wszystkiego od
Pani Bohdanowej moje najserdeczniejsze
pozdrowienie Dzieciom i Józefowi
ny ukraiński pocałunek —
wszystkich Was z sercem polecam
dając Bogu i Ojczyźnie [illegible]
Daj [illegible]
[illegible]

Paryż 2 Stycznia 1854.
4 r. S.te Marie.

141

133

Moi Drodzy w Chrystusie!

Boleśnie dowiedziałam się że Wam dzie-
[...] chorowała i serdecznie wsłuchałam
[...]ga aby Was pocieszył w tem smutku;
[...]dnakże teraz zaczynającym się
[...]wym rokiem przesyłam Wam wszelkie
[...]rdeczniejsze życzenia wszelkich łask
[...]ogosławieństw od Boga i wszelkiego
[...]ścia jakiego człowiek zażyć może
[...] Bożem stworzeniu na ziemi. —
[...]mnie. Bóg niech pocieszy bo wre
[...] oczekiwanie tak długie pozwolenie
[...]ym na [illegible] dla Juliana i Bogumi[...]
[...] już otrzymali świeższe święcenia
[...]ła Bóg na suchotni wypadającą w pier-
[...]ym tygodniu postu otrzymają świę-
[...]nia kapłańskie — Teraz błagamy o Boga
[...] aby nam co rychlej dał misję — nadto

jaż z wiosną rozpocznę bo obecnie o
ciężkości byłoby jej wielce. pozaj
przyjadąc do Krzymie nagłego ale czy
co otrzyma Księży jeno w którego r
jest wszystko sam wie... i każdego
jedne kłopoty a tem więcej się w
stko drożeje. Ufność jedna w Bogu
utrzymuje mnie. i potrzeczka bez
jużby wielebnej przysłać opisanie
rzec —

Cała rzesza nasza łączy swe życze
nia i najserdeczniej Was pozdraw

Oddaję Was łasce i opiece Bożej się b
zaś i moich modlitwom i pamięci
Waszej Wasz w Ch. P. Ł.

Brat X - ...

Załączony bilecik oddajcie łopaczewski

Paryż 17 Luty 185
r. de Monsieur M...

Moi najdrożsi!

Już od kilku dni zbieram się napisać do
choć kilka słów – życzenia i kłopoty rozl...
wszystek czas muszę skąpić tego nawet co ...
miesiący wyprzedzających dni by należało – Żeby...
najofiarniej Pan Teslawowi przyjąć raczył – Chcę
zaś Wam donieść że w przyszłą da Bóg nie...
la jest 19 b. m. Bogumił i Julian otrzymali
cenia subdiakonów w naszej kaplicy – przez
ręce od Arcybiskupa wyświęci ich Wikary Jen...
liański – a tak związani już zostaną silnie
na służbę Bożą – Obecnie odbywają rekolekcje
minarium St Sulpice – Następne święcenia ...
się także w rychle do Diakonat 11 marca a
stwo 1 Kwietnia – Bardzo by nam było miło
choć jeden z Was mógł być przytomnym ...
kapłańskiemu – Teraz nas zaniesienie tem
modły do Pana zastępców aby nas tu wsi...
szczodrze darzył Łaską swą świętą usiłujemy ...
dzieć detali wypisawszy powiedziawszy cię...

mus. Pragnę aby święcenia szybciej się odby-
[illegible] wypadki mogą nas nagle powodzi-
wyjściu nam ruszyć z expedycją fran-
cuzkiem kubiaru dzisiaj rozpocząć missią
Boża rozporządzi nami jak będzie najlepiej
dla chwały jego świętej – Miałbym wam
rozlicznych rzeczy pisać ale oto już jed-
na godzina a drugi modlitw jeszcze
odmówić bo to u nas jutro dzień [illegible]
polecam się zatem Waszym modli-
[twom] i serca oddając całej rodzinie Panu
Bożej i najserdeczniej w Panu
najmilszych pozdrawiając –
[illegible] mojej niedoszłej racyi
[illegible] X. Edwardowi i Różyckiemu
[Pa]nu Antoniemu – Radbym im osobno
pisać ale brak mi czasu –

Wasz w Ch. [illegible]

Brat X. [illegible]

Institut Slave Catholique
Rue de Babylone, 69.

7
137

Paris le 13 9bre 1854
Rome piazza Madona ai Monti
Nro 3

Wozlubleny moi w Bohu!

-e sja tam serdyte wże na mene abo dumajete szczo za-
-pro was newidberajuczy ni słowa wid mene szczez tilko mi-
-iw ne i se; tamto bułob ne dobre. Znajete bo moju lubow
was a szczoste meni serdeczni jakby ridni moi. Ne takuj
i takoj tuzi buwem tutki szczo do nikoho namikaw pysaty
-n zwatywsja buw na serce moje i zaznawem kirkoj hady.
Teper stało lepsze djakowaty Bohu rozhnaty sja temnosti!
teper rozberaju z toho szczo i tu i tam pozynem wrahi na
-dła ne zdużawszy mene pohubyty w mnienii swjatijszoho
-i ulewety kinnudy na nasze zawedenie paryskoje taj na
-t mołodych i uspiły peraswidczyty szczo wse na tyjko ne zda
-tak szczo swjatijszyj ani czuty ne chotiw o nas chotiaj dla
-n zawsidy tak samo dobryj i mylostywyj pokazowaw sja.
-uzriwem sja jakby widwerżenyj moi trudy tilolitnii, żer-
-tki i stradania wse ostawało sja marnym i trzeczym.
-wse uchodyty musiwbym ze brazuna taj żywoho toskua
-stawało sja meni jak wtikby na konci swita taj zaperty sja
-łom monastyri hory Zywanskoj i wże na se so wsim buwem
-stanowlen – No mylosernyj Boh peremenyw jakos i ot wże
-tijszyj postanowczyty szczob nam daty missiu w Bulharii
-eń pidajut nas pid predstojatelstwo władyki Latynśkoho
-inja szczo jak Boh błahosłowyty bude zrobłat zaraz wika
-t apostolskij naszoho obrjadku – Treba szcze żdaty jakiś

ze dwa abo try misjaciw bo persze majut pryjaty do
ho Archiereja szczob z nym wse zjahodyty dobre – Ot i
nasze dito –
Zjichało sja tutki bahaćko preosvjaszczennych rizno
da i jazyka – Z naszych je Władyka Pozmanskij taj kniaź
Uherskij (bo je słowak i po słowacki howorylyśmo) taj wl
dyka z Dalmacii zo Skopii rodom Dubrowczanyn – Na
obrjadka nichto neprychaw – wymowyly sja – Ośmoho
dnja Swjatijszyj ohołosyt dohmat neporocznoho za
czatija tej Diwy i kupno zwinczajut ikonu Bohorod
Cerkwi s. petra – posli wsi władyky sut zaproszeny
prysutstwowaty oswiaszczeniu cerkwy s. Pawła kotor
swjatijszyj z cilym torżestwom sam diłaty budut
Z lachiw jak kažut mało chto je. Pani Husarzew
z ditmy z Wiedna (widuju), Walewscy, panna Czacka
rowska a nedawno nadijut sja Poniatowskich do
Ja nihde ne buwaju i ne chocz u lizty na oczy mo
sti koly zberu sja tak koho jak wse dito perejde –
Kiryn bo maju wse i ne znaju kilko pysmu napysaty
jak maju najbilsz robyty to wse jakis perepony prychodiat
Pani Bohdanowoi najserdecznijsze pozdorowłenie i po
nie – dity wsi ciłuju – J wsich Was widdaju i pryporucz
mylosti i błahosłowenniu i zastupłenniu preczystoj Diwy
Bohorodycy a za staroho popa molyte sja Bohu taj tak
ko serdeczno Wasz iwo J. Ch. H. N.
Brat Tarnow[illegible]

A Monsieur
Monsieur Joseph Bohdan Zalew[ski]

120 r. de France   à Fontainebleau

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Jerusalym 9 Xbr / 27 8br 1855
Monastyr Hrekokatolyckij

Wozlublenni i serdeczni moi!

…wże to dawno zbirajusja ta zbirajusja z dalekoi zej…
…mli – z za morja prypomjanuty Wasym serejam starosk…
…uha ta prosyty o molytwu za blukajuszczym nyni po ja…
…j pustyni żyttja szczo to ni cili ni wzantra ne maje…
…ka se dola czołowika – sudba Boża – wydko treba
…o meni kozdom proszczalnym buty – Za taki ne żal me…
…szczom tut pryjichaw – Tilki zeznawem czesaz sej poili…
…j rik tyckor doli szczobym i nezduzaw może wseko pere…
…ty na sobi – odże tutki to jakos wse można dożyty w swja…
…woiej hrob – prosterty sja pered Isusom ta tobi stane
…sze na serci ——
…saty Wam moi wozlublenni o moim puteszestwii
…maju czoho bo i wy takoż sejuż dorohoju ta na take
…połudenne idyty – dyszeń deśke nebudy to w Jehypti.
…słuczywem z Aleksandrii żeliznycjeju a parochodom
…nili do Kaira ta zabihem pryhlanuty sja starym…
…m pyramidam – Nema szczo kazaty wesylije dito…
…kim wylizem na werch chotja dwa beduiny tja…
…nuty za obi ruki – to tak stomywem sja ta zadyszem
…iak kotys w kremjanici koły kido sja na zamkowuju
…hora – Na zwercha harno i weseło hladity – ołabi
…it Bożna do jak na stepi – szcze tohdy katy Nil
…tam Nil rozlijaw sja po wsim poli – tyiz na nidkich
…horbkach seła jak ostrowy ta wysoki palmy porozkida
…ni – dowho pohladawem w naszi storony – ta k wam

czy ne poczuju ła ne zeiklanu czoho? – stało ino taika
szich żurawliw peretałiło wysoko nad hołowoju – wo
łetiat iskaty prystanyszcza na zymu no z wesnoju
zarnut sja na naszi stepy do naszich lisiw – i ja
biżu no de? najdusz bidnyj burłaka na sim szczoliw
ti jake prystanysze? jake serce szczoś ze mnoju
stwowało? a wernuty sja . . . . to wże pro te i dum
nema – Oł i słoza zakrutyła sja w oczach – ne zna
czy ce wże predwremenna starist no oś tak hyny
jak dalyna –
Szczo zrobłu z soboju? de sja obernu? neznaju szczo
wże scju dwa misjacim – Najszczowenu tu znakomo
druhaw konsula francuskoho ta stawem ~~jmu~~
wnykom joho – jiadyłysmo na ś. Jordan i do mer
morja – a szczo baczu to zapysuju po kniżki ta jak
dasit to i knyżoczka zdiłajet sja – Wże jidan kuso
wem do Hory Karyckoj – Dumaju posedity tut do ro
ta pośli pustyty sja w hory Lywanski – może Boh
może najty jakij tychenkij monastyrok deb wże
pnuty – Budob kutki szczo diłaty dla cerkwi wosto
ne dema sredstw – Naszoho obrjadku cerkow tu na
dnijsza – narod nyszczyj ta ~~jomu~~ i cerkwy i szcze
cich cerkownyj uderżywaty treba – a w Europi n
pro nych nedumaje – Szlut mylostyni łałynicja
Moskwa daje hrekam rozłuczenym kotri majut
wczyłki starynni nadanija – tałoż i ormiane – ino
katołyki łyszeny wsecho – prosli dowani hrekamy a
łatynnikiw za jakijś izwork nepotrebnyj uważani

[illegible]ba nasza dola wszędy – a kodyb i wzjaty sja za jakeś
[illegible] to wsi szczo tut buvim to szczoś dijajut ta ne w takom
[illegible] jak by istynna bude w polzu – zakuľadyb szadowcze
[illegible] znow ubytyb – szcze tepur i patriarcha nema – piśla
[illegible]ej preosesbnyj czadowyk i uczenyj pomer nedawno ta
[illegible]woho szcze ne wybraty – teper ďeś bude sobor na te
[illegible]rchiereiw —
[illegible] znaju czy ne zahniwajisz sja na mene lubyj Bohdo
[illegible] szczo ne dawszy tobi wisty – pisdawem na widtysne
[illegible] perewod de nekotrich dumok twoich ~~[illegible]~~ toj szcze
[illegible] chodziewyj man – Dorobywem u Tuczyse zbaҗaty
[illegible]rewirwem z izdania poznanskoho objasnenia
[illegible] kilko słowek prykinuwem predisłowia – Kuwbyw
[illegible] e wozwitym no wże na samom wyjizdnim distawem
[illegible]ymo ze Lwowa o sim dili – ruskyj buda dawno wże
[illegible]towaja to ja ostawywem naszomu kozakowi
[illegible]bryj jak meni pysze pustaw ju do Lwowa – Jedo
[illegible]em zanymajetsja platou koskecki redaktor Zory
[illegible]hocze widtysnuty polskimy bukwamy jak Tumler
[illegible]dury – pysaw meni szczob tebe prosyty o jake ma
[illegible] predisłowie no jak kazu ne buło meni wże wremenem
[illegible]rsywem ho pisłaty tobi ekzempłar po widtysnenu –
[illegible]lecki obiciaw sja szczo można bude z toho kryszki
[illegible]ony maty – no se piśli pobaczytsja – Pisławem
[illegible]akoż my perewod posliedowania Jsusu Chrystu
[illegible]rysktut takoż ho wam jak inde hotowe – .
Treba kinczyty bo wże wremia widnesty pysima

a kurier tut niezdaje i tyszczi dwa razy w
sjat' widchodyt — Zutki bezprestanno maju p
wašu pered Bohom — Bywajtej zdorowenki
sjaj myłoserny szedrymi myłostyjami i bła
słowenijem swoim podarowuje — Was — Wsi
serdeczno ciłujte — Pani Zaleskiej najser
sza pozdrowienia zasyłam a o pamięci prze
giem za biednego błędnego burłaky prosze

Boh z wamy Wasz wo Jesusi Chr. +
Brat swij Ipolyt Terlecki

Rzym d. 25 Maja 1856.

Kochany w Bogu i drogi Józefie.

[illegible] na [illegible] twój list do [illegible]
[illegible] przestrzeni [illegible] że niemal [illegible]
[illegible] tobie [illegible] tam i powie[illegible]
[illegible] listów [illegible]
bo tak [illegible] pociecha w tym [illegible]
przebywam w monastyrze Sgo Spasa [illegible]
[illegible] w górach libańskich – Tam przepędzam
[illegible] i niedługo – Wyjadę [illegible]
[illegible] na [illegible] nowego patriarchy,
[illegible] z bliska [illegible] wschodniem
[illegible] potrzeby – środki jakiemi by można
[illegible] w jakim zostaje – ile
[illegible] aby z tych [illegible]
[illegible] interesu [illegible]
[illegible] mówić – jednak uważam za obo[illegible]
[illegible] napisać [illegible] myśli [illegible]
[illegible] gdzie [illegible] będzie [illegible]
[illegible]
[illegible] myśli [illegible]
[illegible] Kościele Katolickim i [illegible]
[illegible] nie

wrócę — Tu byłaby wszelka [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] niechże [illegible] tu [illegible], temu się [illegible]
myśli [illegible] do [illegible] i może [illegible] się [illegible]
Nowiańszczyznie! Tak oto jestem jako [illegible] świa-
wiatr miota i mogę powiedzieć że nie mam [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] w sercu pragnienie żyć wyr[illegible]
spokojnego i [illegible] w jakim ustronnym [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] narodu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ale trudność języka [illegible]
skiego — różność pojęć, wyobrażeń, [illegible], sposobu [illegible]
[illegible] — [illegible] mnie — [illegible] żeby [illegible]
tęsknota zabiła — W czasie [illegible]
pobytu mojego w [illegible] [illegible] [illegible] wielkiej
mości i serdeczności dla mnie wszystkich
czasem w taką tęsknotę i nudę wpadam
że trzeba było zebrania wszystkich [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] —
Z [illegible] [illegible] [illegible] zdaje się że cały [illegible]
[illegible] w [illegible] wpływu i [illegible]
rossii — wszyscy [illegible] powiadają że
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] rossii [illegible] [illegible] europa niepo-
[illegible] [illegible] [illegible] że [illegible]
[illegible] zebrani nie [illegible] [illegible] [illegible]
Trudno to jest podtrzymywać [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] chaty — [illegible] że [illegible]
[illegible] jednak [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] widna — [illegible]
[illegible]
[illegible] się [illegible]
[illegible]
[illegible] ze wszystkie [illegible]
[illegible] najserdeczniejsze pozdrowienia
[illegible]

[illegible] a to mnie napisz i [illegible] tam co
tam w kudaszowi [illegible] —
[illegible]
[illegible]
[illegible]
i modlitwami
[illegible]
serdeczny brat
[illegible]

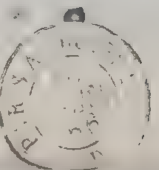
[illegible]
[illegible] w świętej [illegible]

Monsieur [illegible]

à Fontenaibleau

[illegible]

Monastyr Mar[illegible]
29 Lipca / 10 Sierpnia 1854 r.

Kochany w Bogu Bolesławie!

[...]umadu może zadziwisz się drogi mój Księże i bracie
[...] ujrzawszy tych kilka słów po tak długiem milcze-
[...]niu przychodzących z gór Libańskich — Długo niepisywałem
[...]nbego już to dla tego że sądziłem iż będąc jako liść
[...]lty i potargany który porwawszy wiatr na igraszkę
[...] miota wkoło po szerokim świecie, zacząć nieco
[...]pomniałbym jako o rzeczy niepotrzebnej i nieużytecznej,
[...] to dla tego że ostatniemi czasy odbywając zakonny
[...]wiciat byłem do milczenia przymuszony —
[...]gdzieś zapewne jakie przeszkody zniewoliły mnie do opu-
[...]szczenia Dzieła któremu przez kilka lat poświęcałem się
[...]zamierzonemu na duchu i ciele niepokonalnie potem
[...] zagrzebać się w jakiem klasztorze — z tą myślą
[...]udałem się na wschód. Mając więcej czasu i swobo-
[...]dy jak pierwszy raz, korzystniej mogę powiedzieć
[...]widziałem tę podróż, daleko bliżej poznałem wszystko —
[...]iem Egipt, Palestynę, Syrię i przez Carogród, mone
[...]ne, Dunaj zawinąłem do Serbii gdzie zimowałem
[...]ostatnią jeszcze — Jeśli p. Bóg pozwoli to opowiem
[...]wydam opisanie mej podróży po wschodzie a może i po
[...]lsku — Kiedyś nie ciężki klimat i rozmowy z [illegible]
[...] języku tak byłbym gdzieś zagrzązł na [illegible] na
[...]rach libańskich — Jakieś nadzieje odnowienia mo-
[...]go Dzieła która mi zabłysła po ukończeniu wojny doda-

Ta mi podróż do powrotu do Europy się przeszkody wydają
z miejsca z którego najwięcej spodziewać się powinienem [illegible]
[illegible] [illegible] — Zatem [illegible] [illegible] się
stron, i wstąpiłem do Bazylianów na tegorzech [illegible]
kapłanów mających kilku kleryków — po [illegible]
nawracanie (w którym takie ciężko, z woli Bożej przyszło
przejść przeciw) [illegible] służby mniemasz inne wtórzymi
przyjemniej jestem jak między swoimi i swoim języ-
modlić się mogę — tak bym chociaż na ostatek życia
zdołał wypokutować za grzeszny żywot. wymód-
ski Boże do prawdziwego odrodzenia się duchowne-
w niem pokornie i Was z Józefem i całą rodziną o
w modlitwach proszę, —

przygotowałem parę książeczek po rusku które obecn-
pod cenzurą duchowną u naszego munkaczowskiego bi-
skupa jak tylko tę przejdą będę się starał je wydać —
Tłumaczenie naśladowania Chrystusa i Siedem [illegible]
motrzenia (Sim tain ujcinenia abo sedmiener-
[illegible] duchownych) to jest siedmiodniowe rekol-
z przydatkiem wytłumaczenia ich i niektórych [illegible]
jeśliby ci to przyjemne było to jak Bóg dozwoli wyda-
stawszy ci po egzemplarzu — Myślę także wydrukow-
przekład twoich dumek których rękopism podaro-
Chodźkiewicz do których dodałem objaśnienia wedle
polskiej — pragnąłbym je tobie zadedykować, jeśli na
zezwolisz, i dla tego proszę cię o jak najprędszy odpis
adresu niżej załączonego tylko proszę cię abyś [illegible]
[illegible] zapłacić to jak mnie pieniędzy niema [illegible]
który [illegible] [illegible] [illegible] że chcesz dowiedzieć się [illegible]
Ziemi najserdeczniej przesyłam pozdrowienie. Józef [illegible]
najserdeczniejsze braterskie pozdrowienie także i dzie-

Ściskając Was wszystkich raz jeszcze i bez przestanku [illegible] Bożemu polecam się braterskim sercem i modli- twom tak jak ja nigdy o Was przed Panem niezapomi- nam. Bóg z Wami. Wasz w Chr. P. N.

brat i sługa –
Włodzimierz (Józafat) Terlecki
zakonu ś. Bazylego W.
pokorny Bogomolec –

Mój adres

Reverendo Patri Vladimiro Terlecki
Ordinis S[ti] Basilii magni –
[illegible] Viennam in Monasterio Kis-Bereznensi
[illegible] (Comitatus Unguariensis Hungariae).

à fontainebleau.

Fontainebleau. 122 Rue de Paris.

14 8^ti 1858 r.

[illegible]

niech będą dzięki że oto Was wszystkich [illegible]

[illegible]

[illegible] dzięki [illegible] dzięki [illegible]

[illegible] pakiu naszemu — [illegible] doznane z którymi zgodem [illegible] przez [illegible] i tyle weselisko [illegible] a pamięci ich [illegible] dla mej [illegible] — bo [illegible]

[illegible] przykre okoliczności długo mnie zmuszały [illegible] przerwaniem stosunków pokazać chciał [illegible] z nieprzerwanego przyjaciela. Dzięki mu za wsze [illegible] — Serdeczniej ci dziękuję za wszystkie wiadomości [illegible] mi udzielone — nie będzie mi dla mnie [illegible] na świecie abym się rad ku niemu miał oglądać [illegible]

[illegible] zapewne dla [illegible] pierwszem spotkaniem się raz [illegible] mnie która [illegible]

[illegible] lita — powiedz mu że niemając czem [illegible] moje modlitwy za niego i całą jego rodzinę [illegible] odwiedzające a teraz [illegible]

[illegible] moje pozdrowienie i podziękowanie —

[illegible] abym ci opisał przygody moje podróżne — Niema w nie[illegible] dla tych co [illegible]

[illegible] z sercem [illegible]

[illegible] i tym względzie mogę powiedzieć [illegible] smutne [illegible] nabył doświadczenie [illegible]

[illegible]

więcej wpadłem w duchu i tem silniej postanowiłem [illegible]
[illegible] [illegible] bardzo mi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i gdyby był [illegible]
tam [illegible] przestał — Znalazłem tam jednego [illegible]
[illegible] gubernii i jednego [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tamże [illegible] i mnie pobrat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] po [illegible] [illegible]
[illegible] ze mną pragnęli jechać i zostawili —

Z Krymu udałem się do Malty [illegible]
[illegible] [illegible] nam [illegible] w lazarecie w [illegible]
[illegible] — Na Malcie bawiłem tydzień cały [illegible]
[illegible] [illegible] angielskiemi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] do Aleksandrii na [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] przyjechawszy [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] połata [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Z Aleksandrii zrobiłem wycieczkę do Kairu gdzie mnie
[illegible] naszego [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dla zwiedzania [illegible] i piramid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] żadnego wydatku [illegible] — Tak w Aleksandrii [illegible]
[illegible] grecko-katolicy i [illegible]
[illegible] przyjmowali bardzo serdecznie, i [illegible]
poszanowaniem [illegible] bowiem [illegible] się [illegible]
dnia —

[illegible] [illegible] morzem [illegible] [illegible]
w [illegible] [illegible] trzy miesiące [illegible] na różne strony
największej, najczęściej z konsulem [illegible] p. de Ba[illegible]
dawnym moim znajomym i przyjacielem i jego [illegible]
Tak [illegible] mi się szczęśliwie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nabożnie za i Jordan [illegible]
tegoż konsula poznałem się z Baszą i [illegible]
[illegible] [illegible] przez i [illegible] [illegible]

5

[illegible] [illegible] i wszystkie tam [illegible]
[illegible] pięćdziesiąt [illegible] kościoł przez [illegible]
[illegible] o [illegible] meczet [illegible] gdzie [illegible]
[illegible] mury salomońskie — [illegible]
[illegible] przez cały [illegible]
[illegible] chciałem [illegible]
[illegible] samemu [illegible]
[illegible] jest [illegible] przyszedł [illegible]
[illegible] brody [illegible]
[illegible] chodził [illegible]
[illegible] dał mi [illegible]
[illegible] pierwszy z [illegible] obrządku wschodniego [illegible]
[illegible] msza święta na grobie [illegible]
[illegible] i w grocie betleemskiej —
[illegible] potem Nazaret, górę Tabor, Karmel [illegible]
[illegible] do Bejrutu — gdzie kilka miesięcy [illegible]
[illegible] w różne strony [illegible]
[illegible] Libanu — [illegible] patriarchów maronickiego
[illegible] i melchitów, obejrzałem wiele klasztorów i [illegible]
[illegible] [illegible] pod [illegible] i święta
[illegible] tydzień [illegible] wyborowi patriarchy [illegible]
[illegible] biskupów — Boże narodzenie obojga obrządku za[illegible]
[illegible] [illegible] wszystkie [illegible]
mszę i w grocie —
[illegible]
[illegible] i tam dzień tylko [illegible]
[illegible] miesięcy potem [illegible]
[illegible] czarne [illegible] Dunajem —
[illegible] do Tulczy — miasteczka [illegible]
[illegible] więcej [illegible] 12.000 [illegible]
[illegible] albo podatane — [illegible] byłem [illegible]
[illegible] tylko na Dunaju [illegible] naszym powietrzem
[illegible] chociaż już [illegible] przymrozki na [illegible]
[illegible] — w Tulczy [illegible] byt [illegible] tak tam
[illegible] nasze chaty, nasza beseda, obyczaje
[illegible] naszego narodu — [illegible]
[illegible] miałem kilka [illegible]

razy uczczenie – można go było przygarnąć [illegible]
[illegible] o [illegible] niemówieniu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pod którym miała się rozpocząć nasza missia
dzo on jej pragnie – serdeczny i serdecznie mnie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] go być niepowinno !! [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cmentarz zniewążony przez Turków –
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – twój naszy naród pyta: czego takiego czeka nasz [illegible]
[illegible] władyka [illegible] – otóż jeden mędrszy [illegible] rozwiązał
się: bo to wszystko [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] o bez [illegible] [illegible] [illegible] nie może – [illegible] [illegible]
trafić [illegible] [illegible] co do [illegible] wschodniej —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] się do Belgradu gdzie będą [illegible] [illegible]
[illegible] nawet [illegible] tam katolickim [illegible] [illegible]
[illegible] kościoła [illegible] [illegible] na co [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] by [illegible] przystać ale — wszystkie [illegible]
[illegible] [illegible] się o te nieszczęsne [illegible] ! — [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ale [illegible] żem się zabrał do [illegible]
na węgry i stąd [illegible] albo [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na moje [illegible] [illegible]
[illegible] świecie — [illegible] teraz zabierzemy się ze [illegible] z [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i może jeśli Pan Bóg po[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mnie pod tymże adresem bo chociażbym [illegible] [illegible]
to listy mi [illegible] przesyłać —
Matce [illegible] Twojej najserdeczniej pozdrawiam dzieci [illegible]
znajomych wszystkich szczerze [illegible] [illegible] – a Bóg [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] z wami i [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] – polecam się waszym [illegible] [illegible] [illegible]

Monastyr Kis-Beregno.
14/2 8bra 1858.
[illegible] [illegible] [illegible]

stary druh w Chry: [illegible]
Wiktymir Terlecki
Jeromonach [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Bohomolca —

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] —— [illegible]
[illegible] 2 [illegible]

[illegible] [illegible]

Paryż, d. 8go Grudnia 7[illegible].

Szanowny Panie i nauczycielu,

Załączam list K. Wł. Wójcickiego. Odpowiedź można wyprawić albo wprost do Warszawy (Ulica Wiejska N° 12), albo też na ręce podpisanego, który jest korespondentem Kłosów i Biblioteki. W tym ostatnim razie, adresować należy: Rue Laugier, 52, Paris, aux Ternes.

Z czcią i poważaniem

rodak i uczeń

J. T. Hodi

[illegible]

[illegible]

Łaskawy Panie,

...omimo najdotkliwszych nerwowych bólów,
...niewolony konieczności ośmieliłem się pro-
...ić Łaskawego Pana Dobrodzieja, doświadczywszy
...dawnej jego ku mnie uprzejmości, o udzielenie
...i na dni parę całego pocztu numerów Kuryera W...
...wskiego poczynając od Nowego Roku do ostatniego numeru
...ięte z trzy i pół miesiąca. Mam koniecznie potrzeby
...szukać w nich kilka nekrologów bardzo bliskich
...osób. Po przejrzeniu, którebym nie zajęło więcej
...dnia, zwróciłbym je Łaskawemu Panu Dobr.
najszczerszą wdzięcznością za wyświadczoną mi łaskę
...ię, prawdziwie rzadką. Od niedawna w Paryżu
...i można dostać Kuryera, mianowicie za trzy
...szłe miesiące.

...eszcze jedno. Zapewne posiada Pan Dobr.,
...ko naukowy Pan i miłośnik nauk, przekład Boskiej
Komedyi Dantego dokonany kilkanaście letnią pra-
...cą p. Juljana Korsaka, wydania A. E. Odyńca
...rosiłbym o łaskę o użyczenie tego dzieła na dni pa-
...ę, dla porównania kilku miejsc z rękopiśmiennym

przykładem mego brata Władysława, który dawno temu [illegible] w Krymie, a obecnie na [illegible] jakiś pobytem w Paryżu. Przeczytałem zgoła [illegible] Dalej o tej pracy Korsaka. Lubo czytałem wiele zdań i krytycznych rozbiorów zagranicznych krajowych nie zadowalają mię one wcale bo według mego i ogólnego zdania, tylko nasz jedyny wieszcz, ów „Mi[illegible]nowych tonów” może najlepiej dostroić wdzięk Dantejskiej pieśni w naszej mowie w przekładzie Korsaka. —

Oczekując łaskawej odpowiedzi, zasyłam z najgłębszym szacunkiem i najszczerszem uwielbieniem ku Osobie Łaskawego Pana Dobrodzieja

Walerjan Tomaszewicz

Listy Józefa i Konstancyi Tomaszewskich
tudzież córki ich Józi Podoskiej.

[illegible]

[illegible] pustkowie [illegible]

[illegible] przywykłego podrzędnego [illegible]

[illegible]

[illegible] ukształcenia umysłu [illegible]

[illegible]

[illegible] z tym czasem chylić i odczytywać [illegible]
[illegible] w których są mamy. [illegible]
[illegible] Kładabym [illegible]
[illegible] także żeczyć [illegible]
[illegible] tolia [illegible]
[illegible]
[illegible] zachowanie pamięci [illegible]
[illegible] tylko króliczki [illegible]
[illegible] zawsze [illegible]
[illegible] bo [illegible]
[illegible]
[illegible] nas wszystko [illegible] i jedynym [illegible]
dochować [illegible] zawsze i [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible] przyjaciół [illegible]
[illegible] lub [illegible]
[illegible]

[illegible]
załączam ten nędzny upominek [illegible]
szczerszego [illegible] dziękowania Panu
[illegible] mnie i za przysłanie nam swoich
Poezyi, które nas do [illegible]
największej niecierpliwości [illegible]
gdzie [illegible] ma spełnić dla nas tak [illegible]
teraz [illegible] nam razy przyjąć moi [illegible]

[illegible]

vanitago

[illegible] nasz obrakhien [illegible]

[illegible]

Bohdan
Zaleski
Paris r. d'Assas

Przetożeś nam Pan Bóg dał dzisiaj dzionek [illegible]
i słońce nam piękne świeci, i wiadomości od
naszego Pana rozweseliły nas po długiej
niespokojności, bo naprawdę biedziliśmy się nad
tysiącznemi przypuszczeniami, które [illegible]
dzień. Niektóre były nieskończone dziwne [illegible]
[illegible]

Znając naszą szczere przywiązanie, raczyli z nami
podzielić swoje szczęście, które dla nas niemniej powin-
-dzienne drogie.
Gdyby to mi wolno było — połajałabym tego naszego
Pana, co to radby przed światem jakby nigdy nic
zamknąć już te skarby duszy, co to go tak równają
z Aniołami w Niebie, że zdaje się za Jego powo-
dzeniem nasza Ukraina taka piękna w Jego
oczach, taka [illegible]
łaski, i kochania u Boga. [illegible] nie umiem
tak jak się dobrze umiem wyrazić, ale czuję i
widzę że każden co Pana pozna [illegible]
stanie, lepiej zrozumie swoje serce! Mój [illegible]
[illegible]
[illegible]
Doprawdy, doprawdy, Pan chce gwałtem z siebie zrobić -
[illegible] — Ale niech się Pan na mnie nie gniewa
o nie - nie - będzie się Pan [illegible]
[illegible] i do pióra znów
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] dziś właśnie pisałam do [illegible]

[illegible]

[illegible] Wygnaniu. [illegible] kochany [illegible] mogło, bo się [illegible]

[illegible]

[illegible] Wielka niecierpliwością wyczekiwać [illegible] do [illegible] Pana [illegible] daleko, daleko [illegible] Ziemia [illegible] Sama [illegible]

[illegible]

[illegible]

Monsieur [illegible]

[illegible]

[illegible]

9

[illegible]

[illegible]

It was [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ponurno [illegible]

pozwolił [illegible]

[illegible]

[illegible] powiastka [illegible]

Taki ślad [illegible] Stukot [illegible]

tego ani możemy nie [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

więcej... [illegible] jak [illegible]

wrażenie przykro a [illegible] własnemi [illegible]

[illegible]

Dla [illegible] tej [illegible]

jak [illegible]

[illegible] najwiérniejsze [illegible]

[illegible] wartości wielkiej [illegible]

[illegible] Dziwne jakieś zdarzenie [illegible]

Do tego [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] przepisy [illegible] świadkiem [illegible] przyszedł [illegible] trzymanie

[illegible] przyrodzie swojej rozdzielać [illegible] stworzył [illegible] kiedyś [illegible] najświętszej [illegible] miłości spokojnie [illegible]

[illegible]

[illegible] przybłęda [illegible] nieborakiem [illegible]

[illegible] otworzył [illegible] stanie [illegible] —

Państwo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Stoffanowicz [illegible] dobrze [illegible] [illegible] bardzo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bardzo wszystko [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] nie ani słowa —

[illegible]

... w kotysze ... [illegible]

[illegible].

W tych dniach także się zebrało nas ... z całym naszym Zgromadzeniem Klasztorkiem ze wszystkiemi naszemi Znajomemi - wszyscy z nich ... [illegible] radziby jak z ... — ... [illegible]

[illegible] ... dzieliłam ... [illegible] ... kotobiendwa do ... [illegible]

... na myśli i widzenia ukochanego Ojca i ... ta świątobliwa Kobieta Znajoma Bacia ... przyjściu swojem oddała wszystko ... Dziwna ... [illegible] do Klasztoru

[illegible]

11 Stycz. 1851 [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] zona się tobie wydarzył w przy[illegible]
[illegible] [illegible], nadrych [illegible] wiele dziwnikiej
[illegible] tatarskie [illegible] bojkie [illegible]
[illegible] to, przez względ na wiele przyczyn [illegible] szczególnie
[illegible] niechaj Bóg mu [illegible] twego [illegible]
[illegible] – [illegible] twego [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] twego serduszka, że [illegible] tobie [illegible], między
[illegible] z rozmową dobroci twojej
[illegible]
[illegible] nad [illegible] nasze w kolebce [illegible]
[illegible] bo niemasz ani
[illegible]
[illegible] tyle o twojej [illegible] —
[illegible]
[illegible]
[illegible] dalej nad
[illegible]
[illegible]
[illegible]
wszystkich płonowo tej [illegible] — a [illegible],
[illegible] cesarza [illegible] ich [illegible]
[illegible] najpiękniejsze [illegible] —
stary dziad ukraiński z pod [illegible]
tyn [illegible] miłosierne [illegible] Dumie Matun
[illegible]
[illegible]
do [illegible] przemienionej [illegible] tak całem jako
skarb i dar najlepszy [illegible] nieszczęśliwym – szczęśliwy nietylko [illegible]
ale [illegible] [illegible] z tamtym [illegible]
przekonywającym [illegible]

i stałem balsamem dla serca i duszy że ks. chorąży [illegible]
[illegible] tam nie [illegible], że to ja [illegible] [illegible]
[illegible] serce się [illegible] żebrania [illegible], [illegible]
[illegible] nikt [illegible] odpowiadającego [illegible] [illegible]
tego [illegible] podam [illegible] [illegible], [illegible]
niema [illegible] [illegible] [illegible] bo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] być [illegible]
[illegible] świętej Boga jak jest [illegible], cały [illegible]
[illegible] jest jej [illegible] [illegible] [illegible] bo
oddalił się o mil kilkanaście [illegible] przez [illegible]
i [illegible] Dalekiej i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], na administratora jej [illegible]
[illegible] przez [illegible] [illegible] tej [illegible]
[illegible] [illegible] w liście [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] wypadkiem tej śmierci
[illegible] [illegible] znajdzie [illegible] [illegible] jeśli [illegible]
i [illegible], tylko go tylko [illegible] [illegible]
[illegible] się z [illegible] [illegible] — może to [illegible]
że tak wszystko [illegible] kiedyś abyś my nie zapominali
[illegible] Boga — [illegible] [illegible] sercem [illegible]
o modlitwę [illegible] aby Bóg [illegible]
nas [illegible] wszystkimi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] rozumie że [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nas [illegible] [illegible] jeśli [illegible]
promienie świętego i [illegible] planety, [illegible] [illegible]
[illegible] mój [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], i [illegible]
[illegible] —

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]
zobaczymy i [illegible]!

Trudno tu drodzy Państwo z jednym inwentarzem(?)
[illegible] objąć wszystkie uczucia nasze dla Was.
[illegible] jednakże je poświęcić Waszym najlepszym
[illegible] ...ście! [illegible]

[illegible]

[illegible] tyle(?) [illegible] tak jak Ukraina nasza! i wierzcie mi [illegible]
[illegible]
zaczyna [illegible] w dzieciach ale [illegible]
Was [illegible] Wasza [illegible]

[illegible] to [illegible] widzieć drogiego Pana [illegible]
[illegible] drogiego Państwa [illegible]
[illegible] —
[illegible] Waszej drogiej pamięci [illegible]
[illegible] Dzieci Wasze — —

[illegible] 18[illegible] [illegible]

98

[illegible]

[illegible]

[illegible]

naszego Pana [illegible] Więzienie które jest wielkim [illegible]

[illegible] były [illegible] złości [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible] jak [illegible]

mnie [illegible] [illegible]

stworzenia. Ale tego to [illegible]

do grzechu, Wielkiego [illegible] mnie [illegible]

do [illegible] i Wam i [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] to mi [illegible]

[illegible] w [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Panu [illegible]

Wszystkim [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] na nas [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ale [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] o [illegible] na wszystkie [illegible]
[illegible] twoimi. Zasłużył [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ Wedle [illegible]
[illegible] miłości i Chwał [illegible].
[illegible] Dobrodziejstw [illegible]
[illegible] tu [illegible]
[illegible]
[illegible] Najświętszej [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

Kochany [illegible] najserdeczniej [illegible]
[illegible] w dniu [illegible]
najmilszych [illegible]
[illegible] odważyłem [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] głowy [illegible]
[illegible] imienin, zdrowia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] z wielkim uszanowaniem [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] nas waszym świętym
[illegible] a Was Ojciec i miłosierdzia
[illegible] Naszego Zbawiciela [illegible]
[illegible]

Wszystkie te [illegible] i wyrazy Konstancyi chciejcie
przyjąć jako pochodzące ze wspólnie [illegible] odczuwanych
głęboko w sercach naszych stosunków miłości i przywiązania
[illegible] wszystkich — [illegible] Świętej Bohdanowego
[illegible] w Skrzyni także i drugiej rzeczy [illegible] albo tej był
[illegible] o przyjemności której Wam życzyłam moje
osobiście, ale zrobiły moje tak mnie zawiodły żem przez
to utracił nawet sposobności napisać w porę odtąd —
[illegible] się miała nastąpić — powiedziałem był do drugi
[illegible] sędzię że będziemy tam [illegible] nie utracić
[illegible] na [illegible], i zastawszy go
[illegible] był drugi nieprościło [illegible] powiedział,
[illegible] tak że już i jeszcze czasu niebyło — Gdybym
się był niebał narażenia Waszej może bym się był pustił
szukać kredytu na tem od spraw [illegible] bardzo — a tak
[illegible] w smutku i modlitwie święcić ten
[illegible] dla nas najuroczystszy bo my jakby najgorsi
[illegible] nieprzebłagani to naprawdę smutne innym —
[illegible] was kochać i uściskam — mnie wraz to
[illegible] ku lepszej na tym padole — Wasz przywiązany
[illegible] Korzeniowski

Jak najserdeczniej i najgorętszej dziękuję za [illegible] pamięć Waszą, — [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]

[illegible]

laim już miało — przykro to mi jest bardzo ale
tam jeszcze położenie — [illegible], bardzo [illegible]
[illegible] i cylgeść się na okoliczności którym
[illegible] uchybiło to także [illegible], że [illegible]
najżyczliwszy [illegible] tak by [illegible]
starego [illegible] i [illegible] [illegible]
[illegible] wyraźniej za [illegible], zapowiadam iż by
miewała do mówienia — w przedmiotach rozmaitych i całkiem
dalekich od [illegible] materjalnych, mającymi wpływ na
dobroci Twojej niewyczerpanej dla nas — [illegible]
tej takiej sposobności [illegible] i najgorętszej [illegible]
[illegible] i troskliwości tyle czułą i serdeczną że chyba Ty sam [illegible]
[illegible] tę zapalić tak wielką — i to nie na samą pomyślność
[illegible] ale bardziej dla chwały Twojej świętej — [illegible]
[illegible] ci pisać do Ignacego i polecić mu żeby za nas
[illegible] najpiękniejsze [illegible]: i to tem bardziej [illegible]
mu mój drogi, iż dobroczynna ofiara jego dla nas, będzie
[illegible] przez nas uczczona w tem że starano się
[illegible] całej antologii według życzeń i woli jego
[illegible] — w tem większej iż ją ofiarował w tym
[illegible]
[illegible] tym jako doskonałości i wraz [illegible]
[illegible] cudowną rozciągającej nie tylko nad nami
[illegible]
[illegible] całą polską [illegible] — Do widzenia najmilszy
[illegible], i mój jedyny — ściskając rzetelnie [illegible]
tysiąc całusów dla [illegible] i starszych Dzieciaków [illegible]
[illegible]

[illegible] zupełnie jak Brat z jednego łona [illegible] [illegible] drogi i najdroższy [illegible] jedyny [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tak [illegible] złożona [illegible] dostałem wszystkie dary opatrzne i najpiękniejsze — Widzia [illegible] turat i bolidat — Paulina siostrzenica moja, miała przyjechać i siostra [illegible], ale paszportu nie otrzymała kiedy dałam więcej nawet w Galicyi [illegible] [illegible] czarnych, najpiękniejszy [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odbierać [illegible] [illegible] najczęściej [illegible] [illegible] samego najpiękniejszego — [illegible] [illegible] kocham [illegible] was [illegible] moje [illegible] [illegible] [illegible] całego, nieprzyjaciela [illegible] [illegible], że [illegible] jego [illegible] na [illegible] strony rozproszona jesteśmy — rozproszona i ciałem i duchem [illegible] [illegible] nas Panie Litościwy na zawsze w szczególnie [illegible] [illegible] [illegible] — Seweryn Goszczyński mówił mi że wyjeżdża w strone zupełnie przeciwną tej co pisałeś jedzie do normandyi [illegible] Calvados — Ściskam i całuję was obydwoch, Pani Dąbrowskiej moje uszanowanie łączę. Twoj [illegible] J. Komorowski

Najserdeczniejsze [illegible] dołączam kochanemu [illegible]
Bohdanowi i wdzięczności naszej niezmiernej za
troskliwą pieczę nad naszym [illegible] [illegible]
[illegible] sam był [illegible] wyjeżdżając [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] Dziękujemy [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] może już w tej chwili
Matkę serdecznie ściskam, niechaj [illegible]
[illegible] w zdrowiu a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Pana [illegible]
[illegible] się [illegible] – pozdrawiam [illegible]
[illegible], która jak teraz [illegible] – dotąd jeszcze
[illegible] mi została – był [illegible] gwałtowny ból
taki mocny że ani ręką ani nogą ruszyć nie mogę
– [illegible] czekam [illegible] Wasze [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Waszym Świętym Modlitwom – a [illegible]
ciągle [illegible] w [illegible] za Was modły moje [illegible]
Zamoyska [illegible] przywiązana Konstancja

[illegible]

[illegible] całowana [illegible]

[illegible] zgodnie [illegible] jedna [illegible]

[illegible]

[illegible] szczęśliwa [illegible]

[illegible] ogólnego [illegible]

[illegible]

[illegible] lat [illegible]

[illegible] tak [illegible] co [illegible]

[illegible] słabsze [illegible] soboty

[illegible]

[illegible] nauczycielka [illegible]

[illegible] wspomnień [illegible]

[illegible] przy [illegible]

[illegible]

[illegible] tak [illegible] to [illegible]

[illegible] najmilszy [illegible]

[illegible] Wam

[illegible] dowiecie [illegible] ściskam [illegible]

[illegible] Józef [illegible]

Prawda kochany i dobry Panie Bohdanie, żeśmy
ci tak długo najmilsze wyrazy jego zostawili bez
odpowiedzi — nie mogę się wytłumaczyć a i to tak
mocą, strony [illegible] mogę że kiedy kto z [illegible]
-nych [illegible] lub cierpiący to ja jak głowy mej mam
do niczego — i to tego wszystkiego wyłączyłam
[illegible] z nagłej śmierci Ojca biednej [illegible]
Józefie której z matką nie mogłam opuszczać
ich okropnym nieszczęściu .. i to nie mało się
przyczyniło do naszego opóźnienia — tak serce [illegible]
chcę kochany Panie Bohdanie, dopraszaj że
— to nie nasz grzech! Wiem że Pan Bohdan [illegible]

Biedny ach biedny ten nasz Ignacy! ale z drugiej
szczęśliwy, że mu Pan Bóg dał takich przyjaciół
chociaż mu Bóg wypłacił z swoich skarbów — [illegible]
jedyny i prawdziwy człowiek). pierwszy raz dopiero [illegible]
dowiadujemy się o okropnym stanie [illegible]
biednego a drogiego brata — Ale wraz bolejąc na to
nie raz musiałam mimowolnie rozrzewniać [illegible]
udzielając mu coś przykrych szczegółów o naszym
tutejszym położeniu! Boże mój Boże co to
cierpienie musiało być jego widzieć o tym a
znikąd przyjść w pomoc —... I kiedyż się to
zakończy? Ciągle błagam Boga aby raczył odd[illegible]
od nas tyle grozy, to znowu z pokorą chcę
te próby tak ciężkie — aby nie ściągnąć mimo kary
Och! niechaj my już wszystko ucierpiemy byle [illegible]
naszej! [illegible] wszyscy kochani doznali łaski i [illegible]
-stawicielstwa Bożego! Ale nasze życie jak dym
przechodzi — a zostaje mało — bo mało [illegible]

Drodzy! — Módlcie się za nami! [illegible]
Panie Bohdanie — wszak Wasza przyjaźń jest
z kwiatów naszego życia. Nieodmawiaj nam
i w modlitwach swoich drogi Panie Bohdanie
nie zapominaj nas przed Bogiem — bo
Twoi — i tam w Niebie da Bóg
Twoi i jedni a drogiej nam [illegible] —

i tam się dzieje z kochaną a dobrą Zosią. Gdy już szczęśliwie przebyła słabość zaczęli nam. Jak widzieć miło się z Wami cieszymy — a o mnie z Galicji nie ma nam i zaczynam być trochę niespokojna — byle tylko byli zdrowi! —

Pisałam ja niedawno do mego drogiego brata i mówiłam mu o pracy i o tym serdecznym uczuciu Pana E.I. mam nadzieję że mój B. lepiej odgadnie trafi mu wyrazić nasze uczucia, które u nas wszystkich przybierają kolor modlitwy i z westchnieniami i tą wdzięcznością idą do stóp Bożych.

Oby nas Bóg we wszystkim raczył wysłuchać!

Kochanemu Panu Józefowi wiecznie oddany teraz Dziatki serdecznie błogosławię. —

23 sierpnia 1851 rue St Georges 4[illegible]

117

[illegible] najdroższej Dobrodziejce

Bóg zapłać za wiadomość, a chwała miłosierdziu Jego że się wszystko odbyło — Ucierpiała biedna Matka, ale zato dziecię lube, lepiej je jeszcze kochać będzie, bo takie jest [illegible] w proporcyi cierpień Matki, ich przywiązanie [illegible] — Dla nowonarodzonego stworzenia dobra to przybyć na ten świat w rodzinie i wyjątkowo pod [illegible] gdzie [illegible] samotności [illegible] troskliwości jak o tem świadczą dzieje historyi naszej [illegible], a dorosłego [illegible] [illegible] w tej niedoli co mnie [illegible] [illegible] na powitanie tego drogiego Gościa [illegible] [illegible] najserdeczniejszych życzeń dla całej [illegible] — Dziś wyprawiłem [illegible] mego w okolice Tours na [illegible], ale [illegible] sam samym choć krótko na świeże powietrze zrobić, o tem [illegible] — [illegible] do Pani [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], i zostawił [illegible] — [illegible] troskliwości za wszystkie dowody onej, przyjm wdzięczność [illegible] i uszanowania najserdeczniejsze [illegible]

[illegible] J O [illegible]

Kochanego Józefa całuję serdecznie i on musi teraz przecie choć trochę swobodniej oddychać

Chwała niech będzie Bogu że już nas obdarował miłym a pożądanym Gościem. teraz Kochani Państwo prosić nam tylko pozostaje Boga aby jak Matka tak i Aniołek nasz malutki w jak najlepszym zdrowiu się utrzymywali — Szczególniej Kochana Zosia musiała być z przyczyny upałów bardzo cierpiącą Ale teraz właśnie ta pora tak cudowna przy-

-czyni się

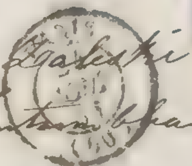
do prędkiego powrotu do zdrowia — Daj Je[j]
Boże. iżby ile nacierpiała tyle doznała po[ciechy]
z swoich dzieci — Myślibyśmy bardzo
chcieli Was odwiedzić Kochani państwo
ale że to trudno o tym myśleć. trzeba
poprzestać na [illegible] serdecznem
całego Waszego gronka i poleceniu się
Waszym świętym modlitwom

przywiązana [illegible]

Kochanego Pana Józefa ręce ściskam —

Monsieur Bohdan Zaleski

à Fontainebleau

12. Oktobra 1851 Paryż.

[illegible]

Odebraliśmy się listu od naszej
Matki dzięki Panu Bogu wszyscy
zdrowi. — Ona w największej była
niespokojności o nas bo nasz list
jej nie doszedł — znać że zginął
w drodze — wyobraziła sobie że
jakieś wielkie nieszczęście u nas
zaszło, i tak oczekując z dnia
na dzień na wiadomość od nas
zebrała się sama napisać zapy-
tując nas o wszystko aby
nie taić przed nią choćby naj-
większe nieszczęście nas spotkało —
Otóż wspólnym zdaniem prosili-
my przez liścika prośbę — niechaj
Będzie dzięki najmiłosierniejszemu
Bogu że się skończyło na niepo-

-ności — drogi Panie Bohdanie
spieszę Wam o tem donieść bo wiem
że podzielicie z nami tak radość
jak dzieliliście niewypowiedzianą
trwogę o Naszą biedną Dziecinę i
jej drogą Matkę -

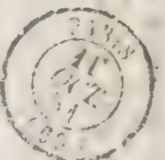
Były to listy od jednej osoby
która widziała Panią Dionizę P.
donosi że zawsze pije wody w
Krynicy zdrowie się jej coraz pol-
-lepsza Dzięki Bogu! za to że nam
Umiłowanie zachowuje na tej zie-

— Drogi Panie Bohdanie prosz-
Boga abyście byli szczęśliwi. Sp-
-spieszcie zawsze razem. tylko to
Szczęście na ziemi razem cierpieć

Polecamy się Naszym Świętym
Modlitwom, i Najlepszemu sercu
O naszych uczuciach nic nie
dodaję bo drogi nasz a charakt-

180

P. Bohdan nie ile go ściskamy
Oraz piszę Wasi obojgu. mile ściśli
i Szanownego Pana Józefa ściskamy
najserdeczniej — przywiązani przyj
K. i Jan. i St. —

Monsieur Bohdan Zaleski
à Fontainebleau

rue St Honoré 50.

Kochany i drogi Panie Bohdanie!

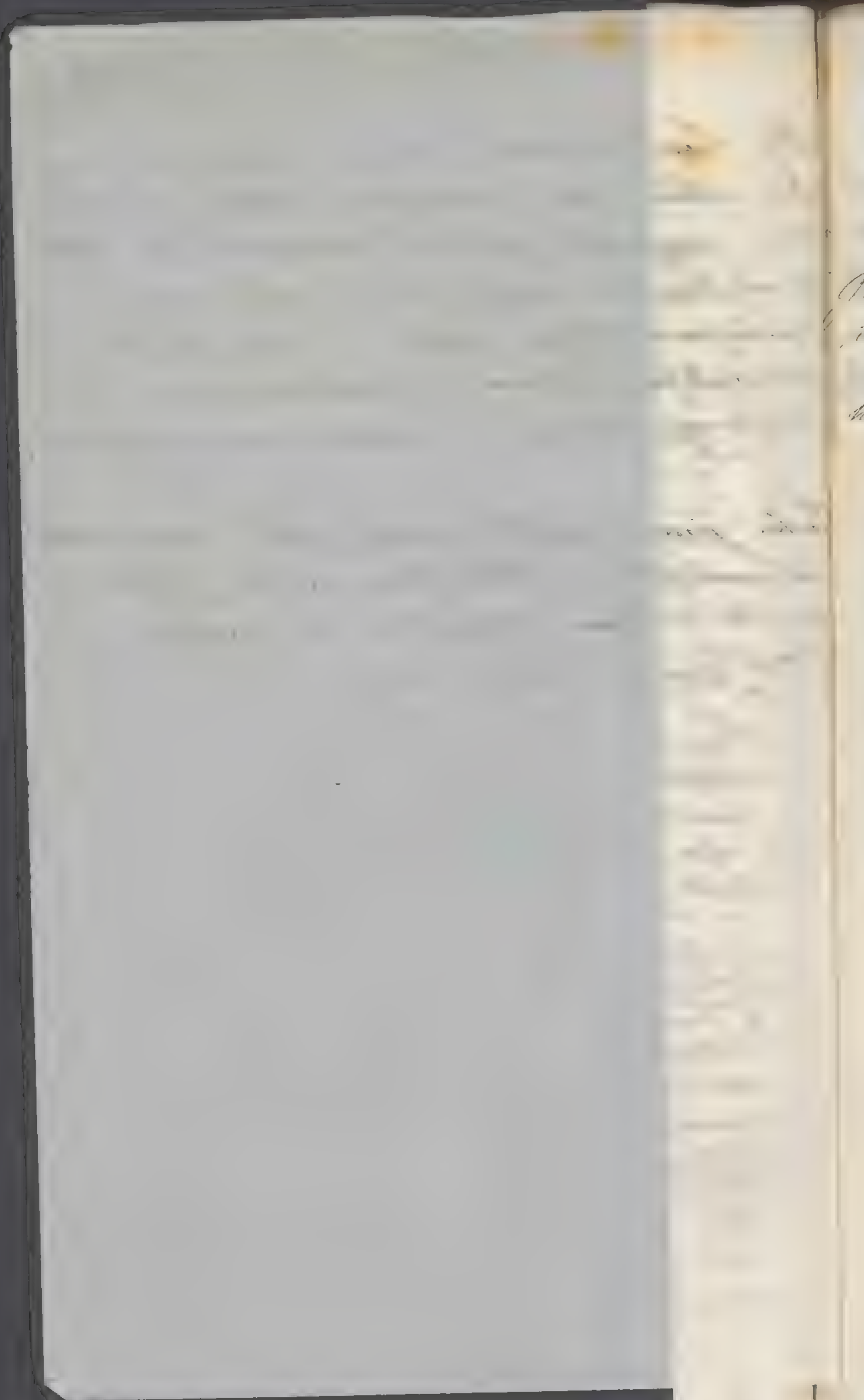
Przepraszam najmocniej i najserdeczniej
że tak długo opuściłam się z podzięko-
=waniem za list. [illegible] pamięć - kochany
Panie! - ufam że Wasze najlepsze [illegible]
[illegible] mi przysłali - za niewdzięczność
[illegible] mnie - Znacie [illegible] jak
[illegible] oto - Więc - taki - jak
[illegible] to [illegible] do niczego nie jest
[illegible] - jak tylko myśl i albo trwoga - o
moją Józię [illegible] - Ale dzięki
Bogu jest trochę za długo przeciągniętym
milczeniu odebrałam list od niej [illegible]
mnie uspokoił bo właśnie - mimo to już
dni kilkanaście - od puszczenia krwi, i
widzi jej to dobrze zrobiło - [illegible]
być [illegible] dla uniknienia choćby najmniej-
szego wrażenia. Gdyby jej Bóg dał
[illegible] - szczęśliwie - przebyć tych kilka
tygodni i doczekać się pociechy która by
wynagrodziła bolesną stratę!! Drodzy
i Kochani - Wasze modlitwy niech Boga
dotkną - [illegible] do [illegible] błagam [illegible]
a mnie uproszony razem tę pociechę dla
biednej strapionej Matki!! - która przy
swoich troskach nie zapomina - o dniach
uroczystych i prosiła mnie - abym kocha-
nemu Panu Bohdanowi powiedziała że
pamiętała jest zawsze - o 14tym tego, bo ten
dzień uważa za dzień rodzinny [illegible]
[illegible] na [illegible] i nasza [illegible] tak do tego
przyszłego [illegible].

Już tedy Kochany Panie [illegible] [illegible]
i [illegible] przez [illegible] [illegible]
tylko [illegible] może już [illegible] Więcej nie [illegible]
przy tem [illegible] z tej [illegible] [illegible]
[illegible] Boga że nam pozwolił [illegible]
i [illegible] bo to prawdziwie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nam będzie
[illegible] po tej [illegible] próby — a [illegible]
dalszy ciąg doświadczeń [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], które tak syna [illegible]
[illegible] przywiązuje do dobra na ziemi
pozwolicie Kochani Wszyscy [illegible]
abym Wam raz jeszcze [illegible] podzię-
kowania najserdeczniejsze, [illegible] [illegible]
że w moich codziennych modlitwach
dołączam moje prośby [illegible] [illegible]
i [illegible] [illegible] które oby się Wam
zdrowo [illegible] [illegible]
i Szczęście Matki
Polecamy się Wszyscy [illegible]
[illegible] Waszym, prosząc [illegible]
[illegible] [illegible] że Oni [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] jak w [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible]

28. [illegible] [illegible]
[illegible]

Mój [illegible] Drogi! [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] myślam w ten moment [illegible]
po odebraniu [illegible] [illegible] pisze-
[illegible] [illegible] [illegible] i do [illegible]
przesyłając Wam najserdeczniejsze i
najczulsze [illegible]. [illegible] [illegible]

Julia pisze osobno prosi aby [illegible]
[illegible] panu Bohdanowi [illegible]
[illegible] Pan Hamilton [illegible] od
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Szanowny i [illegible]!

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1854. Marzec; Kontkiewicz 11.

187

Drogi i Kochany Panie Dobrodzieju!

[illegible] o [illegible] Nadziei [illegible]
[illegible] Pan [illegible] my [illegible]
[illegible] na [illegible] Drogiej Dziecinki! Chy-
[illegible] Bóg [illegible] [illegible] [illegible] modły i
[illegible] Was [illegible] jak najprędzej powrót
do zdrowia [illegible] Waszej ukochanej. Nadzielam
[illegible] Waszej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] u Was i [illegible] [illegible] [illegible]
Około Dziecinki — tym czasem [illegible] do
[illegible] [illegible] — i [illegible] [illegible] już [illegible]
[illegible] i na [illegible] [illegible] i na [illegible] [illegible]
[illegible] były [illegible] i [illegible] do odzyskania
[illegible] sił [illegible].
Drogi Panie [illegible] — gdybym ja sama [illegible]
[illegible] Waszej [illegible] czas w tych kilku dniach
razem nam donieść o Waszym [illegible], bo mnie
tak [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się [illegible]
[illegible] [illegible] że [illegible] będzie i że
kiedyś razem będziemy dziękowali za uzdro-
wienie Dziecinki! [illegible] [illegible] [illegible]!
Ze naszych [illegible] [illegible] [illegible] modlitw
przyłączy się jedna poczciwa [illegible]
Żona [illegible] [illegible] — bardzo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Wiec Wa-
[illegible] [illegible] z [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
W. [illegible] przywiązana Konstancja Kon-
[illegible]. Zosia [illegible] — Julian [illegible]
[illegible] — a Stanisław [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]

kąpiel – [illegible] się [illegible]
okruszyn z siana zalewa ukropem a
po przecedzeniu i ostudzeniu – kąpie
dziecię przez kwadrans.

Maść

łyżka oliwy – łyżka śmietany – jeden
żółtek z świeżego [illegible]
ubić razem mocno – i całe dziecię [illegible]
maścią nacierać – całe od stóp [illegible]
tak aby maść weszła w ciałko – ~~trzeba~~
smarować zaraz po wypu-
szczeniu a nie ubierać dziecka ale [illegible]
[illegible] było zawinięte w prześcieradło [illegible]
[illegible] zasnęło – to co dzień powtarza-
nie zawodnie pomoże do wzmocnienia
sił [illegible] i nabrania ciałka –

11. října 1854. Paříž
r. de Ponthieu 17.

[illegible]

[illegible]

[illegible] od [illegible]

[illegible], naszego i wzmacniania [illegible]

naszej [illegible] Wilnu.

Mijemy nadzieję że i [illegible] Wszystkich [illegible]

[illegible] Dziatki [illegible]

Bożym [illegible] proba [illegible] martwo [illegible]

dla radości – [illegible] to [illegible]

nim [illegible] Dzieci [illegible] i nim [illegible]

[illegible] trudów naszych [illegible]

[illegible]

nas o [illegible] zdrowia [illegible]

[illegible]

[illegible]

Za Dziecinki skończyliśmy nowennę [illegible]

[illegible] w [illegible]

[illegible] bo wiem to że jak kolwiek [illegible]

ale że ze [illegible] serca [illegible]

[illegible] odemnie [illegible]

[illegible]

Ciągłe ma [illegible]

[illegible] może to by strach [illegible]

najpowinniejsze aktorów [illegible]

[illegible] i [illegible]

[illegible] a [illegible]

[illegible] z dam [illegible]

[illegible] — ciężkie jakoś twarz czasy na nas

Kochany Bohdanie! wszelka miara, serdeczne i gorące matki
zbiera w politowaniu wszystkim tyle zasługi, że nawet tym
w tą nagrodą by w tych czytelnicy i przyjęła tylko, dozwolono
jest mi modlić przynosząc ulgę ich troskom i boleści —
Miłosierdzie Boże przenajświętsze i niewyczerpane, pozwoliło że
miałem i mam te nadzieje najrzetelniejszą że Bóg łaską swoją,
uspokojenia i pomyślności dla całej rodziny Waszej przyniesie — Żyjąc
wiarą tego, i oko ze łzami modlitwy ku Niebu, wzywając Was
[illegible], abyście się do tego przyczynili waszą spokojnością, cierpli-
wością, i zaufaniem w sprawiedliwości i miłosierdzie Opatrzności
[illegible] wszystkich go [illegible] zupełnej wiary i nadziei —
Konstancja [illegible] i [illegible] jest dama [illegible], bo przez pismo
nie chciałbym się dowiadywać z obawy aby waszego smutku więcej
nie rozjątrzyć — Pan Bóg zapłać żeś napisał, z chwałą [illegible]
Panu miłosierdzia, że luba i najmilsza dziecina jest zdrowa.
Ściskam serdecznie obydwóch Was, z Panią [illegible]
całej, Twój przywiązany [illegible]

Jeśli Mamunieńka ma febrę to zaraz napisz
mnie ja znajdę jakie lekarstwo. mam
[illegible] przepis mam doskonały od febry.

[illegible]

[illegible] miłosierna matki [illegible], które [illegible] przez wszystkie [illegible] świętym zachowywania [illegible] naszych – przecież [illegible] Boża [illegible] ale [illegible] na [illegible]

[illegible] widok na [illegible]

[illegible] w której [illegible]

[illegible]

[illegible] Vaszych [illegible]

Serdecznie [illegible]

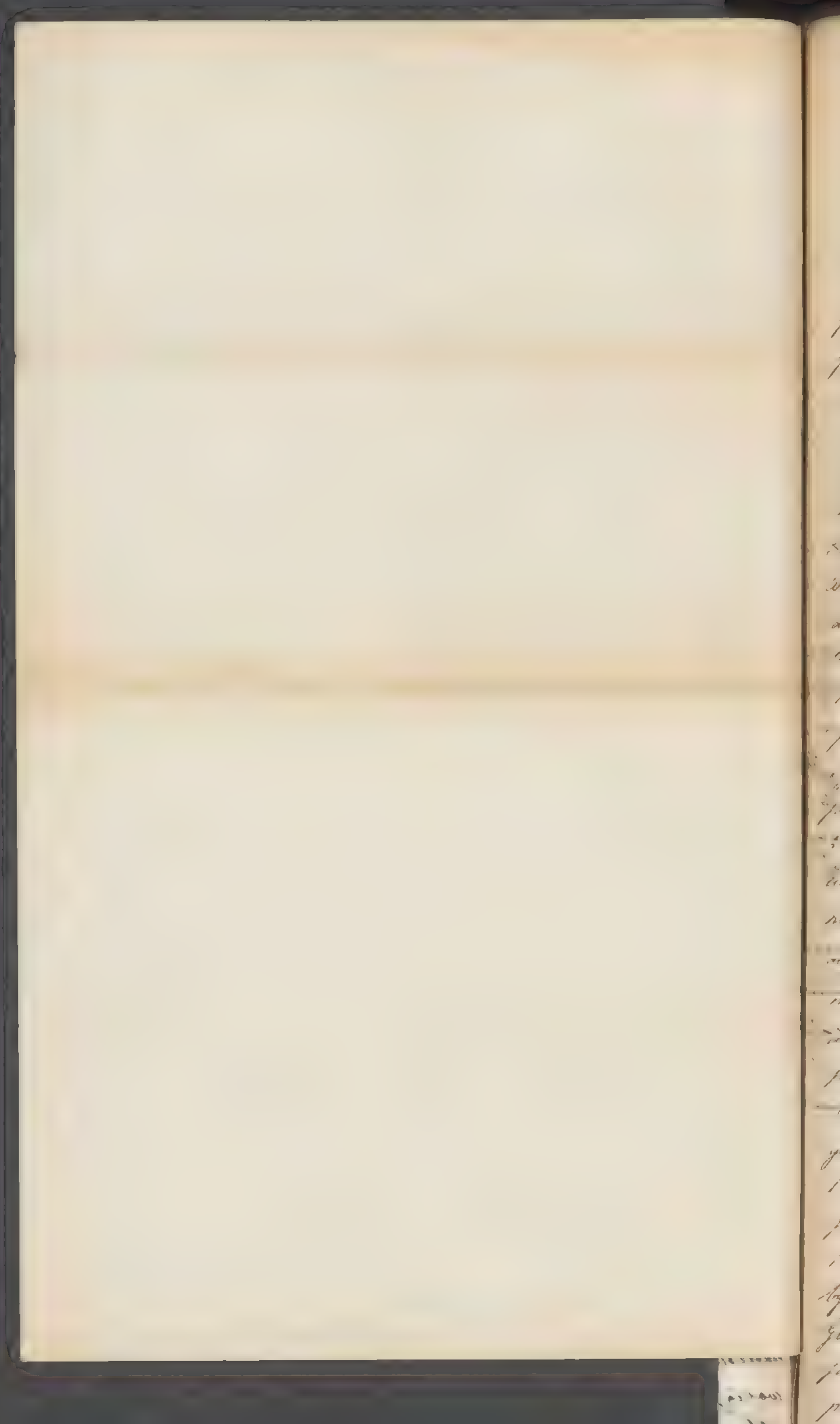
[illegible]

Szanownemu i Kochanemu Panu [illegible] najserdeczniejsze [illegible] i [illegible]

[illegible]

Jak[illegible] Kochanemu Panu [illegible] skłaśa podziękowanie i [illegible] Mojego Stanisława [illegible] Panu Bohdanu [illegible]

[illegible]

4 Sierpnia 1857 r. pow. [illegible] 77

Kochani Dobrodzieje i Józefie! Wczoraj był u nas w wieczór [illegible] z pożegnaniem Ludwiczki [illegible] abym [illegible] napisał że dla wyjazdu do [illegible] [illegible] dziś przed [illegible] rano [illegible] czasu [illegible] [illegible] że to najbezpieczniejsza [illegible] [illegible] tylko na [illegible] przyjechać — [illegible] po [illegible] od was [illegible] go z [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] Ukraiński [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] — [illegible] że to [illegible] [illegible] jako [illegible] dla zakładu. Do szkoły [illegible] być wczoraj z [illegible] i [illegible] [illegible] jak [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ale [illegible] bo [illegible] powiatem od was, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] na [illegible] atak [illegible] że już 10 [illegible] wody [illegible] [illegible] [illegible] może to [illegible] w piątek [illegible] [illegible] dzień gdyby [illegible] [illegible] w [illegible] Józefa [illegible] [illegible] [illegible] mnie [illegible] moja [illegible] czyli [illegible] [illegible] które już podobno [illegible] [illegible] [illegible] i żalu za dziećmi, wnukami i braćmi [illegible] do głębi [illegible] [illegible] mnie bo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — gdyby [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] się i z [illegible] [illegible] kilka [illegible] przepędzić może by [illegible] i [illegible] i [illegible] [illegible] by [illegible] — [illegible] w tych [illegible] [illegible] przed rozdaniem nagród [illegible] nie [illegible] to przynajmniej [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] tedy potrzeba [illegible] się [illegible] tego [illegible] dla szkoły [illegible], czyli za pomocą [illegible] [illegible] się [illegible], abyś my w tym interesie z tobą pomówili, [illegible] [illegible] [illegible] Panów [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prośbę [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] bo [illegible] [illegible] że [illegible] [illegible] co [illegible] [illegible] [illegible] przy takich [illegible] [illegible]
Dobrodziejce moje uszanowanie Pani [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] —

I ta wina moja spadnie na kobiety i[...]
ten list dziś dopiero wychodzi — a tym [...]
-dem tak nie jest. bo i Państwo Kochani
radabym aby prędzej czytali naszą serdeczn[...]
pamięć dla siebie i nie chciałabym chyba
poczciwemu Panu Pelczyńskiemu, który [...]
-nał obyczajem Państwa prędzej mieli Jeg[...]
pomimo niżeli on sam będzie mógł to [...]
-pełnić — ale właśnie tylko wam wczoraj
wzięła list do zapieczętowania więc oto [...]
nadeszedł i godzina poczty minęła — [...]

Po tym moim tłumaczeniu — ściska[...]
najserdeczniej rączki wszystkich Pań[...]
dziateczki skromne błogosławię — i odd[...]
się Waszmości Panu — jako zawsze i [...]
Kochającą sługa K. Fomanowsk[...]

5. Sierpnia.

31 Marca 1862 Lwów
Piekarska Ulica 448

Szanowny i najdroższy Bohdanie!

Z tutejszych żywych obrazów, przechowuję
poszczególnie z lubością i zachwytem prawdziwym,
pamięć gościnności i uprzejmości Twojej dla rodaków
i ziomków przybywających z ziemi naszej rodzinnej
czy dla zapełnienia przerzedzających się szeregów, czy
wyłącznie dla chlubnego tylko zapoznania Mistrza
i Wieszcza, wysoko i najwyżej od nas wszystkich cenio-
nego i umiłowanego – przybyłych, dla ogrzania się
Jego duchem i światłem, po ożywieniu Jego zdaniem,
nadzieją i poradą. – Po takie to pokarmy wielu długi-
emi łańcuchami zgłodniali, a teraz zdążał od Dniprowej
wody, podobnie spragniony poznać Ciebie i polecić się
Tobie, Henryk Podoski, syn mojej ukochanej siostry ś.p.
z Chrząszczewskich Wiktorowej Podoski, rozumnej i zacnej
bardzo kobiety – Z tego co on słyszał i co umie, [illegible]
w nim widzę, biorę śmiałość polecić go względom
szanownych i łaskawych Państwa – Po ukończeniu
zaszczytnym nauk uniwersytetu Kijowskiego dla oddania się
gruntowniejszemu poznaniu nauk specjalnych i wiedzy w
Paryżu do Szkoły Centralnej, a przy pomocy waszej,
do [illegible] Twojej i kochanych i drogich Józefa i Seweryna,
którym jako nieodłącznym od Twego serca, [illegible]
-ce, serdeczne i najczulsze moje pozdrowienie i uściski,
otrzyma pewno korepetytora najlepszego do przedwstępnych
nauk –

ale czemu to ja was drogich ustnie prosić ato
mogę! czemu niejestem w stanie nanowo was po
=witać z tą radością i pewnością że się już nigdy
Was najdroższych najstarszych i najserdeczniejszych
Braci moich nierozłączę — O! jakże za wami tęskno
smutno i boleśno! nie potrafię tego opisać a snadź
wygowie to wam Henrysiek świadek naoczny nasz
niedoli, cierpień, i nieszczęśliwości potrzebnie się zlew
Zarazem potrafi On dać wam dokładne szczegóły, w
=stronnych okoliczności, pojawów i wydarzeń nie powin
być nietylko nam ale i ~~dla~~ świata obcemi —
Polecam się pamięci i sercu Twojemu a jeśli m
Bóg da choć kilka liter od Ciebie drogiego otrzy
to je tak uściskam, łzami wdzięczności obleję i
przechowam, że mnie wraz z niemi pogrzebią

Twój najczulszy i najwierniejszy J. Tomaszewski

Nie podobna mi oprzeć się najszczerszej
chęci dołączenia tu drogiemu naszemu
Panu Bohdanowi najserdeczniejszych
=ich ukłonów. — i wyznać muszę że sz
=rze zazdroszczę Panu Henrykowi szczęś
widzenia. Go! ~~[illegible]~~ (przyjścia którego) my tak dawno z rozk
=[illegible] i za którym tak serdecznie
tęsknimy! i Bóg wie czy kiedy do
=kamy się tej pociechy! — Wiemy to
dobrze

iż drogi Pan Bohdan ma Zajęcia, ale o jakże by nam było drogiem choć słówko Jego pamięci! co by to było dla nas za słodką pociechą wiedzieć że pamięć nasza nie zupełnie wygasła w Jego szlachetnem sercu! mam tę nadzieję! – i ufam że nam Bóg tej pociechy nie odmówi! bo to i nas także jedna Ziemia wykarmiła którą wspólnie kochamy i do niej tak gorąco wzdychamy! i w niej się myśli nasze i wszystkie uczucia łączą.

Ale czy wolno nam spodziewać się tej wielkiej pociechy! – serce nie może się oprzeć nadziei, bo bez niej żyć by nie podobna było – A kiedy już Bóg tak głęboko wraził w nasze serca ufajmy i z tą nadzieją żyjmy –. wspólne nasze modlitwy połączą nas choć w myśli przed Panem naszym Ukrzyżowanym! Który oby w łasce swojej i miłosierdziu błogosławił drogiego naszego Pana Bohdana z żoną, dziatkami i we wszystkich Jego zamiarach. Szczerze – kochająca

K. F.

Zosia tylko co do siebie zaczyna przychodzić po ciężkiej odbytej gorączce – najserdeczniejsze składa ukłony! – od naszego stanu dawnośmy nic nie słyszeli – nie może się z tamtąd wyrwać takie ma trudności z sobą – moja Zosia z dziatkami przesyła swoją pamięć polecając się sercu i drogiej zawsze pamięci.

[illegible]

[illegible] XXIII [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[[illegible]]

1875 194

Moja Dobra Zofio, w Panu Jezusie—

Dam ci obrazek, dwa nawet, i medalik i jedną książeczkę ale trzeba być grzeczną posłuszną broń zaś Boże by najmniejszy u- pustek — Idzie tu o mały wszystek Chrześciański—

Panna Louise, co, za kilka dni, ma iść do Księdza Dupanloup do spowiedzi, trwoży się na samo to wspomnienie, trzeba ją tkliwey [illegible] zapewnić aby się nie lęka- ła; tak z całą [illegible] pójdź dziś, do X. Du- panloup, przez miłość Chrześcijań- ską, wraz z nią i [illegible]

Aż mniej idzie obiadanie
spowiednikiem - to zupełnie tak
że dobry, rozumny przyjaciel
jest też rozumnym najlepszym
spowiednikiem - a twoy [illegible]
dzisiay do siebie - w ostatnim
twoim bileciku, umiey [illegible]
znając radziłem spowiedź, raz
w miesiącu - dzisiay radzę [illegible]
[illegible] przynajmniey
co dnia tygodnia - kończę
błogosławieństwem, raz jeszcze
ściskam cię ufam kochający

20. d'avr. [illegible] -
rano - paris

1845 – W dzień św. Wniebowstąpienia, bije pół do dziewiątej, w wieczór, ja sam i ty mi tuż na swym miejscu, Sokołku, Bracie, Bojarze, bo jak cię nazwę? stolik ten nas tylko przedziela i papier; ja z piórem, jak drugi Oleszczyński z badylkiem, oko w oko, albo jak ukrainka w ręku z różami i jaśminem, jeżeli nie wierny portret, wianek ci urobię wonny, różnofarbny, który ci złożę na skroniach. – O wielkiż to razy, jeszcze i jeszcze zegar wybije, nim mi powrócisz, po tylu postach, niespaniach; liczyłem, sześćdziesiąta jacz i pierwsza godzina, kiedym cię ostatni raz ucałował – Oh szanuj tę tam zdrowie, nadewszystko spij dosyć, bądź nawet trochę leniwy, ja takie twoje grzechy z ochotą biorą na siebie; noc bez snu, i ta trzymilowa przechadzka musiały cię sfatygować, to pewna, tyś nienawykły – – Ja dzisiaj po przedłużonych przy święcie nieszporach, wyszedłszy z nich, takiem na siłach opadł, że ledwo po pięciu godzinach zupełnej nieczynności je odzyskałem; a ty nie młodszy jesteś ode mnie – Rzecz powiem ci ciekawą, rozczulającą ukraińską; nasz brat, nie może być bez ukraińca, potrzeba mu ukrainca, on nigdy nie jest nieczułym; Wczora, oh wczora, przyciskałem Cię do mego serca, tajałem niem za tobą – – Właśnie, o tej porze, kiedyś ty pewnie wstąpił w te świętych progi, o nas zapewne słodko wspominał, ty, tyś sam Bohdan, z innemi pięciu czy sześciu, drogiemi nam ukraińcami, weszliście do mego pokoju, kiedy po pierwszy raz zakładać oczy zamierzał; tem: nie usiedliście jeszcze, kiedy jeden . . . .

. . . .

Oburzyłem się na to, ty zdaniesz moje podzielił, i z miłym uś-

— miechem —

lice twe czyste i iak śnieg białe, na ustach moich opartes, żądates pocałowania pokoju. O! nigdy żadna matka, niemoże czulej utulać swe własne dziecię, tak serdecznie ja Ciebie tam całowałem. nigdyś na jawie niebył mi tak ukrowym. łzy radości... łzy mej oczy i jeszcze płaczę na tego snu wspomnienie, o nic, nic z pamięci mi go niewybie – U nas inaczej, inaczej, inaczej –! wrzdam redyceencyi, bo Cycero rzekł, "virtutis cultores, fraudis inimici" Czerwę ją jeżeli zechcesz kiedy razem z tobą z mówiemy Beni Czeaków: „Piszę o tem naturalnie z trwogą jaką uczciwość" nakazuje, obrażenia płocho kogokolwiek wszelkie więc ostrożności zachowuję. Wiecz-pielg- A wieś ty, czemu cię wolę nazywać Bojanem? czemu nieśmiem cię zwać Bohusiu? Ah wiem ja co to jest przyjaźń znam ją już rok dziesiąty zaszedł, od owej Epoki pamiętnej poznałem co to jest życie moralne, życie istotne: tobie nietajno także, jakie to pola szerokie, zawsze zielone.. ty, ja, twoi i moi, na nichesmy zrodzeni, do późnych lat, o wreszcie, nic zgoła, lub mało co tego świadomi – stamtąd to odezwał się najpierwszy, uroczy głos Bohusia Echo, z poszanowaniem powtórzy je w potomne wieki Bohusiu – ale dziś pytam się, jakie drugie pióro, które drugie śmiertelne usta, potrafią, albo ośmielą się wyrazić je uczuciem równem, właściwem tem, co pierwszy raz je wymówił?.. .Ziomek twój, ojczyzna, dla tego szanuje Ołtarz ten, i świętą ofiarę przyjaźni: ażeby w niej nam

...to wolno, daję Ci drugie Imię, nietykając pierwszego, ale niemniej
Ci miłe, znane ci, bo wyszukane i uświetnione przez Ciebie — Imię
święte, szanowne, ukraińskie, toż samo i jedno znaczące że tak po-
wiem synonymiczne twojemu, synonymiczne wbótsze Bojana;
kazałeś, a więc ująłem za pióro, piszę pomału, idzie; lecz gdyby
się nie udało, to ty z twoim powrotem zaradzisz, owej to powieści
mojej Indyjskiej — „święta przyjaźni w Bogu, gdzie znajdę słów do od-
,malowania ci czci należnej — ty jesteś ową drogą perłą Ewangeliczną..
, ozdobą cnót, naziemną pięknością ludzkości — tyś czystością obyczajów
, ty znakiem nieskażonej czystości serca — ty skarbnicą najwyższej
, czułości — i Psyche piękności — źle wyrażam się, przyjaźń jest nad
,ziemskim przymiotem — jest nieba ozdobą. Tam istotnie ona
,bierze swój początek, zstąpiła na ziemię, nam się objawiła, lecz
,w niebie ma swoje stałe jak miała schronienie.* Gdzie jej nie masz
,tam, piękność jest dziką różą, — powaby głazem — niewinność"
,bez powabów — obyczaje bez grazyi — czystość" serca podejrzeniem —
, a czułość" odrażającą chimerą. Można powiedzieć że przyjaźń
,w Bogu jest zbiorem wszystkich cnót Chrześciańskich. Niedziw tedy
,jeżeli jest tak rzadką na świecie" — Z kawałka sądź o reszcie, czy
,będzie z tej mąki Chleba? — Oh zaś już Bóg, a się życzę Ci, aby
Cię tam Pan Jezus uświęcał, Duch Ś. ubłogosławiał, ale ...

* A. Summo coelo egressio ejus, et occursus ejus usque ad summum ejus —

coś powiedzieć nawiasem — Cóż tedy? Oto że kocham Ciebie nad życie po kozacku, że niema rady... że pragnę zawsze, przyrzekam w obliczu niebios, kochać cię miłością szczególną, ukraińską; miłością ową, tąż samą, (bo sądzę że niemasz nad nią czystszej i silniejszej:) twojej tam godnej Cię Siostrzyczki Śtej. Błogosławieni więc, niech będą ci wszyscy, co w Bogu Cię kochają, i wdanu jedynie. — błogosławieni, co tobie błogosławią — a biada, biada tym którzyby śmieli ci złorzeczyć! Bojasiu, ja niemylę się ty z ochotą oddajesz mi serce za serce, miłość za miłość"? Bojasiu, zapisz tam wielkiemi literami, w swym pugilaresie, + Co spowiednik ci wszystko nagada — Ducha to słowa świętego. Ciesz trochę; boć będzie to Balsam odżywczy, cierpiącą ludzkość z omdlenia — niepiszcie do mnie, zabraniam, bo niechcę abyście tak drogi trawił — ja niechciałbym robić zazdrosnych.. — Pierwszy raz może w życiu pojmuję że dwanaście dni czasu, jest niesłychanie długim — Niechaj Józefowi całować moje ręce bo to Wam od dzisiaj niewolno, lecz te czyste, moje są, mówię o ukraińskich o twoich, a więc i moje, niechajże będą twojemi. — Zróbmy takowe przymierze — zróbmy, z tych dwóch serc, o gdyby można z wszystkich serc ukraińskich, jedno tylko serce — „Bo niemasz rady dla duszy kozaczej, u nas inaczej, inaczej, inaczej — Do zobaczenia, Całuję Cię najszczerzej — Twój cały duszą i sercem.

X. Florian Japolski —

Ukrainiec

[illegible] Bohdan [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

jak mogę [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Stąd, nie ma potrzeby [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] życia [illegible]

[illegible]

„potrzeba niektóre [illegible] … rozerwać” …

Stąd wszakże … „[illegible]

o nie trzeba z nami rozrywać, z nami, co go

tak serdecznie kochamy i czcimy — co uważa-

[illegible] wszędzie [illegible]

n[illegible] smucą się, uważając [illegible] by [illegible]
uchwilę przykrą [illegible] szczęście [illegible]
zasmuci jego anielskie [illegible]
pojmuje też całą waszą boleść [illegible]
szeroko nad tem się rozc[illegible]
[illegible]
jednej doby rozpadł [illegible] życie [illegible]
w zamieszkanym ustroni [illegible]
wam przezemnie serdecznie [illegible]
[illegible]
głęboką waszą boleść. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] buy - ale wszystko [illegible]
przed okiem - bo dni człowieczne są policzone przed [illegible]
Fiat, laudetur, atq in aeternum superexalltetur, justis-
sima, altissima, et amabilissima voluntas [illegible]
nibus - Załą modlitwą mąż odpust dozwolony -
[illegible] czekamy, [illegible] się otrząść -
[illegible] w Chrystusie - i błogosławię
[illegible]

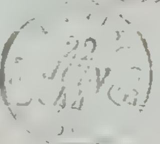
X. Eleonora [illegible]

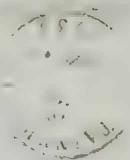
[illegible]
[illegible] - 44 -

Monsieur Bohdan Zaleski

à Fontainebleau

rue St Honoré N. 22.

Argenteuil, l'hotel le Roy. pres d'Eglise –
Piątek – 19. Julii – 1844. –

Ja też autorstwem bawię się, kochani, najmilsi moi w Chrystusie. Ks. Jędrzejewicz, po prostu.. kazał mi pisać Pamiętnik Paryski, a to w Imię Jezusowe.. [illegible] jako się mogłem spodziewać [illegible] się niemogąca [illegible] mnie to niemęczy, raczej rozrywa. Ty kochani będziesz pierwszym jej rewizorem – byle Bóg dodał sił szczęśliwie dokończyć.

Przyjechałem tu zgadujecie aż zmęczony, ostatniej soboty – miałem wszakże mszą Św. w niedzielę przed otworzeniem szaty najświętszej – nie tamże że był [illegible] wybór, nie o zdrowie ale o śmierć szczęśliwą [illegible] Boga prosiłem – Pod wszystkiemi względami ogłam zadowolniony jest z Argenteuil, o ile był zmęczony Paryżem narobiłem sobie atoli niemało nieprzyjaciół, owych którzy sprzeciwiali się mojemu wyjazdowi. Może się i dobrze chcąc – Ja, na wszelkimi .. niemogłem siedzieć tam dłużej.. Lecz czemu mi byłoby zabroniono, zrobić wybór, gdzie mi przyjemniej umierać?! Nie opuszczając, [illegible] moj swego Ukraińca a to mnie dosyć. – Przyszliście, [illegible]

[illegible]

że mogę [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Monsieur [illegible]

[illegible] Fontain [illegible]

[illegible] St Honoré N. 22

[illegible], bo mam dobry apetyt, co zapewne jest skutkiem [illegible]

się zapewnie czym lepiej, czym może zawsze jednako.

Kończę, całując was najserdeczniej, najczulej — [illegible]

[illegible] nie zapominajcie o mnie —

[illegible]

[illegible]

[illegible] około 10 [illegible] 30 [illegible] na pracowni, [illegible]

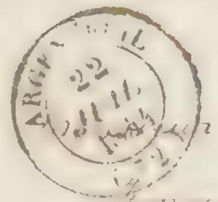
[illegible]

à Monsieur

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Amantissime . . .

„Sobrius esto et vigila, quia adversarius
„ noster diabolus, tanquam leo rugiens circuit quaerens
„ quem devoret" dicit S. Petrus ap: — Timeo & tre-
mens dum, causa periculi ubi involutum te video:
falsam compassionem utimur, ubi conscientia
periclitatur — Nescisne, quod communiter dictum est,
ubi diabolus non potest in aliqua difficultate, fe-
minam mittit, et subduxit? adhuc dubitas, occasio-
nem proximam, qualem tam astute, gradatim, qua-
tum in illis est, utuntur, peccatum esse mortale..!!!
Et profecto paululum requiritur ut sit similitudinem
in nobis saepissime... Tua parti dico valde ti-
meo — cave... et vale. et ora —

tui dilectissimi mei —

F. ... —

à Monsieur
Bohdan Zaleski

Paris

[illegible]

[illegible]

152

1 Grudnia 1853. rue Florentine № 8 à Montmartre, banlieue Paris.

Szanowny Ziomku,

Od czasu jakem miał przyjemność widzieć Go w Fontainebleau, ciągle oczekiwałem na wezwanie mnie przyrzeczone, i pokilkakrotnie dowiadywałem się w pomieszkaniu Pana Ja [illegible] go dopytując się o Pana.

Wczoraj otrzymałem list od Świętosławskiego którym się pyta cóm w Jego interesie zrobił..? Na chęciach pewno mi nie zbywa, lecz skutek [illegible] ode mnie zawisł. Chciej proszę z łaski swej pomyśleć i stanowczo dać odpowiedź na tę jego propozycyję przeglądu Słowiańskiego, raz na miesiąc wychodzić mającego do którego redakcyi wzywa Świętosławski, Pana Bohdana Dobr. Pana Adama Gorczyńskiego i innych zdatnie traktować mogących o polityce, historyi i literaturze, przeszłości, teraźniejszości i przyszłości Słowiańskich krajów tyczących się—

Oczekując z nadzieją decyzyi Pana Bohdana Dobrzańskiego, którą natychmiast Ziomkowi zakomunikuję i łącząc moje uszanowanie Jego Czcigodnej Żonie. Zostaję z niekłamanym szacunkiem i przychylnością

Jan Tysiewicz.

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

rue Vaugirard 32.

Szanowny Panie!

Urządzając się w nowém mojem mieszkaniu do dłuższego pobytu w Paryżu, nim znajdę wolną chwilę, aby korzystać z łaskawego pozwolenia służenia Kochanemu Panu, — chciej Panie dobrém sercem przyjąć te pieśni moje, które li posyła w dowód czci niewygasłej

dozgonny Twój Wielbiciel
i sługa

Kornel Ujejski

Lwów, d. 15 Marca 1875.

Czcigodny Wieszczu.

Zebrani u Kornela Ujejskiego zasyłają Ci przy nadchodzącym dniu Twoich Imienin, w poczuciu czci i uwielbienia dla Twej długoletniej pracy i tułactwa — najserdeczniejsze życzenia i staropolskie „Szczęść Boże!" we wszystkich zamiarach Twoich.

Kornel Ujejski

Mieczysław Darowski

Tadeusz Żuliński

Józef A. Zaliński

Antoni Skolnicki

Mikołaj Epstein

Bronisław [illegible]

Władysław Bełza

Władysław Zawadzki

Bronisław Zawadzki

Klemens Kantecki

Jan Grzegorzewski

Ryszard(?) Czajkowski

Stanisław Gradzsiński
z Ukrainy

Bronisław Kaczkowski
Jan Gdalia (?)

Władysław Łoziński

Józef Jaworski

Emil Kaliszan (?)

Julian Grabowski.

Karol Engel
prezes „Czytelni Akademickiej" we Lwowie

Seweryn Gołos (?)

Roman Mycyk (?)

Lwów, d. 21 Kwietnia 1875
Plac Mariacki 8.

Drogi mój Mistrzu!

Nie moja wina, jeśli dopiero dzisiaj mogę wysłać odpowiedź na list Wasz z d. 23 marca b.r. Nie mieszkam ciągle we Lwowie — wyjeżdżam często do gospodarstwa na wieś — i dopiero w tych dniach oddał mi p. Seweryn tak drogie dla mego serca pismo Wasze.

Po tylu, tylu latach wstrząsnęło mną Wasze, do mnie zwrócone słowo — i rozmarzyłem się pod ożywczym czarem Waszego tchnienia. Czem mnie

ongi napełniliście Ty Bogdanie
i Adam i Juliusz, tem śpiewa-
ła niegdyś lipa mojej duszy,
której głos znajdował dla nie-
dawna echa w narodzie — a
teraz zasypiała w głuszy i zmierzchu.
A ponieważ i Ty nowe Bogda-
nie skarżysz się na to w swoim
liście — więc z ochotą idę
w towarzystwo podobnych Tobie
elizejskich cieni.

Jak zdrowie Wasze? Czy to
prawda, że, jak powiadają, ma-
cie przyjechać do nas i osiąść
stale w Galicii? Nie znajdzie-
cie tu Polski, tej przez nas

Kłótnej i na przestrzeni więźnio-
naj! O gdyby można mieszkać
w Warszawie lub w Wilnie choćby
pod dyktatorskim wichrem — i ja
tam przeniósłbym się chętnie!
Czyż to ma być prawdą, że
Słowianin a niewolnik to
jakoby w swem źródłosłowie?
Że nie umiemy znosić wolno-
ści, która u nas przerabia
się albo na serwilizm albo
na swawolę? Że tylko w przy-
gnieceniu przęż się cięży na-
szego ducha i wydaje swe-
szczery głos i idealne piękno?

Ani mogę wszystkim być zagadką chciałbym umrzeć, tak mi tu nieraz ciężko i smutno.

Z uczuciem synowskiej miłości składam zbiedzoną głowę na Twoje ramię i całuję Cię.

Władzio

Lwów d. 25 marca 1877.
Ulica pańska 3.

203

Czcigodny, drogi mój Mistrzu!

Z przyczyn nie odemnie zależnych, moje „Łyna słowa", które miały odejść do Ciebie w dniu S. Józefa – dziś dopiero odchodzą. Racz tę książeczkę, owoc mego ducha, przyjąć dobrocią serca, jako słaby dowód mojej dla Ciebie czci i miłości. Matka-Polska i ja, jeden z Jej najniższych sług, cóż możemy Ci życzyć, uwielbiony nasz mistrzu, w dniu Twoich imienin?... Wieku najpóźniejszego, wolnego od trosk i wszelkich dolegliwości, i doczekania wybawienia ojczyzny, której jesteś jednym z najmilszych i najzasłużeńszych Jej synów.

Twój, drogi mistrzu,
wierny do grobu wielbiciel i sługa

Karol Łyjek.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Slovutný pane a vzácný
příteli!

Věrně milou upomínkou bude mi pobyt v pohostinném domě Vašem i prosím, byste přijal vyjádření mé radosti, že dopřáno mi bylo osobně seznati nejpřednějšího poetu Polsky a stisknouti mu ruku srdečně a upřímně.

Osměluji se přiložiti výtisk svých věcí na památku.

Vyprošuji si nejvřelejší pozdravy vzácné rodině a trvám Vaší Slovutnosti

nejoddanější

J. Vrchlický

V Praze 12/9 1882.

947 53/

Důstojný pane a vzácný příteli!

Věčně milou upomínkou bude mi pobyt v pohostinném domě Vašem i prosím, byste přijal vyjádření mé radosti, že dopřáno mi bylo osobně seznati nejpřednějšího poetu Polsky a stisknouti mu ruku srdečně a upřímně.

Osměluji se při příležitosti výtisk svých veršů na památku.

Vyprošuju si nejvřelejší pozdravy vzácné rodině a trvám Vaší Slovutnosti

nejoddanější

J. Vrchlický

V Praze 12/9 1882.

